

Poëtische werken. Deel 13. Mengelpoëzy. Deel 5

Jacob van Lennep

bron

Jacob van Lennep, *Poëtische werken. Deel 13. Mengelpoëzy. Deel 5*. M. Nijhoff, Den Haag / A.W. Sijthoff, Leiden / D.A. Thieme, Arnhem 1872

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/lenn006poet13_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

De eik.

De statige Eik heft, grootsch en stout,
Met eerbied reeds van verre aanschouwd,
Zijn breedgetakte kruin naar boven.
Hem, Koning van 't omliggend woud,
Heugt eeuw bij eeuw, in 't niet verstoven.

Met uitgespreiden arm en tak
Beschut hij tegen ongemak
En winterkoû de teng're loten,
In schaduw van zijn reuzendak
Rondom zijn wortels opgeschoten.

Eens zullen zij hun schuld voldoen,
En, op hun beurt, als stormen woên,
Zijn zwakken ouderdom beschermen,
Zijn grijzen stam voor wanklen hoên
En steunen dien met jeugdige armen.

1849.

Gedachten bij de tentoonstelling te Londen.

Doorluchte Koningin der steden,
 Die uit den grauwen wolkenboog,
 Wiens dichte neevlen u omkleeden,
 Den wereldschepter steekt omhoog,
 Den drietand, van Gibraltars rotsen
 Tot waar de Zuidzee-baren klotsen
 Op Otaheites vruchtbaar strand,
 Van 't ijsgebergte in 't grimmig Noorden
 Tot Kantons reê en Sydneys boorden,
 Gezwaaid met onverwrikbre hand!

o, Grootsch is 't schouwspel en verheven,
 Dat ge aan de volkeren der aard,
 In 't glazen wondersticht wilt geven,
 Waar hen uw roepstem heeft vergaêrd.
 Zij, wie de vloek van Babel scheidde
 En over 't wereldrond verspreidde,
 Door spraak, geloof en kleur verdeeld,
 Zij hebben blijde elkaêr te Londen
 In Nijverheids Paleis hervonden,
 Als zonen, uit één stam geteeld.

Het blond geslacht der Jafetieden
 Groet weêr in Cham zijn bloedverwant:
 En Ismaël en Izak bieden,
     Verzoend, elkaêr de broederhand.
 Hier zwijgen moedwil, onrust, veeten:
 Partijschapswoede schijnt vergeten,
     Het vuur der twisten uitgebluscht.
 En blijft m' één kampstrijd nog gehengen,
 't Is, wie zijn offers 't mildst zal brengen
     In 't weidsch verblijf van vrede en rust.

Ziedaar een schouwspel, schoon en heerlijk,
 Dat eindloos meer de ziel verheft
 Dan al de weelde, hoe begeerlijk,
     Die hier in 't rond elk zintuig treft.
 o! Mocht dat schouwspel, nooit volprezen,
 Een voorsmaak ons dier dagen wezen,
     Waarin der Englen jubelstem
 Weêr 't heilig danklied rond doet schallen
 Van lof en vrede en welgevallen,
     Dat opging boven Bethlehem.

Ach! waarom, nu, met volle togen,
 Mijn borst die lafenis geniet,
 Door 't zoet vooruitgezicht bewogen,
     Dat mij het feest der menschheid biedt,
 Ach! waarom wordt die kelk der vreugde,
 Wier tooverdrank mij 't hart verheugde,
     Mij door een alsem-drop vergald?
 Wat doet me een zucht van wrevel slaken?
 Vanwaar die vuurgloed op mijn kaken,
     Die traan van spijt, die mij ontvalt?

Die zucht, ontwongen aan mijn harte,
 Die blos, die mij het aanzicht brandt,
 Die traan, getuige van mijn smarte,
 Zij gelden u, mijn Vaderland!
 'k Zie, wend ik de oogen om mij henen,
 Hoe elke Natie, hier verschenen,
 Om strijd den staatsietabbert plooit: -
 En, mede op 't wereldfeest gebeden,
 Zeg, waarom, Neêrland! zijn uw leden
 In 't bruiloftspronkkleed niet getooid?

Ik dool door de onafzienbre zalen.
 En 't is, bij al die tooverpracht.
 Of, in het rijk der Idealen
 Een goede geest mij overbracht:
 Die fabels, die in 't lieflijk Oosten.
 Om 't menschdom van zijn leed te troosten,
 Verbeelding had gedicht weleer,
 Die sprookjes, die mijn kindsheid streelden,
 Haar zooveel zoete droomen teelden,
 Ik vind ze hier, bewaarheid, weêr.

Maar wijl ik rondblik, opgetogen
 Door al de wondren, hier vergaêrd,
 Daar treft van ver een vlag mijn oogen,
 Der Vaadren vlag, zoo wijd vermaard.
 'k Vraag: zal hem Neêrland hier bewaren,
 Den rang, sinds lang vervlogen jaren
 Verworven in der volkenrij?
 Met kloppend hart, met rasse schreden,
 Ben ik die vlag nabij getreden,
 En 'k vind - een donkre woestenij.

Is dit het Neêrland, dat voordezen,
 In schutse van 't Bourgondisch Huis,

Als 't Land der wondren werd geprezen,
 Tot aan 't verwijderdst golfgeruis?
 Het Land, dat, later, 's werelds schatten
 Wist in zijn schuren saam te vatten,
 En weêr te strooien de aarde rond?
 Het Land, dat, als in pelgrimstochten,
 Des werelds Natiën bezochten,
 Dat negens toen zijn weêrga vond?

En thans! - men moog de namen prijzen
 Dier enklen, ja, wier kunsttropheên,
 Hoe karig, nog aan de aard bewijzen,
 Dat Neêrland niet geheel verdween; -
 Maar ach! ondanks hun loflijk pogen,
 Toch straalt het helder elk in de oogen,
 Hoe diep en droevig Neêrland zonk.
 Beklagenswaard verloop der tijen!
 Geen roofstaat zelfs van Barbarijen,
 Die niet met hooger luister blonk.

Vanwaar die omkeer, Landgenooten?
 Zegt, hebt gij Nijverheid en Kunst
 Voor eeuwig van uw grens verstooten,
 Voorheen zoo hoog bij u in gunst?
 Neen: zagen we ook, bij zwakker kindren,
 Der Vaadren wakkren geest vermindren,
 Nog is hij niet geheel vergaan:
 En - mocht ook Neêrland meerdren wijken -
 Nog had hier onder 's Werelds Rijken
 Zijn naam in glorie mogen staan.

Wie is 't dan, die de schuld zal dragen,
 Mijn dierbaar Neêrland, van uw schand?
 Den Staatsbestuurder wil ik 't vragen:
 'k Wil 't vragen aan den Fabrikant.

Van dezen moet ik 't antwoord hooren:
 ‘De aloude veerkracht ging verloren,
 De ziel voorheen van elken kring.’
 Van genen durf ik op mijn klachten
 Één woord maar tot bescheid verwachten,
 Het ijskoud woord: ‘Bezuiniging’.

Ach! beiden hebben haar vergeten,
 De les, die de ondervinding leert:
 Altijd werd de eer in 't slijk versmeten,
 Van wie niet eerst zich zelven eert.
 Gezag en rijkdom ga verloren:
 Licht wordt een blijder tijd geboren
 Dat noeste vlijt hen wedervindt;
 Maar, wat op aarde zij herwonnen,
 Is eenmaal de eer eens volks geschonnen,
 Geen wilskracht, die haar ooit herwint.

Sept. 1851.

De pinksterbloem.

I.

O! roep mij morgen, moederlief! bij de eerste scheemring op!
O! morgen is 't een blijde dag; dan stijgt mijn vreugd ten top.
Geen schooner is er, moederlief! geen schooner nog geweest;
Want morgen ben ik Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Zij zeggen, dat er op ons dorp veel gitzwarte oogen zijn;
Maar geen, dat schooner glansen schiet, o moeder! dan het mijn.
En, prijst men Klara of Margriet, uw Hester prijst men 't meest.
En daarom word ik Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Gewis, ik slaap van deze nacht zoo vast en zoo gerust:
Draag zorg toch, dat gij, moederlief! mij tijdig wakker kust.
Dan pluk ik vroeg het bloemperk leêg, dat gij mij gistren weest
En sier mij op als Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Wien denkt gij, dat ik gistren zag, toen 'k afkwam in het dal?
't Was Robbert, leunend over 't hek, nabij den waterval.
Hij keek mij van ter zijden aan, half vriendlijk, half bevreesd.
Maar ik ben morgen Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Zij zeggen, ik ben wreed en straf; maar 'k let op geen gesnap.
 Ik schoot hem als de wind voorbij, en - moeder! welk een grap! -
 'k Was juist geheel in 't wit gekleed: hij meende, 't was mijn geest,
 Nu! ik ben morgen Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Men zegt - en wat gaat mij dat aan? - hij sterft van minnesmart;
 Men zegt - doch 'k lach met zulke praat - mijn koelheid breekt zijn hart.
 'k Vind licht een vrijer op ons dorp, min schuchter en bedeesd;
 Want ik ben morgen Pinksterbloem en koningin van 't feest.

De kleine Lize gaat toch meê, wanneer ik wordt gekroond?
 En gij ook, moeder! om te zien, hoe elk mij eere toont?
 Ik wed, dat elk op uw gelaat het blijdst genoeg leest,
 Als gij mij groet als Pinksterbloem en koningin van 't feest.

De kamperfoelie overwelfd met glanzend groen de deur.
 De meibloem in de doornehaag spreidt balsemvollen geur.
 De madelief en boterbloem tiert welig in de Geest;
 En ik ben morgen Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Zie de avondwindjes, moederlief! hoe dart'len ze in de wef:
 En vroolijk tintelt, boven hen, de blijde sterrenrei.
 o! Wees op morgen, moederlief! voor regen niet bevreesd;
 Want ik ben immers Pinksterbloem en koningin van 't feest.

o! Morgen zal het gansche dal zoo tierig zijn en frisch,
 Geen bloempje morgen op het veld, dat niet ontloken is.
 Geen maagd of knaap, die niet verschijnt met opgeruimden geest;
 Want ik ben morgen Pinksterbloem en koningin van 't feest.

Dus, moeder! roep mij met den dag: zoo ben ik tijdig klaar,
 Want morgen daagt gewis voor mij de schoonste dag van 't jaar.
 Geen schooner is er, moederlief! geen schooner nog geweest;
 Want morgen ben ik Pinksterbloem en koningin van 't feest.

II. Oudejaarsavond.

o Moeder! wek mij morgen vroeg; zoo vroeg als 't maar kan zijn,
 Ik zag zoo graag in 't nieuwejaar den eersten zonnenschijn.
 Dit is het laatste nieuwejaar dat ik op aard aanschouw,
 En dan, dan legt ge mij in 't graf en kleedt u in den rouw.

Ik zag het ondergaan der zon: zij voerde met zich meê
 Het oudejaar, het blij verleên en al mijn zielevreê.
 En nu verrijst het nieuwejaar; maar moeder! ik zie nooit
 De dorens weêr, met frisch gebloemt', het bosch met loof getooid.

Wat waren wij, op 't lentefeest, verheugd en blij van zin!
 Toen kroonde mij de blijde jeugd als Lentekoningin.
 Toen danste ik om den meiboom heen, zoo tierig als een lam,
 Totdat de maan van over 't slot ons spel begluren kwam.

Men vond geen bloempjes meer op 't veld, hoe ijverig men zocht,
 Maar spoedig bloeit de krokus weêr. Dat ik 't beleven mocht!
 o! Dat de sneeuw toch ras versmolt, de zon weêr helder scheen:
 Mocht ik nog eens een bloempje zien, meer willig ging ik heen.

De nachtegaal zal weder slaan in 't jeugdig berkengroen:
 De zwaluw op 't bemoschte dak haar jongen komen voên:
 Het eendje kwaken door het riet en duiken in den plas;
 Maar ik zal eenzaam, moederlief! dan sluim'ren onder 't gras.

Dan schiet des morgens vroeg, heel vroeg, het zonnetje op mijn graf,
 Dwars door 't seringboschje heen een held'ren lichtstraal af
 Nog voor de haan van buurman kraait, als ge in den ochtendstond
 Nog warm te bed ligt, moederlief! en ieder slaapt in't rond.

Dan, als het veld zich, moederlief! weêr hult in zomerdosch,
 Zult gij niet meer mij langs den zoom zien dwalen van het bosch,
 Zien luist'ren naar den avondwind, die over't heiveld suist,
 Of ritselt in het berkeloof, of in de halmen ruischt.

'k Ben wild geweest en onbedacht; maar dat vergeeft gij nu.
 Met uw vergif'nis, moederlief! krijg ik een kus van u.
 Gij moet niet schreien, moeder! neen - bedenk, al derft ge mij,
 Nog bleef tot hulp en toeverlaat een ander kind u bij.

Zoo ik mijn graf verlaten mag, dan, moeder! kom ik weêr:
 En, schoon uw oog mij niet aanschouwt, toch zie ik op u neêr.
 En, zoo ik zelf niet spreken mag, 'k zal luist'ren naar uw reên,
 En dikwijls, dikwijls met u zijn, schoon m' elk afwezig meen.

Nu, goede nacht! als ik voor 't lest gezegd heb goede nacht,
 En gij mij in mijn houten huis de deur zaagt uitgebracht,
 o! Breng dan Lize niet bij 't graf, eer 't is bedekt met gras;
 Zij zal een beet're dochter zijn, dan ik voor u ooit was.

In 't hoekje van de dorschvloer ligt mijn tuingereedschap klaar.
 't Is mij voortaan niet meer van dienst. Zij neem 't: ik schenk het haar,
 Maar zeg haar, dat zij trouwe zorg voor al mijn bloemen draag,
 Die 'k opkweekte in den vensterbank of plantte bij de haag.

Rust wel nu, moeder, moederlief! en wek mij met den dag;
 't Is enkel tegen d' ochtendstond, dat ik wat slapen mag.
 En 'k zou de zon graag rijzen zien op 't blijde nieuwejaar.
 Dus roep mij, moeder! als ge in 't oost de scheem'ring wordt gewaar.

III. Besluit.

'k Dacht, dat ik vroeger sterven zoû; maar anders was Gods wil,
 De lamm'ren blaten weêr op 't veld, tot nu zoo doodsch en stil.
 Hoe donker, ach! hoe droevig rees de morgen van dit jaar:
 'k Dacht zelfs geen krokus meer te zien: en 't veldviooltje is daar.

O! 't veldviooltje is lief en zoet; maar zoeter nog't geblaet
 Der lamm'ren in het veld voor mij, die nooit het bed verlaat,
 En zoet de bloempjes, die alom zoo frisch te bloeien staan:
 Maar zoeter waar' de dood voor mij, die wensch vanhier te gaan.

Zoo jong te sterven, moederlief! scheen me eens zoo hard een lot,
 En thans valt mij het blijven hard; maar 'k onderwerp me aan God.

En toch, mij dacht, 't verlossingsuur moet spoedig voor mij slaan:
En o! des vromen leeraarstaal bracht vrede en troost mij aan.

Gezegend blijf zijn zilvren kruin, zijn stem zoo rein en zoet:
Gezegend heel zijn levensweg, tot ik hem ginds ontmoet.
'k Riep bij mij zelve duizendmaal Gods zegen op hem af.
Toen, naast mijn rustbed neêrgeknield, hij mij den zijnen gaf.

Hij toonde mij mijn zonden aan en wees me op Gods genaê.
Nu, schoon ik laat mijn lamp ontstak, ik weet tot wien ik ga.
'k Verlangde 't leven niet terug, hoe zoet het andren zij,
Want al mijn wensch is heen te gaan tot Hem, die stierf voor mij.

Geen spiegel berstte, moederlief! geen hond huilde over 't veld,
Een zoeter teeken heeft den dood deez' morgen mij voorspeld.
Maar zet u, moeder! naast mijn bed, en reik de hand mij toe:
En Lize ginds: opdat ik u dat teeken kennen doe. -

Een ruwe Maartsche morgen was 't: doch 'k hoorde een Eng'lenlied,
De maan ging onder: duisternis beheerschte veld en vliet.
Een wind stak van de heuv'len op, die 't berkenbosch bewoog:
En de Eng'len riepen in dien wind mijn' ziel tot zich omhoog.

'k Lag wakker en ik dacht aan u en Lize keer op keer.
En 'k zag u zitten hier in huis, en ik was hier niet meer.
En 'k bad voor beiden, wat ik mocht, en was zoo wel te moê.
En uit de vlakke woei de wind mij melodieën toe.

Ik dacht, of 't ook verbeelding waar' en hield mij stil en strak.
Toen suisde mij een stem in 't oor; maar 'k wist niet wat zij sprak;
Want heel mijn wezen was van vreugd en sidd'ring aangedaan:
En nogmaals bracht de wind van 't dal mij melodieën aan.

Maar gij bleeft slapen, en ik dacht: hun geldt het niet, maar mij.
 Hoor ik die klank ten derdenmaal, dat zij me een teeken zij:
 En nogmaals klonk die windmuziek: en langs den vensterboog,
 Klom ze op en smolt al ruischend weg aan 't stargewelf omhoog.

Dus weet ik, dat mijn stond genaakt: dat teeken wees het aan,
 Die melodie wees mij den weg, dien ras mijn' ziel zal gaan.
 En, voor mij zelve, ik ben gereed, al waar het heden nog,
 Maar, Lize! als ik gescheiden ben, dan troost gij moeder toch?

Breng Robbert ook mijn afscheidsgroet, en troost hem in zijn rouw.
 Er zijn er beet'ren, ja, dan ik: 'k wensch hem een' lieve vrouw.
 Had ik geleefd.... ik weet het niet.... 'k had hem misschien bemind: -
 Maar die gedachten zijn voorbij, sinds niets me aan 't leven bindt.

o Zie! daar rijst de lieve zon! hoe glanst het firmament!
 Wel honderd velden staan in gloed, en alle mij bekend,
 Maar 'k zie die nimmer weêr gedoscht in bonte pronklivrij
 Van bloempjes, nu geplukt voortaan door and'ren dan door mij.

O! 't denkbeeld is mij vreemd, maar zoet, dat, eer die zon verdwijnt,
 De stem, die tot u spreekt, die zon voorbijgesneld kan zijn,
 En zich vereenen in 't akkoord met zielen, vroom en goed.
 Wie, die om 't leven treuren zoû? het sterven is zoo zoet!

Voor eeuwig in Gods huis te zijn, van zaligheid omstreamd,
 - Te wachten - slechts een korte wijl - dat gij met Lize kooft.
 - Te rusten in het licht van God, als thans in uwen arm,
 Ik word zoo koud; dat, moederlief! uw boezem mij verwarm!' -

Naar Tennyson.

Rust.

Het windeken, in slaap gesust,
 Schenkt aan het landschap stille rust.
 De huisman rust op zijn gemak
 In schaduw van den olmentak
 ('t Was het krieken van den dag,
 Dat hem alreê aan d' arbeid zag),
 En even dankbaar kijkt zijn hond,
 Dat hij ook rust en lommer vond.
 Het vrouwtje, dat van 's morgens vroeg
 In 't rijpe graan den sikkel sloeg,
 Rust, aan den groenbewassen kant
 Des heuvels, in het heidezand:
 En, aan haar zijde, rust haar spruit
 Van 't op en neder drentlen uit.
 De schilder, die het blij tafreel
 Geschetst heeft op zijn kunstpaneel,
 Denkt mede: 'ik was niet werkeloos
 En 'k wil nu rusten voor een poos.'
 In 't kort, wat ge ook ziet afgebeeld,
 't Wordt al door zoete rust gestreeld.

'Maar' - zegt gij - 'op dees wentlende aard
 Wordt nimmermeer de rust bewaard:

En 'k hou voorzeker, dat de wind
Eerlang met nieuwe kracht begint:
Straks uitgerust, keert met vermaak
De wakkere huisman tot zijn taak,
En draaft, hem vlug vooruitgesneld,
Zijn hond weêr over 't heideveld,
En steekt opnieuw die kloeke vrouw
De forsche handen uit de mouw,
En drentelt weêr en huppelt blij
Het dartel wichtje aan haar zij,
En zet, door kunstmin aangespoord,
De schilder weêr zijn arbeid voort'....

Rembrandtsfeest.***Te Amsterdam, op den 26 Mei 1852.***

Ter toelichting van hetgeen volgt diene, dat de feestviering plaats had in de groote zaal van het Park. Na de uitvoering van een paar muziekstukken vertoonden zich aan den ingang van die zaal de effectieve Leden der Rederijderskamer Achilles, voorafgegaan door de Kweekelingen; waarvan de knapen het blazoën der Kamer en de meisjes bloemfestoenen droegen. Twee der Leden drongen door de menigte heen tot op het orkest, waar zij door een Ceremoniemeester werden gestuit en het hier volgende onderhoud een aanvang nam.

CEREMONIEMEESTER.

Wie zijt gij, die, onaangemeld,
 En van zoo breeden stoet verzeld,
     Het schildersfeest komt storen?
 Die ons in 't vroolijk juub'len stuit,
 Nu zich 't bezielend maatgeluid
     Tot Rembrandts eer laat hooren?
 Verantwoordt u! Geeft klaar bescheid,
 Of ziet u straks vanhier geleid.

A.

Wees onbezorgd. - Een zelfde geest
 Heeft ons, als u, gedreven.

Ook wij, wij vordren deel aan 't feest,
 Tot Rembrandts eer gegeven.
 En 't is een recht, geen loutre gunst,
 Die wij op u begeeren.
 Wie zou van 't feest der Schilderkunst
 Haar zustrèn willen weeren?

B.

Riep zij, met welberaden zin
 De trouwe hulp der Toonkunst in,
 Is reeds die hulp gebleken,
 Dan staat aan de eedle Poëzij
 Gewis dit uur de toegang vrij:
 Dan mag ook, op dit hooggetij,
 Haar bijstand niet ontbreken.

CEREMONIEMEESTER.

Gewis, die aanspraak wordt erkend,
 Die vordring niet misprezen:
 Zoo dichtkunst ons haar tolken zendt,
 Zij mogen welkom wezen.
 Wie ooit, met schaamtloos onverstand,
 Der Kunsten heiligen zusterband
 Baldadig scheurde aan flarden,
 Hier huw' zich vrij aan 't stout penseel,
 Aan klank van snaar en orgelkeel,
 Het lied van Hollands Barden.

A.

Treê, treê dan nader, wakkre rij,
 Die, immer onbezweken,
 Voor Hollands taal en poëzij
 Den wierook blijft ontsteken.

B.

Treê nader, kom met feestgebaar
 Om op 't gewijde kunstaar
 Uw gaven neêr te strooien:
 En meng de hulde van uw lied
 Met wat de verf of zangstem biedt
 Om 't heilig koor te tooien.

Marsch der Rederijkers, bij het einde waarvan de zinnebeelden der Dichtkunst aan die van Schilder- en Toonkunst worden vastgeschakeld.

C.

Den wensch der Dichtkunst werd voldaan. Op 't feest verschenen,
 Zag zij haar recht erkend, den toegang zich verleen.
 Het ingespannen oor der toegevloede schaar
 Wacht luistrend af, wat klank der hooggestemde snaar
 Ontlokt wordt, die 't gewelf welluidend door zal ruischen
 En sneller 't Hollandsch bloed in d' aadren op doen bruischen,
 Bij 't schel weêrgalmen van des grooten Rembrandts lof.
 Waar vond ooit Poëzij een rijker, schooner stof?
 En toch!... nu zich haar stem, haar maatzang zal doen hooren
 En de aandacht werd gewekt der saëmgestrooide kooren.
 Nu toont haar citer zich voor 't vingertokk'len stug,
 En deinst voor haar bestaan zij zelve schier terug.
 't Is Rembrandt, wien haar lied moet prijzen, moet verheffen
 In zangen, uitgezocht om 't koudst gemoed te treffen: -
 Maar ach! wat hemelval, wat Engentoongeluid
 Drukt zuiver, drukt naar eisch 't gevoel des boezems uit?
 Ach! woorden, hoe vol gloed, akkoorden, hoe vol leven,
 Zijn machtloos, zijn te zwak, om d' indruk weêr te geven.
 Dien, waar 't den arbeid gold, door Rembrandts geest beziel,
 't Kunstlievend hart ontving en onverflauwd behield.

't Waar ijdel, 't waar onnut, de Zangster aan te sporen; -
 Neen, breng ze voor ons oog, zijn wond're kunstrezoren;
 Toon, hoe zijn fiksche hand, met etsnaald of penseel,
 Bezieling, leven schonk aan koper of paneel,
 Niet anders, of zijn geest, naar hooger sfeer gevlogen,
 Der gloënde zonnekar haar stralen had ontogen,
 Den vond hernieuwend van Japetus schrandren zoon -
 En zoo, op d' aanblik van die schatten, u geboën,
 Geen wellustvol genot den boezem u ontroerde,
 Geen zinsbetoovring aan u zelven u ontvoerde,
 Zoo nog uw koel verstand op hulde en lofzang toeft,
 Vanhier dan: ver vanhier! 't waar vruchteloos beproefd,
 't Weerbarstig, ijskoud brein door klanken te overreden,
 Of 't ijzer van uw borst tot smeltend was te omkneeden.
 o Neen! geen lofspraak hier voor wie geen lofspraak vraagt.
 Geen lier- of harpgezag - een and'ren toon gewaagd:
 Een statelijken galm, die op verbeeldings vlerken
 Uw geest terugvoer naar dien tijd der wonderwerken,
 Naar de ongelijkbare eeuw, die Rembrandt heeft geteeld,
 Hem, van die wondereeuw den voedsterzoon en 't beeld.

Gewis, geen tijdgewricht in de oude landhistorie
 Zoo glansrijk, zoo vervuld van majesteit en glorie,
 Als de eeuw, die Rembrandt schiep, en, met hem, een geslacht,
 Nooit, nergens evenaard in grootheid als in kracht.
 Dat vrij uw vorschend oog het ruime veld doorwandel'
 Van kunst, van wetenschap, van nijverheid en handel,
 Van staats- en krijgsbedrijf, alom heft voor uw oog
 Een nooit volprezen schim 't gelauwerd hoofd omhoog.
 Zie! uit den pulverdamp der stuivende oorlogsvelden
 Daagt Maurits op, hij, de eer, het voorbeeld aller helden,
 De Achilles van zijn tijd, wien niemand kon weêrstaan.
 Krijgsbouwkunst wijst met trots u Freedrik Hendrik aan,

Die steden winnen kon - wat nog Euroop moest leeren -
 In 't aanzicht en ten spijt van 's vijands oorlogsheiren.
 Wat zeetriomf zoo schoon, zoo onvergeetlijk groot,
 Als 't reuzefeit van Tromp, den schepper onzer vloot,
 Die zesmaal sterker macht voor hem de vlag deed strijken,
 En Hollands Liebaart met Neptunes drietand prijken!
 Sla verder de oogen rond: hier ziet gij Barneveldt,
 Wiens taal aan Hof bij Hof voor staatsorakel geldt:
 Geen wetenschap, die niet haar luidgevierde Tolken
 U aanwijst en hun lof doet stijgen tot de wolken.
 Wat vergt gij, dat men Baerle of Vossius u prijs,
 Eerbiedig op De Groot, Europaas wonder, wijs,
 Den roem der Tulpen schets, der Blaauwen en Stevijnen,
 En wie hun tijdvak meer met koestrend licht beschijnen,
 U aantoon', hoe Van Noort in verre wereldzeën
 Zich nieuwe wegen scheidt, nooit opgespoord voorheen,
 Hoe, door standvast beleid, Reael, van Javaas zoomen,
 De geurige oogsten naar ons Neêrland heen doet stroomen,
 Of hoe aan 't scheeprijk IJ Lemaire een handelsschat
 Verzamelt, als Karthaag noch Sidon ooit bezat?
 Onzalig, zoo hen ooit de nazaat kon vergeten,
 Hen, wien hij Neêrlands roem en welvaart dank moet weten.

Maar wie, wie zijn zij, die zich opdoen voor 't gezicht,
 Het voorhoofd stralend van nog schitterender licht?
 De luister van den glans, dien Pallas of Bellone
 Haar uitverkoornen schenkt, taant bij hun eerekroone.
 Zij zijn het, door de Kunst, bij 's levens morgenshijn
 Gelaafd en opgekweekt met hemelsche ambrozijn,
 Toen, als hun voedster, zij bij 't schomlend wiegje waakte,
 En van bezielend vuur hun kinderhart doorblaakte:
 't Is Hooft, hij, Klioos en Euterpes gunsteling,
 Wiens reingekuischte taal een ruwer spraak verving:
 't Is Vondel, de eer en roem van Hollands Dichtrenscharen,

Die 't laatste nakroost nog doet luistren naar zijn snaren:
 't Is Campen, 't is Quellijn, wier onvergeetbre naam,
 Storte ook hun werk in gruis, zal leven door de faam:
 't Is Zweling, hij, wiens lof nog luid wordt nagezongen,
 Waar zich de galm verheft der trillende orgeltongen.

En, in zoo grootsch een rei van sterren, aan den trans
 Hellschittrend, en nog elk omgeven met een krans
 Van mindre lichten, doch wier tintlend gewemel
 Toch welkom straalt in 't oog, dat opziet naar dien hemel,
 Stond Rembrandt - groot als zij, als zij een heldre zon,
 Die met en nevens haar voor Holland glorie won.
 Maar - nu wij met ontzag, met wellust op hen staren,
 Wie, die 't verschijnsel, wie, die 't raadsel op zal klaren
 Van zooveel groots en schoons, dat, als ter zelve stond
 Gekweekt, ontwikkeld en ontbloeid op d' eigen grond,
 Het kleine Neêrland in een oefenschool hervormde,
 Waar al wat roem bejoeg leergierig henenstroomde?
 't Is, dat geen wetenschap, geen kunst - zich zelve alleen
 Genoegzaam - onverzeld van and re voort zal treên.
 Te zaam ontsproten uit denzelfden boom der kennis,
 Bloeit elke tak of geene. En, heeft vermeetele schennis
 Een twijg, die zich verheft met geurenwalmend ooft
 Baldadig afgesneên, aan d' ouden stam ontroofd,
 Ach! stam en twijg verkwijnt, en aan 't verdorrend lover
 Blijft straks voor bloem en fruit alleen de doren over.
 Maar zie, in Rembrandts eeuw, hoe statig zich de tronk
 Verhief en malsch gebloemt en gouden vruchten schonk:
 Hoe 't eigen levenssap, al de onderscheiden deelen
 Doortrekkend, wasdom, gloed, en krachten voort bleef teelen:
 Hoe elke balsemknop een wasem van zijn geur
 Der zustertwijg ontleende, en zich de tooverkleur
 Van 't zwellend levensooft, aan tak bij tak gewiegeld,
 Op elke vrucht in 't rond hellschittrend zag weêrspiegeld,

Of hoe 't gehemelt, bij 't genieten van elk deel,
Den heulsmak opving van 't harmonische geheel.

Neen! ook het stoutst vernuft, hetzij 't in 't rijksbestieren
Zich oefen', 't zij het ding' naar bloedige eerlaurieren,
Aan nutte wetenschap zijn onderzoeking wijd',
Of in verheven taal voor recht en waarheid strijd',
Of naar den eerpalm streef, in 't kunstperk opgehangen,
Door verven 't oog verrukkt' of toover' met zijn zangen,
't Moge, in zijn stoute vaart, voor duizling niet beducht,
De wieken uitslaan en met meer dan aadlaars vlucht
Door 't nevlige wolkengrauw op ongeleende pennen
Den zetel van het licht kloekmoedig tegenrennen,
't Volvoerde nooit alleen zijn al te driest bestaan;
Maar telkens kruist zich en ontmoet op de eerebaan
Al wat naar hooger kreits is roemrijk opgevlogen,
En laaft en sterkt elkaër met frissche nektartogen.
Onzalig, wie den dronk, hem aangeboôn, versmaadt:
Hem treft, als Ikarus, het naberouw te laat,
Wanneer, van kracht beroofd om hooger op te stijgen,
Hij uit de sfeer des lichts, en roemloos, neër moet zijgen. -
Maar waarom langer hier in beeldspraak afgemaald
Een waarheid, die uw brein zoo helder tegenstraalt?
Ontneem aan Rembrandts eeuw haar helden en haar dichters,
Haar wijze staatsliên en verheven volksverlichters,
Al wat die eeuw omschijn met onvergankelijke eer,
En Rembrandt blijve groot; maar is geen Rembrandt meer.

D.

Ja, zoo wij hier met luider keel,
Aan Rembrandt eere geven,
Dat van die eer een schittrend deel
Zijn' Eeuw zij toegeschreven:
Die Eeuw, toen Kunst en Wetenschap,
Doorvoed van 't eigen levenssap,

Omsnoerd met vaste banden,
 Ten voorbeeld van heel 't wereldrond,
 Hun zetel vesten op den grond
 Der vrijgevochten Landen.

E.

Vorbijgevlogen is die Eeuw,
 Haar glorie heengevaren;
 Niet langer voert Oud-Hollands Leeuw
 Den scepter langs de baren:
 Niet langer doet, door heel Euroop,
 Zijn zwaard, der zwakken steun en hoop,
 De weegschaal overwegen;
 Niet langer dreunt met fieren klem,
 Den volkren zijn ontzagbre stem
 Gelijk een godspraak tegen.

D.

Maar, mag der vaadren gloriezon
 Het nakroost niet bestralen,
 O! zelfs 't gezonken Neêrland kon
 Aan 't hoofd der volken pralen:
 Door wetenschap, door nijverheid,
 En wat tot kunst en kunstzin leidt
 Grootmoedig aan te kweeken,
 En op beschavings eerebaan
 Elke andere natie voor te gaan
 In ijver onbezweken.

E.

Gij, Koning! telg van d' ouden stam,
 Met wien ons Neêrland bloeide!
 Ontsteek weêr, koester gij de vlam,
 Die eens zoo schittrend gloeide.

Wij weten 't, kunstzin, kennisdorst
 En trouwe liefde warmt uw borst
     Voor minnende Onderdanen.
 Altijd ging ons Oranje voor,
 Ook u betaamt het, weêr het spoor
     Ter glorie ons te banen.

C.

Herstel, bevestig gij den band
 Van wetenschap en kunsten,
 Uw schildleus bleef: *'ik houde in stand.'*
     Zij waarborgt haar uw gunsten,
 Zoo zal opnieuw elk Land der aard,
 Wanneer 't op Neêrlands beemden staart
     Heur heil en grootheid prijzen,
 En 't Nakroost, als 't van eeuwen waagt
 Waar 't volk van Holland roem op draagt,
     Met trots op de Uwe wijzen.

1852.

**Aan de beek van Leyduin,
(*Uitgesproken ter gelegenheid eener Echtverbintenis.*)**

Gij, die, aan 't opgestoven zand
 Uit wel bij wel ontvloed,
 Zoet Leyduins blijde lustwarand
 Met helder nat besproeit!
 Om 't bruisen van uw waterval
 Geroemd in heel de streek,
 Gij, wie met juichend lofgeschal
 Eens de de IJstad dankbaar prijzen zal,¹⁾
 Met mosch omzoomde Beek!

Gij, sinds mijn prille jeugd mij dier,
 Toen, langs uw bloemenrand,
 Ik toonen uitlokke aan de lier,
 Met onbedreven hand.
 Breidde ik, als man, in forscher lied²⁾,
 Uw lof door Neêrland uit,
 o! Weiger thans uw aandacht niet
 Aan zangen, die mijn grijsheid biedt
 Met heescher stemgeluid.

- 1) Als hoofdader van de Duinwaterleiding.
- 2) In de Inleiding tot den vijfden Zang van den Strijd met Vlaanderen.

Zeg, hebt gij, toen, een jaar geleên,
 Door 't overhangend bosch
 De Meizon 't lachend veld bescheen,
 Gehuld in voorjaarsdosch,
 De boomgaard praalde in zachten gloor
 Van weel'gen bloesempronk,
 En van 't gevederd vogelkooor
 Heel 't groenbewassen Leyduin door
 Het liefdelied herklonk,

Zeg, hebt gij langs het kronkelpad
 Geen zuchten toen gehoord?
 Werd niet het murmlen van uw nat
 Door mingeklag verstoord?
 En dwaalde, met onvaste schreên,
 Bij 't vroege morgenuur,
 Geen minnaar door het bosch alleen,
 Geplaagd van bange onzekerheên,
 Doorgloeid van liefdevuur?

Maar later, toen de zomerzon
 Een warmer lichtstraal schoot
 En 't water uit de schelpzandbron
 Met trager borling vloot,
 Toen stond het oog diens minnaars blij:
 Een schoone, u lang bekend,
 Trad peinzend, langzaam, aan zijn zij,
 Maar hield toch van zijn kozerij
 Het oor niet afgewend.

En, toen de zomer was gedaan,
 Natuur in rouw getooid,
 Met bruin gedorde najaarsblaân
 Uw stroomvlak overstrooid,

Toen over krakend mosch en kruid,
 Trad, langer niet beschroomd,
 De wakkre jongling fier vooruit,
 Als winnaar van de aanstaande Bruid
 In 't rond verwellekoomd.

Weêr dekt met geurigen lentepraal
 Zich 't nieuw herboren land:
 Weêr galmt het orglend boschkoraal,
 En zingt op blijden trant.
 En, kwijnden tyloos en narcis
 Voor 't baldrend windgeloei,
 Een zoele regen, malsch en frisch,
 Brengt levenswarmte en lafenis,
 Meldt wasdom aan en bloei.

En thans - een vroolijk einde loont
 Het lang beproefd geduld:
 De Bruîgom ziet zijn trouw gekroond,
 Zijn hartewensch vervuld,
 Hij leidde 't voorwerp van zijn min
 Naar 't heilig echtaltaar:
 En juublend luidt een blij gezin
 Met bekerklank den hoogtijd in
 Van 't saêmverbonden paar.

Stuw trotscher dan uw golfjes voort,
 Langs 't wellustaêmend dal:
 Wek heel het omgelegene oord
 Door 't schaatren van uw val:
 Verzelle uw schuimend stroomgebruis
 Der voog'len melodie:
 En dat, gepaard, uw feestgedruis
 Elk als een lofzang tegenruis
 Vol hemelharmonie.

Toon, dat ook gij in 't echtfeest deelt,
En blij het Bruidje groet!
Vaak zaagt gij haar aanvallig beeld
Weêrspiegeld in uw vloed:
Gij, Duinbeek, wie haar gansch geslacht
Sinds verre tijden heugt.
Gij, 't zij de Hemel rampen bracht,
Of wel, 't in milde gunst herdacht,
Getuige in leed en vreugd!

Ras ziet gij 't weêr, het zalig Paar,
En tuigt van hun geluk.
o! Dat hun voet nog menig jaar
Uw geurende oevers drukk':
Eens zwelt gij op van hooger lust,
Als, onder 't duingebloemt,
Een wichtje op 't moschbed wordt gesust,
Of, blij ontwaakt uit zoete rust,
Al dart lend Overgrootvaêr kust,
Die in zijn nakroost roemt.

29 April, 1854.

De dichters van Griekenland.

HOMERUS.

Ik wil niet wijden in uw lof,
o Noordstar der poëten!
In ieders oogen waar' die stof
Oudbakken en versleten.

Maar 'k wil 't herhalen in mijn lied
Voor wie het niet mocht weten,
(En zeker schaadt de erinring niet
Aan wie het heeft vergeten)

Herhalen, dat, wie bits van tand
Uw ouden roem beknabbelt,
En grofheên vent, uit onverstand
Zoïlus nagebabbeld,

Dat wie zelfs u zijn hulde ontzegt
Als aller dicht'ren voorbeeld.
Alleen zijn domheid openlegt
En zonder kennis oordeelt.

'k Zag, reeds als kind door warmen zin
Tot poëzie gedreven,
Nieuwsgierig alle werken in
Door dichteren geschreven.

Ik las hen - 't was mijn zoetst vermaak -
 En las hen bij herhaling:
 De meesten in hun eigen spraak;
 Doch enklen bij vertaling.

Wat vond ik, onder heel die schaar
 Van zang'ren, die wij eeren?
 Geen enkele, die hier of daar
 Niet pronkte met uw veëren.

Hoe plonderden ze uw Ilias,
 De grootsten der classieken;
 Wijn de Odyssee de toevlucht was
 Der echte romantieken.

En nog, nog is er, mij bekend,
 Die spijtig op u smaalden,
 Maar 't geen hun waan als eigen vent
 Uit uw voorraad haalden.

Doch daar zij d' opschik niet altoos
 Uit d' eerste hand bekwamen,
 Ziet die veelal zoo verveloos,
 Dat zij 't zich moesten schamen.

HESIODUS.

Congressen tot nut van den landbouw,
Brochures in eindloos getal,
 Die handelen over 't verzorgen
 Van weide, van akker en stal,
 Zoowel theoretisch als practisch,
 Ontmoet onze tijd overal.

En wat in die boekjes bepraat wordt
 En op die congressen vermeld,
 En al die nieuwbakken geleerdheid,
 Waarmeê men de landlieden kwelt,
 Dat al heeft de zanger van Askra
 Voor eeuwen reeds beter verteld.

En staathuishoudkundige lessen
 (Ja, staathuishoudkunde is het woord;
 Wie daarvan niet meê weet te praten,
 Kan heden ten dage niet voort),
 Die geeft hij zoo bondig en krachtig,
 Als ze immer bij ons zijn gehoord.

Maar wenscht gij 't verschil ook te kennen
 - Een kennis, die zeker niet schaadt -
 Dat tusschen den zanger van Askra
 En onze geleerden bestaat?
 Zijn stijl is zoo helder als boeiend;
 Verward en vervelend hun praat.

ANAKREON.

Toen ik als knaap aan 't Grieksch begon
 En 't eerst u kennen leerde,
 En op de school, Anakreon!
 Uw Oden deklameerde,

Toen klonk uw zoete poëzie
 Mij lieflijk, ja, in de ooren,
 En voelde ik door haar melodie
 Mij 't harte wel bekoren,

Doch, dat gij in uw wintertijd,
 Van liefde nog aan 't blaken,
 Uw lier alleen had toegewijd
 Aan 't zoet der minvermaken,

Dat, dacht mij, was wat al te grof,
 Dat kon ik niet verklaren;
 Die stof, zoo meende ik, was geen stof,
 Die paste voor uw jaren.

'k Haalde in pedanten eigenwaan
 Nog uit het *Buitenleven*
 Van vader Cats de zinspreuk aan,
 Die mij gelijk moest geven¹⁾.

Zoo durft - men ziet het meer geschiên -
 Een knaap, die pas komt kijken,
 Vermetel over oude liên
 Een plechtig vonnis strijken.

Maar o! 'k ben zelf thans oud en grijs,
 En zie uit andere oogen:
 De goede Anakreon was wijs,
 De knaap, door waan bedrogen.

Ja, wijs voorzeker is de man
 En hoogst gelukkig tevens,
 Die jongling zich gevoelen kan
 Tot aan de grens des levens:

1) Daer moet een beter lof bejaerde lieden kroonen, Dan datze een witten baard aan heel de wereld toonen, Daar past een stil gemoedt, van alle tochten vrij. Want als er greysheit komt dan dient er wysheit by.

Die nog, met blijden jonglingszin,
 Zij 't ook met stramme knokkelen,
 Voor 't zielverkwikkend zoet der min
 De snaren weet te tokkelen.

Elke and're stof wordt dof en oud,
 En, wekt zij geen krakeelen,
 Zij vindt meestal den lezer koud,
 Of zal hem ras vervelen.

Maar die Anakreon bezong,
 Blijft, onuitputtelijk vloeiend,
 Als Liefde zelve, oneindig jong,
 Aanvallig, kunstloos, boeiend.

Geen wreevle twist, geen bitse haat
 Wordt ooit door haar ontstoken,
 En elk, geleerd of dom, verstaat
 De taal, door haar gesproken.

Och! bleef men ook in onzen tijd
 Zich bij die stof bepalen:
 Wij raakten vrij wat onzin kwijt,
 Waarop we ons zien onthalen.

Men wil thans - prachtig luidt het woord -
 De poëzie verhemelen,
 En brengt slechts holle klanken voort
 En onverstaanbaar femelen.

Hoe kunstig soms, nooit dringt die toon
 Iets verder dan in de ooren:
 Alleen die taal is waar en schoon,
 Die ons Natuur doet hooren.

ESCHYLUS.

Niet een uit de dichters der classische aeloudheid,
 Wier namen de tempel der Glorie bewaart,
 Niet een evenaard u in krachtvolle stoutheid,
 o Zanger, die krijgswaard en lier hebt gepaard.

Ja, grootsch zijn uw beelden, reusvormig uw helden,
 Uw rijke gedachten verpletterend en schoon:
 't Geschal der klaroenen van Marathons velden
 Klinkt schaat'rend terug in uw bruisenden toon.

Nog vindt men er heden ten dage, poëten,
 Die jagen naar grootheid en tobben en zweeten,
 Wier kracht aan hoogdravende rijmen zich spilt:
 Dat ze Eschylus lazen: licht zouden zij weten,
 Dat ledige bombast geen forskheid mag heeten,
 Dat snorkend gebrom van gespierdheid verschilt.

SOFOKLES.

Gij, die, door eenvoud meest verheven,
 En vrij van opgesmukten praal,
 Rein van gedachten als van taal,
 Door spelen, vol van gloed en leven,
 Den geest ons boeit en naar het hart
 Een wissen weg u weet te banen,
 Wie is zoo koel, die niet tot tranen
 Door uwen zang bewogen werd!
 Wat ge aanroert, onder uwe vingren
 Bekomt het schoonheid, welstand, zwier.
 't Zij zegepalm of eerlaurier
 De kruin der forsche wereldwingeren,

't Zij mirtegroen of lijkcipres
 Het golvend haar der maagd omslingeren.
 - Dat wie in 't perk der zanggodes
 Zich wagen op verheven broozen,
 U tot hun gids en leidsman kozen,
 Uw voorbeeld volgden, Sofokles!

EURIPIDES.

Op vleug'len van den roem gedragen,
 Braveert uw groote naam den tijd.
 Gij dorst in dichterlijken strijd
 Met Sofokles den prijskamp wagen,
 En niet vergeefs den lauwer vragen,
 Aan d' overwinnaar toegewijd.
 En toch, de vitlust, of de nijd,
 Durft zich met schijn van reën beklagen.
 Dat ge in uw spelen, wijd en zijd,
 Bestendig, met zulk welbehagen,
 Zooveel sententies ons verslijt,
 Voorts, dat gij ('t zij dan haat of spijt
 U tegen haar in 't harnas jagen,)
 Den vrouwen zoo vijandig zijt.

(EURIPIDES antwoordt).

Mijn antwoord luidt op deze vragen:
 Ik raakte, eilaas! mijn beste dagen
 Met wijze schoolpedanten kwijt.
 Nooit kwam mij vrouw of meisje plagen,

Door haar gesnap mijn werk vertragen;
 'k Werd nooit geliefkoosd, nooit gevrijd:
 En van dat dwaze monniksleven
 Zijn mij die feilen bijgebleven.

SAFFO.

- v | - - | - v v | - v | - - |

Brengen, Saffo, eeuwig u prijs en dank toe,
 Zij, die dichtkunst minnen en schrand're geesten,
 Dat ge krachtvol zongt en de vindster waart der
 Saffische vaersmaat;

Toch zal niemand eenigen lof u geven,
 Dat ge uw kostschool u in een harem omschiept,
 En, wijl Faon andere schoonen najoeg,
 Sprongt in het water.

SAFFO en ALCEUS.

Hoe schoon uw zangen, hoe verheven,
 Toch is het niet uw minste lof,
 Dat gij aan Bilderdijk de stof
 Hebt tot zijn lierzang ingegeven.

THEOKRITUS.

Zoo er landliên ooit waren, als gij hebt gemaald,
 Op mijn eer, zij veranderden bijster.
 Wie toch vindt er uw Dafnes en Kloëes terug
 In een Veluwsche of Westlandsche vrijster?

'k Hoor niet een van uw boeren zich over d' accijns,
 Over tienden of pachtsom beklagen:
 Van belastingen reppen zij nimmer een woord.
 Thans, voorwaar! zijn 't heel andere dagen.

Hoor Menalkas, hoe droef hij zijn Fyllis beschreit:
 Ach! zijn weemoed kent grenzen noch perken,
 Thans geen enkele landman, die tranen ooit stort,
 Dan alleen om den dood van zijn varken.

Men is druk in de weer tot verbeetring van 't ras.
 Bij de paarden en schapen en koeien.
 Maar zou nooit zich een landhuishoudkundig congres
 Met het ras van de boeren bemoeien? -

ARCHILOCHUS.

Lykambes had zijn dochter,
 Neobulé, wier schoonheid
 De jonglingschap van Paros
 In minnevuur deed blaken,
 Archilochus verloofd.
 Dan ziet, een rijker minnaar
 Daagde op ter kwader ure:
 De zucht naar rang en schatten
 Sloop 's meisjes harte binnen;
 Lykambes brak zijn woord.
 Wat was de wraak des dichters?
 In bitse en scherpe lāmben,
 Met bijtend zout doorsprenkeld,
 Werd beider schendige ontrouw
 Door hem ten toon gesteld.

Zoo vloeiend was de zangmaat,
De schildring zoo vol leven,
Dat oud en jong in Paros
Zijn lied van buiten leerden
    En 't zongen dag aan dag,
Tot vader beide en dochter,
Niet wetende van schaamte
Waar langer 't hoofd te schuilen,
Zich in hun binnenkamer
    Verhingen aan een strop.
Thans zal geen man of meisje
Zich om een lied verhangen.
Zijn dan de menschen wijzer?
Of zouden ook de verzen
    Min krachtig zijn dan toen? -

**Het hof te 's-Gravenhage gedurende zes eeuwen.
(Dramatische Voorstelling.)**

Reeds meermalen poogde ik, op het voetspoor van mijn hooggeschatten vriend Beeloo en van andere verdienstelijke Schrijvers, de aandacht der Regeering en der natie te vestigen op den treurigen toestand, waarin de gebouwen van het Binnenhof te 's-Gravenhage verkeerden, inzonderheid de groote en vermaarde Hal, dat zoo treurig verwaarloosde pronkstuk van bouworde. Wel scheen mijne stem bij velen weêrklank te vinden; doch bij onze zoo bij uitstek bedachtzame landgenooten rijzen altijd zoovele bezwaren op, eer zij de hand aan 't werk durven slaan, dat zelfs de meest nuttige arbeid zelden wordt ondernomen dan wanneer het te laat is. Het hoofdbezwaar, dat ten dezen bestond, was de belangrijke geldsom, welke noodig geacht werd, om de bedoelde gebouwen te herstellen; wat de natie betreft, deze heeft over 't geheel te weinig gevoel voor oudheden en te weinig architectonischen smaak, dan dat er van vrijwillige inschrijvingen iets te verwachten ware geweest: - de Regeering, ofschoon wel gezind om *iets* te doen, dorst, uit

vrees voor de Kamer, geene gelden aanvragen dan voor de noodzakelijkste herstellingen - en tot de zoodanige worden natuurlijk gebracht die van de *nuttige* gebouwen (*bureaux* enz.), niet van die gebouwen, welke alleen maar dienen om ons den roem en de grootheid van het voorgeslacht te herinneren; - de Leden van de Kamer eindelijk vonden al wat ik gezegd had aangaande het Binnenhof en den onvasten toestand der groote Hal zeer treffend en aandoenlijk; - doch wie hunner kon zoo inconsequent zijn om, waar hij bij alle gelegenheden op bezuiniging aandrong, aan een Minister te verwijten, dat hij onze gedenkstukken tot puin liet instorten?

Nog gaf ik den moed niet op! het was, staande mijn lidmaatschap der Kamer, juist 600 jaar geleden, dat Koning Willem II het Binnenhof stichtte; in onze eeuw van eeuwfeesten mocht de zeshonderdste verjaring van zulk eene gebeurtenis wel herdacht worden, en ik schreef het hier achter volgende dichtstuk: ik hoopte, dat het, met eenigen luister, in de Hofstad, voor den Koning en het Koninklijk Gezin, voor de Ministers en voor de Leden der Kamer, voor de bevolking van 's-Gravenhage en voor nieuwsgierige landgenooten opgevoerd, een indruk zoû maken, die tot goede uitkomsten leidde: die hoop werd krachtiger, toen een bekwaam komponist door bevallige, opwekkende melodieën, toen een treffelijk kunstenaar door keurige schetsen van een prachtig decoratief, mij bewezen, hoe zij, van denzelfden geest als ik doordrongen, met mij wilden medewerken, om mijne pogingen te doen slagen en het door mij ontworpen geraamte te bezielen en als met tooverglansen te omkleeden.

Ijdele hoop! - De Directie van den Schouwburg te 's-Gravenhage had met warmte mijn plan omhelsd en mijn handschrift ontvangen; dan helaas! toen zij aan 't cijferen ging, kwam zij tot de ontmoedigende slotsom, dat, ook

met stampvolle schouwburgen, de uitgaven, welke orkest en decoratiën vorderden, nimmer door de ontvangsten konden worden opgewogen, laat staan vergoed: - en zij moest, ik erken dankbaar, haars ondanks - van de opvoering afzien.

Moedeloos sloot ik mijn handschrift weder weg - en bijna twee jaren bleef het liggen, eer ik het nu onlangs weder in handen nam. Nu rees de gedachte bij mij op: Wellicht zal, zoo niet dit zwak gedicht, dat bij de lezing nimmer die uitwerking kan teweegbrengen, welke van eene glansrijke vertooning mocht verwacht worden, dan het onderwerp zelf, nog bij dezen of genen belangstelling wekken. Eene korrel graan doet eene rijkgevulde aar ontkiemen: eene vonk kan een hevigen vuurgloed doen ontstaan: wie weet, welke uitkomsten aan mijne rijmen niet ten deel vallen! - Nog ééne laatste proefneming gewaagd en het stuk aan de pers toevertrouwd.

Lezers! ik zie u allen aan voor lieden van smaak en gevoel: beschaamt mijne verwachting niet, en verheft, waar en bij wie gij maar kunt, uwe stem in weêrklank op de mijne. Ik besluit mijne voorrede gelijk Filips de Tweede het Treurspel van Schiller besluit, u met zijne woorden toeroepende:

‘Ik heb het mijne gedaan, doet gij thans het uwe.’

Personen:

WILLEM II, Graaf van Holland, Roomsch-Koning.

De Bouwmeester van 't Hof.

ALBERTUS MAGNUS, een Dominikaner Monnik.

De Engel der Poëzie.

De Engel der Kunst.

De handeling valt voor in den jare 1255.

Het tooneel stelt een vertrek voor in het jachthuis des Graven¹. Op den achtergrond een gesloten raam. Koning WILLEM zit links van den toeschouwer aan eene tafel en beziet de grondteekeningen, welke zijn Bouwmeester hem voorlegt. Een Page staat meer achterwaarts. Het is nacht: waslichten branden op de tafel.

WILLEM.

'k Doorzie uw plan: gij wilt met dit rondeel
Den open weg bestrijken en 't kasteel
Verdedigen, zoo van Delftsche zijde
Een inval weêr beproefd werd, als ten tijde
Mijns grootvaêrs?²

BOUWMEESTER.

Ja mijn Koning.

WILLEM.

'k Prijs uw doel. -

En 'k zie, gij wilt, ten westen, dezen poel
Herscheppen in een statelijken vijver.

BOUWMEESTER.

'k Verbeid maar uw bevelen, dat met ijver
Een arbeid, zoo belangrijk, moog geschiên.

WILLEM.

Ik brand alreê zoo grootsch een werk te zien.
Een Graaflijk Huis behoort uit geen moerassen
Te rijzen, maar uit held're waterplassen,
Die, breed en diep, het vrijen voor gevaar
En overlast van vijanden, en waar
De hooge trans zich zuiver in weêrspiegelt,
Terwijl de zwaan op dunne golfjes wiegelt,
En 't schuimend ros een wed vindt, frisch en rein.
- Maar, tot wat eind bestemt gij, hier, dit plein?

BOUWMEESTER.

Dit moge, o Vorst! - om u mijn wensch te ontdekken -
Uw Edelliên een ruim Tornooiveld strekken.

WILLEM.

De plek is goed gekozen, kort bij 't woud,
En wel beschut door 't lommerrijk Voorhout,
't Is wel. God geef, dat niets ons moog' beletten,
't Begonnen werk standvastig door te zetten.

(De Bouwmeester en de Page verwijderen zich.)

WILLEM.

Zoo vloten dan, sinds ik den eersten steen
Gelegd heb van dat Huis, vijf jaren heen:
En menig vijftal jaren zal verstrijken
Eer mijn banier van 't hoog gebouw zal prijken.

Zal ik die zelf daar planten? Zie ik ooit
 Mijn hoop vervuld, dit Graaflijk Hof voltooid,
 Met gracht en muur en tinne en praalgebouwen?
 Wie, die mij hier de toekomst doet aanschouwen?
 - Eén sterveling bestaat er, die misschien
 Mijn hartewensch vervulling aan kan biên:
 Albertus, hij, die 't wezen aller dingen
 Doorgrondt, wiens blik 't verborgen kan doordringen,
 Hij, wiens vernuft Germanje en Frankrijk roemt
 En wien onze eeuw haar grootste wonder noemt,
 Hij kan het, ja; - doch vruchtloos was 't, of boden
 Hem van den Rijn naar 't verre Holland noodden.
 Den wijsgeer, steeds verdiept in onderzoek,
 Lokt beê noch gift naar Duitschlands westerhoek.
 't Was, of zijn trots mijn hooge gunst verachtte
 En 't antwoord luidde altoos: 'de Koning wachte.'

(De muur opent zich en Albertus Magnus verschijnt.)

ALBERTUS.

Hij wachte dan niet langer.

WILLEM.

Kan het zijn?

Gij zelf, gij hier? of is 't een ijdele schijn
 Die mij bedriegt, een guichelspel der zinnen?

ALBERTUS.

Ik ben het zelfs: wil alle vrees verwinnen.

WILLEM.

Ik, vreezen, des Vierden Floris zoon?...
 Maar 'k was verbaasd.

ALBERTUS.

Waartoe? gij hebt me ontboôn,
 Gij wacht me, en ik, ik kom tot u getreden.
 Waar vindt gij tot verbazing grond of reden?

WILLEM.

Mijn wachters aan de poort, mijn lijfstoet voor
Dit stil vertrek, den wand zelfs dringt gij door
En ik zou niet verbaasd zijn?

ALBERTUS.

'k Hoorde u klagen,
Mijn Koning! 'k mocht mijn reis niet meer vertragen
En 'k haastte mij; - doch thans hiervan genoeg;
Want kostbaar zijn mij de uren. Morgen vroeg
Gebiedt mijn plicht, dat, binnen Agrippyne,³
Ik weder in mijn leergestoelt verschijne.
Geen tijd al zoo dient nutloos hier verspild.
Vraag, Koning! vraag hetgeen gij weten wilt.

WILLEM.

Gij, morgen weêr aan 's verren Rijnstrooms boorden!
Wat luchtkaros vervoert u naar die oorden?

ALBERTUS.

Indien ik, Vorst! aan uwen wensch voldoe,
Wat vraagt gij dan, langs welken weg en hoe.
Zooveel, dat nu verwond'ring elk zou baren,
Zal 't niet meer doen, na zesmaal honderd jaren,
Wanneer het hier ter neêr geschreven woord
Zoo snel als 't licht naar 't verst gelegen oord
Gevoerd wordt en, zoodra het is vernomen,
Met d' eigen spoed het antwoord weêr zal komen. -
Maar thans... wat is uw wil? -

WILLEM, *het venster openende, door hetwelk men in 't verschiet het half voltooide Hofgebouw ziet, door de maan beschenen.*

Zie, monnik, zie
Dees burchtmuur en dees hofgebouwen, die
Men aanvang maakte op mijn bevel te stichten,
En zeg mij thans, kan uw kunst mij onderrichten

Of ik dit werk voltooi zal, en of
 Des Hoogsten gunst zal rusten op dit Hof?
 Voldoe, kan 't zijn, de wenschen van uw Koning.
 En noem dan zelf, o monnik! uw belooning.

ALBERTUS.

De maan staat hoog in top. Gewis, het uur
 Is gunstig, om, bij 't zwijgen der Natuur,
 Te luist'ren naar de geheimnisvolle monden,
 Die 't raadsbesluit des Eeuw'gen ons verkonden.
 Dus, buig het hoofd, terwijl mijn stem hier wekk'
 En opdaag' die 't verborgene u ontdekk'.

Gij, die de vrome met siddering noemt,
 Geesten des afgronds, ter straffe gedoemd!
 Gij, wie, in heillooze kunsten volleerd,
 't Heksengebroudsel met vloeken bezweert!
 Als, bij der fakkelen bloedroode glans
 't Plat van den Bloksberg getuigt van hun dans!
 Gij, die den logen verspreidt over de aard!
 'k Verg niet, dat gij ons de toekomst verklaart.
 Neen! over Geesten verwierf ik mij macht:
 Maar niet van Satan ontleende ik mijn kracht.
 Eed noch geloften verbinden ons saëm.
 'k Handel en spreek in een Hoogeren Naam.

'k Wil ook uw hulp niet begeeren, o Goôn, wien 't kunstrijke Hellas
 In 't u geheiligde koor offers en lofzangen bracht!
 Gij, wien het loof van den wingert de slapen omkranst, o Lyëus!
 'k Weet wat uw invloed vermag, als hij den dichter bezielt,
 Als uw betoov'rende macht de toekomst, ontsluit voor zijn oogen,
 Vleugelen schenkt aan zijn geest, hem het verborgene meldt.

Maar ik weet ook, hoe uw gunst niet straffeloos ooit is geschonken;
 Op den bedwelmenden roes volgen verdooving en smart. -
 Gij ook, wiens godspraak uit Delfi weêrgalmde, o Febus Apollo!
 Gij, wien der Zangerenrei hulde betoont in hun lied,
 Als ge op de toppen van Pindus de gouden akkoorden laat klinken
 En op verhevenen trant lessen van wijsheid verkondt! -
 Gij, die den zoon van Latona omringt, aanbiddelijke Muzen!
 Gij, wier begeesterend vuur Maro ontgloeide en Homeer!
 O! ik vereer uwe macht; maar van geen Heidensche godheid
 Wacht in dees plechtige stond Albert de medehulp in.

Neen, maar eerbiedig
 Vraag ik uw bijstand,
 Liefelijk tweetal,
 Engelenpaar!
 Dat uit den Hemel
 't Zwoegende menschdom
 In zijn ellende
 Laaft en verkwikt:
 Dat over de aarde
 Langs zijne moeizame,
 Sombere wegen
 Bloemen verspreidt.
 En reeds den voorsmaak
 Van een verhevener
 Zaliger schepping
 Troostend hem biedt.
 'k Weet, gij omzweeft ons:
 'k Weet, aan mijn bede
 Leendet gij vroeger
 Willig het oor.

Komt dan ook heden!
 Komt en ontvouwt ons
 't Raadsel der toekomst.
 Geeft ons gehoor.

KOOR (onzichtbaar).

Uw beê, o Koning! wordt vervuld.
 Ze is uit een vroom gemoed gerezen.
 Ontsluit uw oogen en gij zult
 In 't boek der toekomst lezen.

Gedurende dit koor is het tooneel duister geworden. Nevelen hebben den achtergrond bedekt, die, zich openende, de beide Engelen in een glansrijk licht vertoonen.

DE ENGEL DER POËZIJ.

Om aan 't menschdom kracht te geven
 Onder 't juk, hem opgeleid
 Door de dorre werkelijkheid
 Van dit ondermaansche leven,
 Heeft de Godheid aan mijn hand
 Deze toorts vertrouwd, ontbrand
 Aan de bron van Licht en Waarheid.
 Weemoed wijkt en domheid zwicht
 Waar zij 's menschen geest verlicht
 Met haar immer held're klaarheid.
 Dan ontwoelt zich, krachtvol, vrij,
 Zijn verbeelding aan haar kluister.
 Dan doordringt zij 't nachtelijk duister: -
 En mijn naam is - POËZIJ.

DE ENGEL DER KUNST.

Wat van menschenhanden
 Immer werd gebouwd:
 Trotsche tempelwanden,
 Burchten, kloek en stout,

Wat ook naar het leven
 Werd gewrocht uit steen,
 Werd in goud gedreven
 Of in staal gesneên:
 Wat, met frissche verven
 Op 't paneel gebracht,
 Lofspraak mocht verwerven
 Ook bij 't nageslacht;
 Wat een schrander pogen
 Ooit in 't wezen riep,
 't Was door mijn vermogen
 Dat de mensch het schiep.
 Dorpers, wilden, slaven,
 Zien zich, door mijn gunst
 Vormen en beschaven:
 En mijn naam is - KUNST.

ALBERTUS.

Edele zusters! gij weet, wat verlangen
 't Harte des Konings sinds jaren doorgloeit.
 O! uit de woorden, uw lippen ontvloed
 Moge zijn bede vervulling ontvangen.

POËZIE.

Wel! dat het licht zijn geest beschijnen,
 Zijn wensch vervulling vinden moog!
 Verbeelding schuif de wolfgordijnen
 Der toekomst open voor zijn oog.

KUNST.

Zij doe den roem dier hofgebouwen,
 De trotsche zaal, door hem gesticht,
 Maar nu voltooid, in glanzend licht
 En vollen luister hem aanschouwen.

KOOR (onzichtbaar).

Zie, Koning! zie uw wensch vervuld.
De toekomst wordt voor u onthuld.

Gedurende dit koor openen zich de wolken en ziet men de groote hofzaal, waarbinnen Graaf Floris de V^{de} met den Bisschop van Utrecht, de twaalf Ridders van Sint Jakob, enz. zijn gezeten.⁴

WILLEM.

Wat weidsche schaar vertoont zich hier,
Met hoflivrei en Edelknaben?
'k Herken er Wassenaers banier:
'k Zie Heusdens wiel en Aemstels wapen.
Maar wie mag hij zijn, die de slapen
Getooid heeft met de gravekroon?

KUNST.

Die held, o Koning! is uw zoon: -
Des hemels gunst wil niet gehengen
Dat gij dees bouw ten eind zult brengen;
Voor Floris bleef die eer bespaard.

POËZIE.

Die Eed'len, wederzijds geschaard,
Zijn fiere helden al te zamen
Door daên beroemd en groote namen:
Zij vieren hier, met blijden geest,
Sint Jakobs glansrijk Ridderfeest.
Ach! duurde de eendracht, die te gader¹
Hen thans verbindt, voor eeuwig voort.
Maar droevig wordt zij eens verstoord.
De vriend en gunstling wordt verrader,
Met ondank de eed'le Vorst beloond,

1 Hier sluit zich de achtergrond weder.

Voor zooveel weldaën, dezen landen
 Met rustelooze zorg betoond.
 Hij valt, getroffen door de handen
 Dier Eed'len, op wier hulp en trouw
 Zoolang zijn vorstlijk aanzien steunde,
 Op wie zijn argloos harte leunde.

WILLEM.

Kan 't wezen? Aemstel, Heusden, zij,
 Mijn kloekste en edelste vazallen....

KUNST.

Al saëm van eed en plicht vervallen.

WILLEM.

Helaas! wat jamren meldt ge mij!
 Moet dit mijn Floris' noodlot wezen?
 Van hen, die hij zijn vrienden acht,
 Verraden, snood ten val gebracht!
 Ach! 'k had dees uitkomst moeten vreezen,
 Dees straffe, dat ik te onbedacht
 In 't boek der toekomst wilde lezen.

ALBERTUS.

Moge uw hart van rouw vervuld zijn over 't noodlot van uw zoon,
 Wordt u door mijn mond, o Koning! voor het minst dees troost geboën.
 Treffe, van baatzuchtige Eed'len, treffe uw Floris haat en blaam,
 o! Een billijk nakroost zegent eenmaal zijn doorluchten naam.
 't Zegent hem, die 't volk beschutte tegen 's Adels tirannij,
 Onder wien de goede steden 't hoofd verhieven, vränk en vrij,
 Die en nijverheid en landbouw trouw beschermde in zijn gebied,
 Heide en duin in weiden omschiep, 't lage land omdijken liet.

Oorlogstochten, heldenfeiten, brengen eer en glorie meê;
Zegen rust op 't hoofd des Vorsten, die de kunsten kweekt der vree.

KUNST.

Zoo is 't: en 't voorbeeld, dat uw Floris geeft,
Wordt eeuw op eeuw in Holland nageleefd,
Al ziet men ook de kroon uit uw geslacht
Naar 't Henegouwsch of Beiersch Huis gebracht.
Als puikgesteenten aan de Gravekroon
Beurt stad bij stad het hoofd op, rijk en schoon
En breidt zich uit met torenspits en muur
En wekt den nijd van vreemde en nagebuur.
In schaduw van het Hof, door u gesticht
Wordt huis aan huis bij rijen opgericht.
En vormt zich ras een vlek, in d' aan vang klein,
Maar straks vergroot, met straat en kerk en plein,
Zoodat weldra geheel het Duitsche Rijk
Geen vlek vertoonen kan, dit vlek gelijk:
Geen hofplaats, hoe de faam van haar gewage,
Die niet en zwicht voor 't heerlijk 's-Gravenhage.

KOOR (onzichtbaar).

Dat vlek, zoo vol van heerlijkheid,
Ligt voor uw oogen uitgespreid.

De achtergrond opent zich en men ziet een luchtperspectief van 's-Gravenhage, gelijk het zich opdeed in het midden der vijftiende eeuw: - na de muziek sluit het zich weder.

WILLEM.

Kan 't zijn? - En hoeveel eeuwen moeten nog
Verloopen, eer het Grafelijke vlek
Zoo luisterrijk zijn kring heeft uitgebreid?

KUNST.

Gelijk het thans zich voor uw oog vertoont,
Prijkt 's-Gravenhaag na tweemaal honderd jaar

In schaduw van 't Borgondisch wapenkruis;
 Maar hooger klimt zijn aanzien nog en roem,
 Als, later, aan het machtig Oostenrijk
 De Gravekroon van Holland valt ten deel,
 En Vijfde Karel, wien het Duitsche Rijk
 Als Keizer eert, de Nederlanden saëm
 Als voogd en Heer zich onderdanig ziet:

ALBERTUS.

Zalig is het land te noemen, waar een krachtvol, wijs bestuur
 Twist en veete legt aan banden tusschen na- en nagebuur.
 Waar aan kleine dwinglandijen rusteloos de wiek gekort,
 Bandeloosheid streng getuchtigd, orde en wet gehandhaafd wordt.

POËZIE.

Maar die schoone, grootsche tijden
 Snellen als een droom voorbij;
 Straks vervangt hen droevig lijden,
 Onverduurbre tirannij.
 Spanjes bittere geeselroede
 Treft en kwelt de goê gemeent,
 Tot zij, haar verdrukking moede,
 Opstaat onder 's Hemels hoede
 En ten weêrstand zich vereent.
 Door een Willem van Oranje
 Voorgegaan in vrijheidskamp,
 Tart zij 't overmoedig Spanje,
 Moordschavot en oorlogsramp.
 Holland, van zijn boei ontslagen,
 Zweert den norschen dwingland af,
 Wenscht d' alouden Gravenstaf
 Hem, den leidsman op te dragen,
 Die zijns levens beste dagen
 't Zuchtend land ten beste gaf.

Wraakzucht komt het opzet storen,
Treff den held met moordend lood,
En de kroon, hem toebesoren
Onderschept de hand der dood.

ALBERTUS.

Eeuw'ge glorie zal hij erven
Die zijn leven en zijn sterven
Wijde aan 't Vaderland.
Roemen hem zijn tijdgenooten,
Bij het kroost uit hen gesproten,
Blijft die roem in stand.
Zoo, hoe wreev'le haat moog knagen
Aan zijn held're faam,
Tot aan 's werelds jongste dagen,
Op erinrings wiek gedragen,
Leeft Oranjes naam.

KUNST.

Treure ook Holland bij zijn sneven,
't Ziet vergoeding aangeboôn;
's Vaders deugd en moed herleven
In zijn onverwinb'ren zoon.
Van het Zuiden tot aan 't Noorden,
Van des Dollarts verre boorden
Tot aan Scheldes oeverzand,
Schittert Maurits heldedegen
Snel als 't licht den vijand tegen,
Ruimen Spanjes benden 't land.
Met den lauwer niet tevreden,
Dien de vrijgevochten Steden
Dankbaar vlechten om zijn kruin,
Durft hij 's vijands oorlogsknechten
Op hun eigen grond bevechten
En verslaan bij Nieupoorts duin.

Zie, hoe bij het wederkeeren,
 Een doorluchte en achtbre stoet
 Over 't glansrijk triomfeeren
 Hem geluk wenscht en begroet.

KOOR (onzichtbaar).

Hoe rijst de roem van 't glansrijk Hof,
 Waar 't al weêrklinkt van Maurits lof.

De achtergrond opent zich en vertoont het Binnenhof, waar men Maurits ziet met Frederik Hendrik en andere krijgsbevelhebbers, door Oldenbarneveldt, aan 't hoofd eener Bezending uit de Staten, plechtig begroet.⁵ (Sluit zich weêr.)

WILLEM.

O blijde zon, die, over 't Hof gerezen,
 Mij zulk een kring van dapp'ren heeft gewezen!
 Maar, zeg mij, keert, na zooveel oorlogswee,
 Het bloedig zwaard niet eindlijk in de scheê?

POËZIE.

Slechts voor een tijd geniet de goê gemeent
 De vruchten van 't Bestand, ofschoon, helaas!
 Verbitterd door een binnenlandschen twist
 En godsdiensthaat. De grijze staatsman, dien
 Gij als den tolk der Staten van 't Gewest,
 Prins Maurits zaagt begroeten, hij, beroemd
 En achtbaar door een dienst van veertig jaar
 Zal op diezelfde plaats en voor die zaal,
 Waar tot dien tijd zijn stem als godspraak gold,
 Van 't fel krakeel 't beklaglijk offer zijn
 En 't grijze hoofd verliezen op 't schavot.

ALBERTUS.

O! eindloos meer dan 's vijands zwaard
 En al de ellenden die het baart,

Is droeve burgertwist te schroomen,
 Wanneer partijschaps felle vlam
 Bij zonen van denzelfden stam
 Het wrokkend hart heeft ingenomen.
 Verdeeldheid is een bron van kwaad;
 Door eendracht groeit en bloeit de Staat.

POËZIE.

Die eendracht keert, wanneer na Maurits dood
 Graaf Fredrik Hendrik in zijn plaatse treedt,
 Die, in de school zijns broeders opgevoed,
 Hem rustig volgt op 't ingeslagen spoor
 En stad bij stad verovert, tot, in 't end,
 Den oorlog, die reeds tachtig jaren lang
 Zijn schatten en zijn kracht verslonden heeft,
 Nu moede en warsch, 't vernederd Spanje buigt,
 Om vrede vraagt en de onafhankelijkheid
 Bezegelt van het vrij Gemeenebest. -

KUNST.

Intusschen bloeit uw Holland meer en meer.
 Het geurig Oost, het rijke Amerika,
 Ja, welke kust de wereldzee bespoel',
 't Biedt al om strijd zijn schatten Holland aan.
 Geen vorst in 't oud Euroop, die niet o m strijd
 Zijn afgezant naar uwe Hofplaats zendt,
 Waar ook het Recht de hooge vierschaar spant,
 Waar elke Stad uit Holland, elk Gewest
 Bezendingen ter dagvaart op doet gaan.
 Aanschouw hen hier, aanzienlijk in getal
 Vergaderd in uw trotsche wapenhal.

KOOR (onzichtbaar).

Zie, hoe in 't Hof, door u gebouwd,
 Het Lands-Bestuur vergaadring houdt.

*De achtergrond opent zich en vertoont de Grootte Vergadering, in 1651 gehouden. (Sluit zich weer.)*⁶

WILLEM.

Hoe vreemd, hoe anders doet die zaal zich voor,
 Dan toen zij blonk van ridderlijke pracht;
 Maar wat ze aan glans en luister ook verloor,
 Wordt ruim vergoed door aan zien en door macht.
 En wat is 't doel, waarom dees achtbre vaad'ren
 In zulk getal te zamen hier vergaad'ren?

POËZIE.

Ach! de diensten niet indachtig, die Oranjes stamhuis bood,
 Durft men hier de rechten korten van de teed're Oranjeloot,
 't Loflijk ambt van Stedehouder met den opperveldheerstaf,
 Die zoo kloek de vaad'ren voerden, neemt men hier den nazaat af.

ALBERTUS.

Gelijk een lastig juk de schoud'ren
 Bezwaart de dankbaarheid het hart.
 Wie zag niet al te vaak, hoe 't dienstbetoon der oud'ren,
 Door smaad aan 't kroost vergolden werd?
 Waar staatzucht wil ten zetel stijgen
 En zich als staatsbelang vermomt,
 Daar ziet men, hoe het recht moet zwijgen
 En alle erkentelijkheid verstomt.

KUNST.

Al derft uw Hof een langen tijd den glans
 En luister van 't Stadhouderslijk gezag,
 't Blijft niettemin getuigen van de macht
 En 't aanzien van het fier Gemeenebest,
 Waaraan De Witt zijn wakk're zorgen wijdt,
 De Witt, wiens geest den ganschen Staat bezielt,

Wiens moedig hart geen tegenspoed ontzet,
 Wiens ijzren wil den weêrstand zwichten doet.
 Aanschouw hem ginds, begroet van alle kanten
 Omstuwd, gevleid door Eed'len en gezanten.
 Zelfs Freed'rik Hendriks eed'le weeuw betuigt
 Haar eerbied hem, voor wien heel Neêrland buigt.

KOOR (onzichtbaar).

Aanschouw De Witt op 't graaflijk Hof
 Waar 't al herklinkt van 's staatsmans lof.

*De achtergrond vertoont het Binnenhof, waar De Wilt, eerst door eenige Gezanten en andere
 hooge personen, vervolgens door Amelia van Solms en haar kleinzoon Prins Willem V begroet
 wordt. (Sluit zich weêr.)*

ALBERTUS.

Steunt niet op 't geluk, o Grooten!
 Moogt ge in top van eere staan,
 Aardsch geluk is schijn en waan,
 Door een zucht omver te stooten.
 Denk steeds, wat het voorbeeld spelt
 Van De Witt, van Barneveldt.

POËZIE.

Ook hij, hij valt, een offer van den nijd
 En burgerhaat, die hem de rampen wijt
 En veegen staat van 't droeve Vaderland,
 Thans door Brittanje en Frankrijk aangerand
 En door hun macht schier ganschlijk overheerd.
 Wie is hij, die opnieuw de kans verkeert?
 't Is weêr een spruit van d' eigen vorstenstam,
 Met wien, door wien, de vrijheid aanvang nam,
 Een Willem van Oranje, die 't beleid
 Eens grijsaards paart aan jonglings dapperheid.

Die levenslang de waarheid staaft van 't schrift,
 Als leenspreuk op zijn wapenschild gegrift,
 Die bij de vrijheid van zijn vaderland
 De vrijheid van Europa houdt in stand,
 En, als de schaal naar Frankrijk overhelt,
 Met kloeken zin zijn zwaard daartegen stelt.

WILLEM.

Maar is dees Staat, dit klein Gemeenebest
 Dan zoo in macht gerezen, dat zijn Hoofd
 Europa tot beschermer strekken kan?

KUNST.

Hij kan dit, ja. Sinds Groot-Brittanje
 Den held ten koningszetel riep,
 Steunt heel een vorstenrij Oranje
 In 't opzet dat zijn geestkracht schiep.
 Aanschouw 't, hoe, met zijn bondgenooten,
 De Koning zich, op 't Hof, beraadt:
 Hier wordt het Groot Verbond gesloten,
 Waarop Europa zich verlaat.

KOOR (onzichtbaar).

Zie, hoe Europaas Mogendheên
 Met Willem in verbintnis treên.

De achtergrond vertoont eene zaal op 't Hof, waarin Willem III met de Grooten en Gezanten raadpleegt over het te sluiten Verbond.⁷

ALBERTUS.

De kracht van 't brein geldt meer dan legerbenden:
 Waar 't heldenstaal des krijgsmans faalt,
 Is zij het, die de kans doet wenden
 En roemvol zegepraalt.

POËZIE.

Weêr tuigt uw Hof, na Derden Willems dood,
 Hoe wisselziek dit ondermaansche blijft.
 Weêr, na een lang Stadhouders Bestuur,
 Zien wij een Vorst, geboren uit zijn Huis,
 Hier ingehaald, en met de waardigheên
 Bekleeden, die zijn voorzaat eens bezat:
 En weder ziet, als, onder vrijheids leus,
 De grondvest van den Staat wordt omgekeerd,
 Oranje zich verstoken van zijn recht,
 Ja, erger nog, gedoemd, met gade en kroost
 Zijn dagen, ver van 't dierbaar vaderland,
 Te slijten in uitheemsche ballingschap.
 Nu ziet het Binnenhof, hoe, jaar op jaar,
 Een nieuw Bestuur, dat telkens weêr van naam
 En aard verschilt, zich vestigt en verdwijnt,
 Maar ach! altijd aan 's vreemd'lings wenken hangt,
 Die stout den meester spelen blijft, zoolang
 Tot hij het wordt in naam gelijk in daad,
 En Holland, eens zoo machtig en gevreesd,
 Een onderdeel van 't Fransche Keizerrijk.

ALBERTUS.

Maar na lijden
 Komt verblijden;
 Beet're tijden
     Breken door.
 Knel' de kluister,
 In het duister
 Straalt de luister
 Van een nieuwen morgengloor.
 't Werd vernomen
 Langs de stroomen:
 'Redders komen!
     Hollands Leeuw!

Breek uw banden
 Met de tanden!
 Dwingelanden
 Sidd'ren bij uw krijgsgeschreeuw.'

KUNST.

Ja, zie, schoon nog de vreemd'ling in 't geweer
 Met macht van volk uw Hof en poort bewaakt,
 Hoe, onversaagd, de trouwe burgerij
 Schoon wapenloos, bij de oude Oranjeleus,
 Dien oorlogsdrom van vreeze sidd'ren doet
 En zonder slag of stoot ten aftocht dwingt.

KOOR (onzichtbaar).

't Heeft uit met vreemde tirannij
 Oranje keert! het land is vrij.

De achtergrond vertoont de Fransche bezetting op 't Binnenhof, die na een onderhoud niet eenige Haagsche Heeren aftrekt, waarop het volk juichende binnenstormt.⁸

Zoo treedt dan, na dien blijden ommekeer,
 Oranjes telg in 's voorzaats ambten weêr?

POËZIE.

Hij ziet, door 't volk, nu van zijn boei ontslagen,
 De koningskroon zich erflijk opgedragen,

WILLEM.

Hoe wint mijn Hof in glans door dit bedrijf!

KUNST.

Schoon langer niet der koningen verblijf,
 Nog komen daar, gelijk vanouds te zamen,
 Die tot 's Lands heil de middelen beramen,
 En spreekt vandaar de Koning tot zijn volk. -
 Maar ach! een droeve, een onheilvolle wolk
 Bedreigt het oud gebouw: - met scherpe tanden

Begint de tijd zijn grondvest aan te randen,
 Doorknaagt den kap, zoo fraai gewelfd van hout,
 Den torenpaal, zoo sierlijk opgebouwd.
 En ach! die zaal, die pronk der hofgebouwen
 Die zooveel groots en glansrijks mocht aanschouwen,
 Thans ledig, doodsch en nutloos, of misbruikt,
 Ziet hoe haar naam, haar roem ter neder duikt!
 Zoo wordt aldra - indien wij 't niet voorkomen,
 Uw pronkgesticht zijn schoonst juweel ontnomen.

POËZIE.

Matig, Koning! uw ontroering bij hetgeen haar mond u meldt.
 Denk, hoe nog Oranjes schildleus u een beet're toekomst spelt.
 o! Die schildleus kan niet falen: wat de tijd hebbe aangerand,
 Ook 't gedenkboek van den voorzaat houdt d' Oranjevorst in stand.
 Zie slechts! Tusschen de oude muren uit den grafelijken tijd,
 Schept verbeelding een Walhalla, Hollands glorie toegewijd.

KOOR (onzichtbaar).

Heerlijk met gewelf en boog
 Rijst voor 't oog
 De zaal der zalen.
 Blijde stralen
 Van omhoog
 Doen met nieuwen glans haar pralen.

De achtergrond vertoont de groote zaal, phantastisch verlicht en met de beeltenissen prijkende der Nederlandsche groote mannen.

WILLEM.

o! Zie, wat, zoo schoon, in verblindende kleuren,
 Verbeelding voor 't oog heeft te voorschijn gebracht,
 o! Zie het, mijn Hofstad, nog eenmaal gebeuren,
 Oranje ter eere en een later geslacht!

ALBERTUS.

Al zwijgen hier de orakelen, geen stof
 Tot vreeze baar' de toekomst van dit Hof.
 Heel Nederland blijft aan dees praalgebouwen
 't Palladium zijns volksbestaans vertrouwen,
 En 't steunt gewis zijn Vorst, als deze waakt,
 Dat geen verderf of ramp het Hof genaakt.

Eindnoten:

Personen. *Willem II.* Graaf Willem II, zoon en opvolger van Graaf Floris IV, werd omstreeks 1228 te Leiden geboren. In 1247, en dus op negentienjarigen ouderdom, werd hem de waardigheid van Roomsch-Koning opgedragen, en hij, in 't volgende jaar, op Allerheiligen-dag, te Aken gekroond. Niet lang had hij genot van zijne verheffing; daar hij reeds in 1256, op een tocht tegen de West-Friezen, in 't ijs geraakte en om 't leven gebracht werd. Het Hof te 's-Gravenhage werd door hem, na zijne benoeming tot Koning, gesticht, doch eerst door zijn zoon Floris V voltooid.

Albertus Magnus, een Dominikaner Monnik, Bisschop van Regensburg, en een der voornaamste leeraars van de XIII^{de} eeuw, werd in den jare 1193 of 1203 te Lawingen, aan den Donau, in Zwaben, geboren, uit het geslacht der Graven van Bolstad. Te Parijs ter schole gezonden, nam hij aldaar het geestelijk kled aan, en leeraarde eerst te Keulen en later te Parijs, in het midden der plaats, die sedert naar hem *la place de Maitre Albert*, of, bij verkorting, *la place Maubert* werd genoemd. Vandaar keerde hij naar Keulen en werd vervolgens naar Rome ontboden, waar hij de bediening van Meester van 't gewijde paleis bekleedde. In 1260 verplichtte Paus Urbaan IV hem, 't Bisdom van Regensburg aan te nemen; doch hij deed weder afstand van die waardigheid, om zijn leven aan de studie te wijden. Hij stierf te Keulen tegen het einde der XIII^{de} eeuw. - Vele vertellingen zijn omtrent dezen geleerde in omloop: voornamelijk, dat hij aan den steen der wijzen gearbeid zon hebben en een groot tovenaars geweest zijn. Zeker is het, dat hij een wonder van zijn tijd was, en zijne werken niet minder dan eenentwintig deelen in folio uitmaken. Dat ik hem in deze dramatische voorstelling laat optreden om aan Koning Willem de toekomst bekend te maken, vindt zijne aanleiding in de Geschiedenis, waaruit blijken kan, dat de Koning hem in 1249 te Keulen bezocht en van hem op treffelijke, ja zeer bijzondere wijze onthaald werd. Immers zou te dier gelegenheid, in weèrwil dat het een koude winterdag was, en sterk sneeuwde, de maaltijd zijn aangelegd geweest in een boomgaard, waar, dadelijk na 's Konings komst, de sneeuw ophield, de koude door zomerhitte vervangen werd, het aardrijk zich met bloemen, de boomen zich met bladen, bloesems en rijpe vruchten tooiden, de wijngaard druiven in menigte voortbracht, de vogels in de takken klapwiekten en zongen. Na het eindigen van een overheerlijken maaltijd, verdwenen de dienaars en de geheele toestel, en nam de natuur, als bij tooverslag, haar winterdos weder aan. Bij 't scheiden beloofde Willem aan Meester Albert, op diens verzoek, binnen Utrecht eene hofstede aan de Predikheeren te schenken, tot het bouwen van een klooster; - welke belofte hij kort na zijne terugkomst hier te lande ook volbracht.

- 1 Dit jachthuis stond, volgens de oude overlevering, waar nu *de Plaats* is, en was naderhand, onder den naam van *de Zwaan*, als eene herberg bekend, tot het, in de zeventiende eeuw werd gesloopt. Zie DE RIEMER, Beschrijving van 's-Gravenhage, blz. 2.
- 2 Willem I viel in 1304 aan 't hoofd der Zeeuwen in Holland, waarvan de Gravekroon hem door den Grave van Loon betwist werd: tot Rijswijk doorgedrongen, overvleugelde hij de bende zijns mededingers, die bij Voorschoten gelegerd was, en dwong hem tot den aftocht.
- 3 *Agrippyna*: 'Colonia Agrippina' of Keulen.
- 4 Deze twaalf ridders waren, volgens de oude Kroniekschrijvers:

Diederik, Grave van Cleve.
 Lancelot, Heer van Hamelton, gezant van Schotland.
 Godevaart, Heer van Boucholt, gezant van Westfalen.
 Hendrik, Graaf van Hennenberg.
 Dirk, Heer van Brederode.
 Jan, Heer van Heusden.
 Jan, Heer van Arkel.
 Dirk, Heer van Lijnden.
 Otto, Heer van Asperen.
 Jacob, Heer van Wassenaer.
 Gijsbrecht, Heer van Aemstel.
 Otto, Heer van Viane.

Alle welke te dier gelegenheid den eed van trouwe zwoeren in handen van Johan, Bisschop van Utrecht, en voor onderpand lieten hun schild en wapen, daartegen ontvangende elk een vergulden halsband met vijf schelpen en het beeld van St.-Jacob daaraan, wegende anderhalf mark zilver. Hunne wapens werden ontvangen door Jan Paypart, Heraut van Holland, en opgehangen in de groote pleegzaal in 's-Gravenhage.

De echtheid van het verhaal, dat bij Miraeus te boek is gesteld, wordt echter door latere schrijvers in twijfel getrokken.

- 5 Hier kan men, onder 's Graven gevolg, doen optreden: Graaf Ernst van Nassau, Graaf George van Solms, Sir Francis Vere, Walraven Baron van Gend, den Amirant van Arragon (die te Nieuwpoort gevangen was), Olivier van den Tempel, enz.
- 6 Deze vergadering werd, na den ontijdigen dood van Prins Willem II, geopend op den 18^{den} Januari 1651. Pibo van Donia, Afgevaardigde van Friesland, bekleedde het Voorzitterschap en was aan 't eene einde der tafel gezeten: de Griffier Ruisch recht tegenover hem: naast wien de Raadpensionaris van Holland, Jacob Cats, de openingsrede hield. Het getal der aanwezigen bedroeg omtrent driehonderd personen; aan weërszijden gezeten op banken, die in vorm van een amfitheater tegen den muur waren aangebracht. Eene opening of doorgang was gelaten tusschen deze banken en dé tafel, waar aan weërszijden vier zitplaatsen waren, behalve die van den Voorzitter en Griffier: muren, banken en tafels waren met groen laken bekleed, en de zaal prachtig met vendels, kornetten en wimpels versierd.
- 7 De hier bedoelde bijeenkomst had plaats in 1691, tusschen den Koning, den Markgraaf van Gastanoga, Landvoogd der Spaansche Nederlanden, de Keurvorsten van Beieren en Brandenburg, den Hertog van Brunswijk-Wolfenbuttelt, den Landgraaf van Hessen-Kassel en andere Duitsche Vorsten.
- 8 Toen in 1813 de omwenteling uitbarstte, bevonden zich nog te 's-Gravenhage 400 man van het regiment Vreemde Jagers en 100 Douaniers, allen goed gewapend en met twee achtponders voorzien. De Generaal Bouvier, die het bevel over hen voerde, was echter zoozeer verbijsterd geraakt door 't geen hij om zich heen gebeuren zag, dat hij, verre van eene poging te doen om den opstand te dempen, zich, bij de eerste bewegingen, met zijne troepen en geschut op het Binnenhof verschanste, waar hij zelfs toeliet dat de Nationale Garde en andere burgers, onder zijne oogen, uit het aldaar aanwezige depôt van wapenen werden voorzien. In den nacht van den 17^{den} op den 18^{den} November noodigde hij den Graaf van Stirum tot een mondgesprek en verzocht den vrijen aftocht, die hem onmiddellijk werd toegestaan en vroeg in den morgen plaats had.

Weeklacht

*over de veranderde bestemming, gegeven aan het gebouw onder Bennebroek,
vanouds beroemd onder den naam van:*

De Geleerde Man.

Wat sterveling in Nederland
 Heeft ooit den weg bereên,
 Die Hillegom van Haarlem scheidt,
 Wie heeft bij u ooit aangeleid,
 Zij 't nog zoolang geleên,
 Die zich uw naam, Geleerde Man!
 Met blijdschap niet herinnren kan?

Wat ruiter kwam uw deur voorbij,
 Die, hoe gejaagd hij was,
 Niet straks den teugel had gekort,
 En opgezien naar 't uithangbord
 Of, later, naar het glas,
 Waarop ge, o roem van Bennebroek!
 Stondt afgebeeld met leêr en boek?

Des eersten Willems rosgespan
 Hield aan uw viersprong op:

Ja zelfs zoo menigmaal de held
 Van Waterloo kwam aangesneld
 In vliegenden galop,
 Bedwong hij voor uw stal zijn ruïn,
 En maakte een praatje met Jan Duin.

Werd, sinds de spoortrein al de pret
 Van 't reizen glad bedierf,
 De straatweg elders leêg en naar,
 Toch bleeft ge aan wie als wandelaar
 In Haarlems omtrek zwierf,
 Aan ruitèr, aan koetsier en paard,
 Als pleisterplaats en stalling waard.

Toch bleeft ge, in 't blijde jaarseizoen,
 Het doel van meengen tocht,
 Als net en sierlijk logement
 In heel het land alom bekend,
 Door vreemden zelfs bezocht!
 Bezocht met wagen koets en sjees,
 Door Dames zelfs en Dominees.

Hoe dikwijls zaagt gij Praktizijns
 Uit de omgelegen steên,
 Bij u vergaêrd met d' eersten trein,
 Den omvang toonen van hun brein,
 Maar van hun maag meteen!
 Wat tal van gasten, blij van geest,
 Vereendet ge op partij en feest.

Wat heb ik zelf niet voor uw deur
 Al uurtjes doorgebracht!
 Gepraat, gelezen en geschaakt,
 Met uw bezoekers mij vermaakt,
 Gekeken, nagedacht,

En lange pijpen bovenal
Gerookt, in onuitspreeklijk tal.

En thans! - Wij vinden huis en stal
Op d' eigen viersprong staan;
Maar huis- en staldeur - ach! - zijn dicht,
En stoel noch tafel - droef gezicht -
Lokt uit de veile ons aan:
En beeld en boek en leër verdween
En met hen vlood gastvrijheid heen.

Wie thans een blijde rustplaats wenscht,
Na 't hossen op den trein,
En naar de aloude herberg vraagt,
Hij ziet er stalknecht meer noch maagd,
Noch wakk'ren kastelein,
Die, ijvrig tot zijn dienst gereed,
Met blij gelaat hem welkom heet.

Wie thans den straatweg afkomt, kijkt
Teleurgesteld in 't rond.
Is hij van 't loopen flauw en moê,
Hij mag heel naar 'Graaf Floris' toe,
Of naar den 'Zwartten Hond.'
Men dwingt hem, van de rechte baan
Of her- of derwaart af te gaan.

Geen *équipage* meer, helaas!
Dat naar den viersprong rijdt.
Het is of ruiter en koetsier,
Ja zelfs of paard en ezeldier
Voortaan de plek vermijdt,
Waar welkomstgroet, noch lafenis,
Noch stalling meer te vinden is.

Luid klaagt de gaêrder van de tol,
Die niets te gaëren heeft:
Luid ambachtsman en levrancier,
Nu arbeid kwijnen en vertier,
Gelijk ze een herberg geeft.
Luid klaagt al wat in vroeger tijd
Hier samenkwam van wijd en zijd.

Herroep, herroep uw wreed besluit,
Gij Heer van Bennebroek!
Gebie! en dat in vollen glans,
De beeltenis des Geleerden Mans
Herrijs met leêr en boek:
Zijn gastvrij aanschijn lichte weêr
Gelijk voorheen, met boek en leêr.

1859.

De raaf.

't Was een midnacht, droef en donker:
 En bij 't eenzaam lampgeflonker
 Zat ik in mijn stille boekcel, moê van 't lezen, duttend neêr.
 Toen me opeens een haastig tikken
 Uit mijn sluimring op kwam schrikken:
 't Is,' zoo dacht ik, 'een bezoeker, die wat laat is in de weer.
 Wie zou 't zijn, die nu zich aanmeldt en zoo laat is in de weer?
 'k Wachtte geen bezoekers meer.'

Ach! verbeeldings wreed vermogen
 Roept zoo helder voor mijn oogen
 Ên die midnacht én mijn stemming, beî zoo droef en donker, weêr.
 'k Had vergeefs in oude boeken
 Geestverstrooiing willen zoeken,
 Uit mijn ziel den rouw verdrijven en de erinnering aan Glyceer: -
 De Englen, toen zij haar ontvingen, de Englen noemden haar Glyceer;
 'k Noem haar aardschen naam niet meer.

'k Zag 't verstervend haardvuur schijnen
 Op de zijden hanggordijnen,
 Die, als van een tocht bewogen, ritslend golfdén op en neêr.
 'k Bleef 't getik voortdurend hooren,

En ik dacht: wie komt mij storen?
 Wie toch is hij, die daar aanklopt en zoo laat is in de weer!
 En 'k herhaalde: 'Een nachtbezoeker, die wat laat is in de weer:
 'k Wachtte geen bezoekers meer.'

Dan 'k stond op, daar 'k mij vermande
 En mijn dwazen schrik verbande:
 'Binnen!' riep ik, 'wie gij zijn moogt, en vergeef, zoo deze keer
 Ik u licht wat lang deed wachten:
 'k Was verzonken in gedachten.' -
 ('k Had meteen de deur geopend) 'Nu, Mejufvrouw of Mijnheer,
 Kom vrij binnen.' - Maar daar buiten kon ik Juffer zien noch Heer,
 'k Zag er - duisternis, niets meer.

In die duisternissen glurend,
 Stond ik lang nog, voor mij turend,
 Droomen droomend als geen stervling immer heeft gedroomd weleer,
 Maar ik vernam geluid noch teeken;
 Niets kwam hier de stilte breken;
 Ja: een woord toch hoorde ik spreken: 't was uw lieve naam, Glyceer!
 Ik, ik zelf, ik sprak hem fluistrend; en ook de echo riep: 'Glyceer!'
 't Was mijn echo en niets meer.

'k Was, met huivring door de leden,
 In mijn leunstoel weêr gegleden,
 Als zich dat getik herhaalde, luider nu dan d' eerste keer,
 En terstond: 'wat dwaze vreezen!'
 Riep ik: 't zal de nachtwind wezen,
 Die een takje tegen 't venster doet bewegen, heen en weêr:
 't Is een takje, tegen 't venster zich bewegend, heen en weêr;
 't Is een takje en niets meer.'

'k Schoof nu even 't venster open,
 En, onmiddellijk toegelopen,
 Stapte een zwarte Raaf naar binnen, statig als een kloosterheer,
 En, niet groetend, niet verbeidend,
 Maar de breede vlerken spreidend,
 Vloog hij op en zette daadlijk op mijn kamerdeur zich neêr:
 Op den Pallaskop daarboven zette zich de vogel neêr,
 Zat te pronk daar - en niets meer.

Hoe droefgeestig, bij 't aanschouwen
 Kon ik slecht een lach weêrhouden
 Om het deftig zelfvertrouwen van dien zwartgerokten Heer.
 'Zoekt gij,' vroeg ik, 'puik der Raven!
 In dit huis een veilge haven?
 Ver van Plutoos droeve rijken en het grimmig spokenheir?' -
 En de Raaf sprak: 'Nimmermeer.' -

Dat somtijds de Raven spreken
 Was reeds vroeger mij gebleken;
 Maar dees stem klonk mij in de ooren als uit onbekende sfeer.
 En dan, wien werd ooit te voren
 Zulk een vreemd bezoek beschoren?
 En bij wien zette ooit een Nachtraaf op een kamerdeur zich neêr,
 Zette een vogel op den helmkam van een Pallaskop zich neêr,
 Die zóo heette: 'Nimmermeer'? -

Onbeweeglijk neêrgedoken,
 Had de Raaf dien naam gesproken,
 Met een nadruk, zoo gewichtig, of 't een spreuk waar, rijk in leer.
 En niets verder deed hij hooren,
 Tot ik, in gepeins verloren,
 Tot mij zelf sprak: 'Mij verlieten al mijn vrienden, keer op keer,
 Morgen zal ook deze weggaan, als zij deden, keer op keer,
 Maar de Raaf sprak: 'Nimmermeer.'

Schoon het antwoord mij verraste,
 Dat zoo juist op 't vragen paste,
 'k Dacht: 'Licht, dat hij op dat antwoord, als zijn ganschen voorraad teer';
 Mooglijk moest met wreede rampen
 Zijn gewezen meester kampen;
 Mooglijk drukten bittre smarten vaak de ziel diens meesters neêr,
 En herhaalde vaak die meester, drukte zielsverdriet hem neêr,
 't Droef refrein van: 'Nimmermeer.'

En terwijl, op die gedachte,
 Spijt mijn leed, ik heimlijk lachte,
 Zag ik uit mijn leunstoel opwaarts naar dien vogel, zwart van veêr.
 Zat ik, rustig neêrgezegen
 Bij mij zelven te overwegen,
 Wat wel 't beest, dat ginds te pronk zat, deftig als een kloosterheer,
 Zwart en glanzig, stuursch en grimmig als een trotsche kloosterheer,
 Meende met dat 'Nimmermeer.'

'k Zat in diep gepeins verloren,
 En de Raaf keek, of zijn toren
 Mij het harte woû doorboren, strak en starend op mij neêr.
 Ach! die blik! 't was of hij beelden
 Mij herriep vol smart en weelden:
 En mijn hoofd school weg in 't kussen, 't kussen, dat zij zelf weleer
 Had doorstikt met zijden bloemen, waar ze op had gerust weleer,
 Maar, helaas! voortaan niet meer!

Toen was 't, of ik walmen speurde,
 Of een balsem mij omgeurde,
 Mij een wierook, zacht bedwelmend, tegenwaaide uit hooger sfeer-

‘Ach!’ zoo riep ik: ‘biedt de Algoedheid
 Mij den zwijmeldrank vol zoetheid,
 Die mijn zielsbedruktheid wegwischt met de erinring aan Glyceer?
 Geef, o geef! ‘k Wil haar vergeten, ja, vergeten mijn Glyceer.’ -
 Maar de Raaf sprak: ‘Nimmermeer.’

‘Vloekprofeet! hoe ge u moogt heeten!’
 Borst ik uit, van spijt bezeten:
 ‘Dier of Duivel! ‘t Zij de Booze, ‘t zij het gure winterweêr
 U naar dit verblijf van smarten
 Afzond om mijn rouw te tarten,
 Zeg mij - o! ik wil het weten, eer het lijden mij verteer’,
 Is er balsem voor mijn wonde? voor mijn leed, eer ‘t mij verteer?’
 En de Raaf sprak: ‘Nimmermeer.’

‘Vloekprofeet! hoe ge u moogt heeten!’
 Dier of Duivel, doe mij weten,
 Zei ik: ‘‘t Is bij God daarboven, dat ik sidd'rend u bezweer -
 Zal, van weedom thans bevangen,
 Eens mijn ziele troost erlangen,
 Zal zij eens het aanschijn weerzien van mijn zalige Glyceer?
 Weêr in reiner lucht hereend zijn met mijn zalige Glyceer?’
 En de Raaf sprak: ‘Nimmermeer.’

‘Moog' dat woord uw leste wezen!’
 Riep ik, driftig opgerezen:
 ‘Weg van hier, gij onheilsbode! Keer naar Plutoos donker meir,
 Blijf geen pluim hier na, die ‘t melde
 Wat uw logenmond mij spelde:
 Laat voortaan mij eenzaam treuren. Zie! ik open ‘t venster weêr...
 Ga! ontsla mij van uw bijzijn, blaas of kraai den aftocht weêr...’
 Maar de Raaf sprak: ‘Nimmermeer.’

En de Raaf is tot op heden
Van zijn plaats niet afgetreden;
Op dien bleeken kop van Pallas zit hij als gemetseld neêr,
Zit hij, uren achter uren,
Als een droomend spook te turen,
En het lamplicht geeft zijn beeltnis, op den wand geschaduwde, weêr:
En wanneer ontdoet mijn ziel zich van de vloekverschijning weêr?
Ach! ik weet het: - nimmermeer.

Naar EDGAR ALLAN POE.

De reddingsboot.¹⁾

't Is nacht, Cornwallis, aan uw strand:
 De leste ster ging schuil:
 Wild giert de storm langs 't oeverzand
 Met aaklig noodgehuil.

Niets ziet het oog, dat zeewaarts dwaalt,
 Dan, scheemrend hier en daar,
 Een vale plek, die rijst en daalt:
 't Is 't schuimen van de baar.

Heel d' oever is, bij 't klimmend tij,
 Van golven overspat:
 Gewis, hij scheen onzinnig, hij,
 Die thans het strand betrad.

En toch, daar ginds, daar sluipt er een,
 Die 't lijfsgevaar niet telt,
 Omzichtig langs den springvloed heen,
 Die aan zijn voeten zwelt.

1) Het hier berijmde verhaal is ontleend aan een hoofdstuk van *l' Angleterre et la vie anglaise*, par alphonso esquiros, dat ten titel voert: *l'Institution des life-boats et les canots de sauvetage*, en voorkomt in de *Revue des deux mondes* van 15 Mei 1864, blz. 314-332.

Hij vordert langzaam, en zijn hand
Tast, in de duisternis,
Soms naar den steilen steen rotswand,
Opdat hij 't pad niet miss.

Wie mag hij zijn? De lucht is zwart:
Wild loeien wind en zee; -
Maar nacht is 't ook in Robberts hart:
Daar binnen stormt het meê.

Elk achtte Robbert, zoo bekwaam,
Zoo wakker, trouw en vlug,
Al had hij ook in 't dorp den naam
Van lichtgeraakt en stug.

Als onverschrokken varengast,
Gaf hij 't geen ander toe:
Aan 't roer, bij 't roeien, in den mast,
Nooit was hij d' arbeid moê.

Maar zwijgend werd zijn taak verricht,
En, was het werk gedaan,
Hij was gewoon, met stuursch gezicht,
Zijn weg alleen te gaan.

Die wreevle en stroeve handel stak
Zijn makkers in den krop:
Zij gaven hem, die nimmer sprak,
Den bijnaam: 'Doode Rob.'

Maar zoo, alleen uit Robbert's aard
Door wie hem niet verstond,
Die sombre stemming werd verklaard,
Zij had een dieper grond.

Een meisje had zijn hart geraakt;
Dat hart, zoo schijnbaar koel:
Voor blonde Betsy was 't, ontwaakt
In brandend mingevoel.

Een poos had hem de hoop geveid,
Dat eenmaal, als zijn vrouw,
Hij 't voorwerp van zijn teederheid
Naar 't outer leiden zoû.

Zoo had het maanden lang geduurd:
Zijn hoop wies meer en meer;
Maar Roode Ned kwam in de buurt
En alles nam een keer.

Een visschersmaat was Roode Ned,
Die aardig snappen kon;
Een vriend van dans en zang en pret,
Die grap op grap verzon.

Ook hij dong meê naar Betsy's min.
Volleerd in vrijerskunst,
Drong hij zich bij het meisje in,
En zie, hij won haar gunst.

Ach! Robbert merkte 't al te ras,
Te duidelijk, hoe voortaan
De kans voor hem verloren was.
't Was met zijn hoop gedaan.

Maar niet met onderworpen geest
Verduurde hij den slag:
Het uitzicht was te schoon geweest,
Dat hij verijdeld zag.

Te hevig had hij haar geliefd
En liefde hij haar nog:
Haar weêrmin had hem Ned ontdieft
Door list en snood bedrog.

Bedrog! - Het vuur der wraakzucht steeg
En kookte in zijn gemoed:
De koele stem der rede zweeg,
Verstikt in 't bruisend bloed.

Wat! hij zoû 't rustig aanzien, hij,
Die nimmer vleien kon,
Dat Roode Ned, door vleierij,
De hand van Betsy won?

Wat! hij zoû zijn geluk verwoest
En Ned haar egaê zien? -
Neen: - schoon er bloed om vloeien moest,
Neen, dat zoû nooit geschiên.

En daarom sluipt hij thans, bij nacht,
Langs 't eenzaam zeestrand voort:
't Is wraak, waar heel zijn ziel naar tracht,
En - moet het wezen - moord.

Hij weet het, met zijn visschersschuit
Trok Roode Ned naar zee,
Maar blijft in zulk een weêr niet uit
En kiest van nacht de reê.

Ginds, bij die rotpunt, meert hij wis
Zijn vaartuig aan den wal:
't Is daar, dat, in de duisternis
Hem Robbert wachten zal.

Daar zal hij in 't gemoet hem treên,
En voorts - man tegen man:
Ras zal het blijken, wie van tweên
Het best zich weren kan.

Een vuistslag, krachtvol toegebracht,
Werpt licht den snapper neêr,
Hem neêr, voorgoed: - en Betsy wacht
Hem vruchtloos morgen weêr.

En feller wordt, waarheen men staar',
De worsteling der natuur:
De wolken horten op elkaêr,
Belaên met zwavelvuur.

Daar breekt een snelle bliksemschicht
Door 't somber nachtgordijn,
Die zee en strand en rots verlicht
Met rossen flikkerschijn.

Daar rolt de donder, dof en zwaar,
Terwijl zich 't zwerk ontlast,
En, klettrend of 't een bergstroom waar',
De stormbui nederplast.

Maar Robbert voelt den regen niet:
Hij staroogt en staat stil.
Wat of daar ginds, in 't zee verschiet,
Zijn blik bespieden wil?

O ja, gewis, een vaartuig was 't,
Wat hem die vuurstraal wees:
Een vaartuig, ja, dat aan den mast
Een smeekend noodsein heesch.

Daar flikkert weêr een bliksemstraal:
Hij had zich niet vergist:
Zijn oog zag scherper deze maal,
De schuit zijns vijands is 't.

De schuit is 't, ja, van Rooden Ned,
Die aanspoelt met den vloed,
En, tegen gindschen klip geplet,
Onfeilbaar splintren moet.

De Hemel zelf, met Rob begaan,
Wil strijden voor zijn zaak,
Van moord en wroeging hem ontslaan
En zorgen voor zijn wraak.

Was niet zijn wensch zijns vijands dood?
Welnu: - die wordt vervuld:
Straks zwelgt de zee hem in haar schoot,
En *hij* blijft buiten schuld.

Hij, buiten schuld! - En toch, een man
In doodsgevaar te zien,
En, waar men mogelijk helpen kan,
Geen zweem van hulp te biên,

Is dat - hij vraagt het aan zijn hart -
Geen handling, laf en laag? -
En o! een diep gevoel van smart
Geeft antwoord op die vraag.

Op eenmaal - tusschen 't windgefluit
En 't stormgebulder door,
Daar klinkt van ver 't verward geluid
Van stemmen hem in 't oor.

Gewis, het komt, daarginds, van 't strand:
 Men zag de schuit in nood:
 Het bootsvolk liep te hoop: 't bemant
 In haast de Reddingsboot.

Want, wordt er hulp vereischt, voorwaar,
 De trouw dier wakkre liên
 Zoekt even gretig 't lijfsgevaar
 Als and ren 't gretig vliên.

Ook Robbert maakt sinds lang, met eer,
 Een deel dier manschap uit,
 Betwistte met haar, meengen keer,
 Der woeste zee haar buit.

Verbeelding toont hem nu zijn maats,
 En, zonder hem, aanboord:
 Een ander eigent reeds de plaats
 Zich toe, die hem behoort!

Ondraaglijk denkbeeld. - Eer en plicht!
 Hij hoort uw stem alleen:
 Ginds ligt de Boot: en derwaarts richt
 Hij vogelsnel zijn schreên.

Hij is aan 't strand: de boot is vol:
 Zijn roeispaan - bittere schand! -
 Alreê bevestigd aan haar dol
 En in een anders hand.

Hij springt in 't vaartuig, fel verwoed,
 En vat hem in de borst,
 Die in vermeetlen overmoed
 Zijn recht hem rooven dorst.

Hij slingert, met een ruwen vloek,
 Hem zijwaart: hij herneemt
 Zijn roeispaan, en, in d' ouden hoek,
 De zitplaats, hem ontvreemd.

En aanstonds klinkt het: 'alles reê!
 De touwen los! roeit op!' -
 Daar steekt de Reddingsboot in zee
 En plonst in 't ziedend sop.

Zij streeft, in kamp met wind en vloed
 De felle branding door:
 De golfslag dreig', de stormbui woed',
 Zij houdt hetzelfde spoor.

En overstelp' haar soms een baar,
 En duik' zij met den snuit,
 Straks heft zij dien, of 't spelen waar',
 Weer boven 't water uit.

Hoe door de golf gebeukt, gesold,
 Geslingerd op en neêr,
 Zij hobbelt, kantelt, rolt en tolt,
 Maar vordert immer meer.

Zij werkt zich voort, blijft golf en wind
 Kloekmoedig weêrstand biên
 Tot zij ter plaatse zich bevindt,
 Waar 't vaartuig was gezien.

Nu, wakkre zeeliên, ijvrig 't oog
 Naar alle zij gericht;
 Zoo vaak een vuurglans van omhoog
 Het schuimend meir verlicht.

Men kijkt: men roept: - men ziet slechts zee,
Men hoort slechts golfgeklots:
Wisch ging de vischschuit - droevig wee! -
Tot spaanders op de rots.

‘Naar wal gekeerd!’ - die uitspraak wordt
Door elk met smart verstaan...
Maar wat of ‘Dooden Robbert’ schort?
Wat waanzin grijpt hem aan?

Wild vliegt hij op: hij spreekt geen woord,
Maar heeft een lijn gevat
En springt daarmede buiten boord,
In 't bruisend pekelnat.

Wat heeft hem tot een daad gewekt,
Zoo stout als onverwacht?
Wat heeft zijn blik in zee ontdekt,
Waarheen is 't, dat hij tracht?

Toen 't bliksemvuur zoo pas den vloed
Als met een zwaard doorsneed,
En 't watervlak in purpergloed
Een wijl ontvlammen deed,

Toen was 't, dat hij een voorwerp zag,
- Een drenkeling, naar 't hem scheen,
Die op de golf te dobberen lag,
Nu oprees, dan verdween.

Die drenkeling is 't, naar wien hij zwemt
Met rusteloozen spoed,
Terwijl zijn vuist de lijn omklemt,
Die beiden redden moet.

Hoe 't hol geweld der barning woel',
 Hij tart die, onverkloekt,
 En baant zijn weg, en werkt zich 't doel
 Steeds nader, dat hij zoekt.

Weêr vlamt een vuurstraal: - ha! zij toont
 Hem 't drijvend lichaam aan;
 Snel schiet bij toe, en de uitslag kroont
 Zijn lovenswaard bestaan.

Daar wordt de hulplijn ingepalmd,
 En door de manschap luid
 Het blijde welkom toegegalmd
 Aan Robbert en zijn buit.

Maar - heeft zijn moed een mensch gered
 Of slechts een zielloos lijk?
 Kom! - fluks den koers naar wal gezet,
 Opdat de waarheid blijk'.

Daar draagt men 't lichaam naar de stulp.
 Waar, t' allen tijd gereed,
 Zoo vaak reeds, tot eens drenklings hulp,
 De kunst haar wondren deed.

Aan dezen thans haar zorg gewijd: -
 Lang ligt hij schijndood neêr;
 Maai' niets vermoeit haar trouwe vlijt:
 De levenskleur komt weêr.

Licht bij! - wie of hij wezen mag,
 Dien Robbert heeft gered?
 'Ha!' roept men uit, met blijden lach:
 'Hij is het, Roode Ned!'

En Ned: hij komt weêr bij, hij vraagt,
 Wie in den zilten plas,
 Voor hem, zoo kloek zich heeft gewaagd,
 Wie zijn behouder was?

Straks wijst men Dooden Rob hem aan,
 Die, sinds hun weerkomst, bleek
 En zwijgend in een hoek bleef staan
 En somber vóór zich keek.

En Ned slaat vriendlijk de oogen op
 En heft zich van zijn bank
 En strekt de handen uit naar Rob
 En stamelt: 'neem mijn dank,'

Maar hand noch dank neemt Robbert aan.
 'k Zag,' zegt hij, 'u in nood,
 En heb toen slechts mijn plicht gedaan:
 'k Dien op de Reddingsboot.

'Dat ik u 't leven heb bewaard, .
 Gewis, dat moest geschiên; -
 Maar nimmer zullen wij op aard
 Elkander weder zien.'

Hij wendt zich om, en, als gejaagd:
 Treedt hij de kamer uit.
 Elk oogt verbaasd hem na en vraagt,
 Wat toch die gril beduidt.

Elk spreekt er d' andren dag nog van;
 Daar hoort m', op 't onvoorzienst;
 Op d' Argo, zeilklaar naar Japan,
 Nam Rob voor drie jaar dienst.

1864.

Gesprek tusschen een zendeling en Ra-lisoe, zijn leerling.

DE ZENDELING.

En nu, vriend Ra-li-soe, ik deed mijn best
 U het Evangelie te leeren:
 Ik hoop dan ook, gij zult op het lest
 Tot het christendom u bekeeren.

Maar zoo ik voortaan, met goede reên
 Op mijn leerling zal kunnen roemen,
 Dan moet ge inderdaad, niet in naam alleen,
 Een christen u kunnen noemen.

De reinheid van wandel is d' eerste stap
 Om recht naar den hemel te treden.
 Door u dienen spel en dronkenschap
 En diefstal en ontucht vermeden.

Gij houdt er zeven vrouwen op na;
 Daar zendt gij er zes van henen.
 Een christenmensch houdt maar eene ga,
 Dat 's al overgenoeg, zou ik meenen!

Was tand voor tand en was oog voor oog
 Uw leus in vervlogene dagen,
 Thans moet, hoe zwaar het u kosten moog,
 U de leus der liefde behagen.

Zorg broedermin dus in steê van haat.
 Ook jegens uw vijand te kweeken,
 En, als hij op d' eene wang u slaat
 Hem ook de andere toe te steken.

Geen strijd, geen bloedige veete meer.
 Verzacht en beschaaf uwe zeden.
 Laat spies en zwaard en oorlogsgeweer
 Tot spaden en kouters versmeden.

En volgt gij getrouwelijk op dees wijs
 Des christens wandel en voorbeeld,
 Gij wordt hier namaals in 't Paradijs
 Een eereplaats waard geoordeeld.

DE LEERLING.

Gij praat mij uw godsdienst krachtig aan,
 En ter goeder trouw, wil ik hopen.
 Niet weinig eer bracht het wis u aan,
 Indien gij Ra-li-soe mocht doopen.

Doch hoe hemelhoog gij uw leer ook prijst,
 Waarover ik niet wil twisten,
 Toch raak ik in twijfel, wanneer gij wijst
 Op het voorbeeld ook van den christen,

Ik vraag u, op mijn beurt, is alles waar
 Wat uw dagbladen ons verhalen:
 Ik liet ze getrouw, al sedert een jaar,
 Door Sidin den tolk mij vertalen.

Het bericht, dat men dag aan dag ontvangt,
 Hoe de christenen zich gedragen,
 Rijmt bijster slecht met wat gij verlangt,
 Dat hun voorbeeld mij moet behagen!

Gij prediktet: ik moest matig zijn,
 En de dronkenschap steeds vermijden.
 Och, vriendlief! sterken drank of wijn
 Gebruikte ik te geener tijden.

Maar zoo uw bladen, of Sidin de tolk,
 Geen verbruide logens verkoopen,
 Dan zijn er onder uw christenvolk
 Veel duizenden daaglijks bezopen.

Het spelen en dobblen gedooft gij niet;
 Maar vreemd moet ik het dan vinden,
 Dat in uw land men nog speelbanken ziet
 Die gansche vermogens verslinden.

En stelen! dat kunnen, als Sidin zeit,
 Uw christenen trots de besten.
 Miljoenen - dat is maar een kleinigheid,
 Zij stelen gansche gewesten.

Bij ons nog heerscht de veelwijverij,
 Dat wil ik gaarne bekennen.
 Een mensch is meer dan een haan, dunkt mij,
 En die heeft, wel zeven hennen.

'k Hou bijwijken, ja, naar 's lands gebruik;
 De christen, in strijd met uw lessen,
 Houdt ze evengoed als ik, maar ter sluik,
 En ze heeten bij u: *maitressen*.

Over broedermin hieldt gij meenge preek;
 Maar vreemd klinkt mij die in de ooren,
 Na 't geen daaromtrent mij week op week
 Uw couranten hebben doen hooren.

Zoo 'k soms een mensch het leven benam
 En wraakgierig mij vaak betoonde,
 Het gold dan altijd een vreemden stam,
 Wiens wrok ik met vijandschap loonde.

Nu kan het zijn, dat in christenland
 Men steeds zijn vijand zal sparen;
 Men handelt er, hoor ik, op zachten trant
 Jegens dieven en moordenaren.

Maar anders gaat men bij u te werk
 Tegen' broeders en stamgenooten;
 Die worden voortdurend, gelijk ik merk,
 Als wilde beesten doorschoten.

Dat heeft men gezien in Amerika:
 Dat ziet Europa nog heden.
 En van al dat moorden zonder gena
 Zocht ik vruchteloos naar de reden.

Het krijgstuig moet, volgens u, aan kant,
 En het ijzer gebruikt tot spitten,
 Ook daar blijkt het in uw christenland
 Heel averechts meê te zitten.

Een vinding aldaar zij nuttig en schoon
En moog lof en eere verdienen.
Maar de hoogste lof en het rijkste loon
Zijn voor gruwzame moordmachienen.

Moet ik dus uw leer omhelzen, vriend,
Om te doen wat de christnen bedrijven,
Ik blief daarvan dan weinig gediend,
En zal bij de mijne maar blijven.

Augustus, 1866.

God Apollo.

I.

Het klooster staat hoog op de rotsen gesticht:
De Rijn vloeit beneden zijn muren:
Voor 't raam zit een nonnetje, een argeloos wicht,
Nieuwsgierig naar buiten te gluren.

Een vaartuig zakt langzaam de landrivier af,
En de avondzon speelt met haar glansen
Op mastspruit en stengen, bewimpeld met taf,
Behangen met bloemen en kransen.

Zie! hoog op de plecht staat, bevallig en fier,
Een beedschoone jongling verheven:
Een mantel om hangt hem, op Grieksche manier
Met goud en gesteenten doorweven.

En nevens hem ligt of zit neêr in de sloep
Een negental schoone jonkvrouwen.
Zij vormen te zaam zoo bekoorlijk een groep
Als de oudheid ons ooit liet aanschouwen.

Nu zingt hij, de jongling, en tokkelt de lier.
 De non hoort hem spelen en zingen;
 En, wee haar! daar voelt zij als pijlen van vier,
 Die 't popelend hart haar doordringen.

Zij kruist zich wel driewerf met siddrende hand,
 Om 't dreigend gevaar te belezen; -
 Geen kruis dat haar smartvollen wellust verbant,
 Haar zaligende angst kan genezen.

II.

'Ik ben de God der melodij,
 De God der dichterscharen.
 Oud Griekenland vereerde mij
 Met tempels en altaren.

'Daar was Parnas of Helikon
 Tot woonsteê mij beschoren
 Daar laafde ik uit Castaaljes bron
 De dichterlijke koren.

'Castaalje! wie u ooit vergat,
 Nooit zal ik u vergeten.
 Wat heb ik bij uw borlend nat
 Al menigmaal gezeten!

'Tra-la-la-la! - De muzenschaar
 Lag om mij heen te zingen;
 Terwijl gesnap en lach elkaâr
 Afwisselend vervingen.

‘Tra-ra-ra-ra! - Wat blij geschal
Deed dan opeens zich hooren?
Diana joeg van verre in 't dal
En blies er luid den horen.

‘En kwam een drop slechts uit de bron
Alsdan mijn tong besproeien,
Een stroom van liederen begon
Mijn boezem straks te ontvloeien;

‘Dan sloeg de lier van zelf geluid:
Dan bruisten onze akkoorden,
Zoo lieflijk als, eeuw in, eeuw uit,
Ooit stervelingen hoorden.

‘Dan wist verbeelding meer en meer
Mij aan mij zelf te ontvoeren,
En 't was me, als zag ik Dafne weêr
Door 't boschgebladert loeren.

‘Dan steeg een walm op uit den grond,
Die nektargeuren teelde,
Zich lieflijk spreidend in het rond:
En 't aardrijk zwom in weelde.

‘Ik ben, helaas! van 't Grieksche strand
Voor eeuwen reeds verdreven;
Toch is mijn hart in Griekenland,
In Griekenland gebleven.’

III.

In de dracht der liefdezusters.
 Kap en kleeed van grove sergie,
 Is ons nonnetje gevloten
 Over kloostermuur en haag.

Haastig ijlend langs den Rijnstroom,
 Volgt zij onverpoosd den heirweg,
 Die naar Holland voert, bejeegnend
 Al wie ze aantreft met dees vraag:

‘Hebt gij Apollo niet vernomen?
 Met een rooden mantel pronkt hij:
 Lieflijk ruist zijn zang en citer:
 'k Bid hem als mijn afgod aan.’ -

't Antwoord is dan - meest een spotlach:
 Soms een blik van medelijden:
 Velen wenden norsch het hoofd om,
 Geen, die haar te woord wil staan.

Dan in 't eind, daar komt een grijsaard
 Aangestrompeld, vuil en haavloos:
 Op het hoofd draagt hij een punthoed,
 Onder d' arm een felpen zak.

Schoon hij in zichzelf een lied bromt,
 En, als reeknend, met den vinger
 Cijfers in de lucht schrijft, hoort hij
 Wat de zwerfster tot hem sprak:

‘Hebt ge Apollo niet vernomen?
 Met een rooden mantel pronkt hij:
 Lieflijk ruist zijn zang en citer,
 'k Bid hem als mijn afgod aan.’

En hij knipoogt recht potsierlijk,
Schudt het hoofd nu her- dan derwaarts,
Plukt wat aan zijn grijsgrauw sikje,
En blijft ginnegappend staan.

‘Vhraagje mijn, hof ik Happollo
‘Eb vhernomen? - Hei what! - Hòf ik:
Hals ie in de Synagoge
‘t Hamsterdam zich 'ooren liet.

‘Whant fhoorzanger was ie ghunter.
Hen ie 'eette Rabbi Fabbisch¹,
Dhat's Happollo hop z'n 'oogdoitsch -
Mhaar mijn hafgod issie niet.

‘Rooien mhantel! ja, dien rooien
Mhantel khen ik, - hecht scharlaken.
Khost hacht ghulden d'hel: en his nog
Nhiet gh'eel bethaald, m'n kind!

Hook z'n vhader, Mozes Jitscher,
Khen ik goed: 'ij his beschnijder
Bhij de Phortegheesche Joden
Hook beschnijdt ie ghouwen mint.

Hen z'n memmole his c o u s i n e
Vhan mhijn swhager: zhij dhrijft 'andel
Op den slois in houwe bhroeken,
En haughurkies in 'et zhier.

Khnappe loidjes bhinnen 't bheiden:
Whurmen vhoor de khost 'eel vlijtig:
What za'k zheggen? ze beleven
Han d'r zhoontje gheen plezier.

1 Febus.

Jha doch: 'ij khan haardig zgingen.
 Speelt hook kheerig hop dhen citer;
 Maar nhog bheter speelt ie jassen.
 Ghoochlen khan ie hook sjarmant.

Vrat doch, hals 'n Apekoures¹⁾
 Schpek en 'am; verloor z'n hambt doch;
 His doch met khommedievholkie
 Rond ghaan reizen deur 'et land.

'k Zhag 'm zhelf wel hop de khermis;
 Hals Phaljas, als 'Olofernes,
 Jha doch, zhelfs hals khoning Dhavid: -
 Werd thoen bhraaf ghapplaudisseerd.

Whant des Dhavids heigen psalmen
 Zhong ie in des Dhavids heigen
 Moederthaal en nhaar de wijze,
 Dhie hons Nigin 'eef gheleerd.

Hen nhou threkt ie hals Happollo
 'Een hen wheer met nhegen Moizen:
 Meissies binnen 't hoit 'n speulhois
 Wel bkehend doch bhij de loi.

Heen dhaaronder his 'n dhikke,
 Met een zware, dhiepe haltstem:
 Hom 'r khapsel van lhaurierblad
 Nhoemt m'n 'aar: 'de groene Throi.²⁾

Naar HEINE.

1) Epikurus.

2) T r u i ('t F r . *Truie*) is, als men weet, de naam der 'zeug."

Korte kroniek.

1855.

November.

Twee *molens*, beiden wijd vermaard
Om redenen van verscheiden aard,
Zag deze maand verbrand tot kolen.

+ De een was genaamd de *dikke molen*,
Die bij Koukerk stond aan den Rijn, +2-3.
En die - ik las het menigmalen
In woordeboeken en verhalen -
Des grooten Rembrandts wieg zou zijn.
- Men ziet tradities wel eens falen,
En deze althans had grond noch schijn,
Gelijk ons Scheltema dit leerde.

+ Maar de and're *molen*, die verteerde, +15.
Stond ver vanhier bij Inkerman.
Zij maalde op gansch bijzondere wijze
- Geheel de Krim gewaagde er van -
En leverde geen meel, tot spijsze;
Maar zond vernielend lood en kruit
Met kracht naar alle zijden uit.
't Was een geschutperk, dat
Dien naam gedragen had.

Een dertigtal sollicitanten
 Daagt gretig op van alle kanten,
 Dat luidt zijn titels klinken laat. -
 Voor de open plaats der Rekenkamer
 Schijnt ieder hunner nog bekwamer
 Dan zijn collega-candidaat.

- + De keizer deelt medailles rond
 Aan hen, wier kunst zich loflijkst toonde, +13.
 Of wie althans de Jury kroonde
 Voor 't geen hun vlijt te kijken zond.
 Ons Neêrland komt ook deze reis
 Er sober af in 't kunstpaleis.
- + Maar echter, 't heeft nog knappe lieden:
 Al merkt men 't aan de Seine niet, +18.
 De Nijl zal daar bewijs van bieden,
 Waar Conrad zich benoemen ziet
 Tot leidsman dier vergaderingen,
 Wier kloekheid vaststelt hoe men ras
 Van uit den Middellandsche plas
 De Roode zee zal binnendringen.
- + Zag ook de Rus zich tot zijn spijt
 Sebastopol ter helfte ontrukken; +28.
 Straks neemt hij weêrwraak in den strijd,
 En Kars moet voor zijn wapens bukken.
 't Is leer om leer - aan weêrszij raak.
 Best, dat men nu maar aan de zaak
 Voor goed een einde maak'.

December.

- + Zoo dacht ik toen: - zoo denkt voorwaar
 Tot blijdschap aller vromen, +22.

Der Russen eedle Tsaar.
 Geen kostbaar bloed zal langer stroomen,
 Nu 't punt, waar de onderhandeling
 Sinds zooveel maanden tijds aan hing,
 Zoo gaaf door hem wordt aangenomen.

Ondanks den financiëelen nood,
 Houdt d'Amsterdamsche Raad zich groot.
 En schoon ook de opbrengst van 't gemaal
 Geen klein gewicht wierp in de schaal,
 Toch klonk het kloek besluit: 'Men schaff
 Met Nieuwejaar d'accijns maar af.'
 En hoe men dan raakt uit den brand
Dasz findet sich wel naderhand.
 Men zoekt maar vlijtig, en in 't end
 Ontdekken we een equivalent.

't Ontwerp yan wet, op 't Onderwijs
 Inmiddels voorgedragen,
 Hoezeer een deel der Natie 't prijs,
 Kan velen niet behagen.
 En wakker zendt men, vroom van zin,
 Petities bij de Kamer in.

1856.

Januari.

⁺ Zoo hier het lager onderwijs
 Een brandstof biedt aan tweedrachtsvuren,
 Het hooger wekt geen mind'ren twist
 Bij onze nageburen,
 Getuige in 't Belgisch Parlement
 De quaestie van Brasseur te Gent.

⁺3.

- + Hoe ook de nijd moog' schreeuwen,
 Wat ook verga, de Oprechte blijft in stand. +8.
 Dit tuigt ons, sinds twee eeuwen,
De Haarlemmer Courant,
- + De geest is in Holland gekeerd;
 Maar och! hij vindt hier geen protectie, +21.
 Zijn stoutheid wordt ras hem verleerd:
 Men dagvaart hem voor de correctie.
 Ministers! zijt gij voor een Geest
 Zoo bevreesd?
- Geen geest is 't, maar een afgezant,
 Die in zijn ambacht zich verzon
 En voor de Krim soldaten won,
 Wien 't Kabinet van Washington
 Wil drijven uit het land.
 Dit wekt de gal van Palmerston;
 Ofschoon de twist, naar 't is te hopen,
 Wel met een sisser af zal loopen.
- Nog stelt men hier voortdurend prijs
 Op Christlijk, bijbelsch onderwijs,
 En daaglijks komen, in dien zin,
 Petities - en bij massa's - in.

Februari.

- + De R.S.W. is in zijn schik
 En rijdt dees dag naar Emmerik. +12.
 En daarop volgt - dat hoort er bij -
 Een feestelijke smulpartij.
- + Parijs biedt grooter juichensstof:
 't Hôtel van Buitenlandsche Zaken +25.

Herschapen in een vredehof,
 Ziet de onderhandelaars genaken,
 Wier kloek beleid - naar aller hoop -
 Weêr rust geeft aan 't geschokt Euroop.

+ Zag men hier verscheiden dagen
   's Lands Ministers, tot hun spijt, +28.
 Om een *aanbesteding* plagen,
   Dat was maar een spiegelstrijd
 Binnen nauwbegrensde perken.
 Erger liep 't in Denemarken.
   Daar, van hoog verraad beticht
 Door partijschap, fel verbolgen,
   Zag zich voor het strafgericht
 't Gansche Kabinet vervolgen.
   Echter liep het slot des lieds
   Hier en ginter uit op... niets.

Nog stelt men hier voortdurend prijs
 Op Christlijk, bybelsch onderwijs;
 En daaglijks komen in dien zin
 Petities bij de Kamer in.

Maart.

+ Een droeve maar vervult Berlijn,
   Von Rochow heeft - kan 't mogelijk zijn? - +1.
   Von Hinckeldey verslagen.
 't Is hard, 't is treurig, ja; maar wie
 Hoorde immer, dat de Politie
   Zich aan *duels* ging wagen?

+ Ten toppunt rijst uw zon,
   Napoleon! +16.

Een zoon is u geboren,
 Het buld'ren van 't kanon
 Doet wijd en zijd die blijmaar hooren.
 En nauwlijks zwijgt zijn dof gerucht,
 Of 't klatert weêr door 't ruim der lucht,
 En deelt alom de tijding mede:

+ Gesloten is de vrede.

+30.

Maar, vrede of krijg, hier stelt men prijs
 Op Christlijk, Bijbelsch onderwijs:
 En daaglijks komen in dien zin
 Petities bij de Kamer in.

April.

+ Geen dag is goed, geen dag is slecht,
 Hoe 't bijgeloof er ook aan hecht,
 't Is waar op d' eersten van April
 Verloor Dukdalf voorheen zijn bril;
 Maar op dien eigen datum won
 Van Hall zijn titel van Baron.

+1.

+ Schoon 't vrede zij in 't oud Euroop,
 Toch ligt men elders overhoop;
 De toomlooze Arabier ontzeit
 Den Grooten Heer gehoorzaamheid.
 Te Panama borst, om een fruit,
 Misschien onrijp, een oproer uit.

+15.

+ Wijl Godsdiensthaat den Griek, verwoed,
 D' Armeniër bevechten doet.
 Zij kloppen bij het Heilig Graf
 In Salems wal elkander af:
 In 't kort, de tweedracht, als men ziet
 Verlaat zoo gauw dees aardbol niet.

+27.

En hier nog stellen velen prijs
 Op Christlijk, bijbelsch onderwijs:
 Nog altijd komen in dien zin
 Petities bij de Kamer in.

Mei.

+ Een Britsch geneesheer, die meteen
 Een naam zich maakte als zweepmeceen, +14.
 Gaf, naar men zegt, om vuig gewin,
 Strychtine aan zijn bekenden in.
 De booze misdaad wordt ontdekt,
 't Verhoor geweldig lang gerekt,
 Verveelt den Jury, die in 't end
 Hem (Doctor Palmer) schuldig kent.

+ 't Verheugd Groot-Oosten viert te dezen blijden dage
 Een Eeuw- en jubelfeest in 't Vorstlijk 's-Gravenhage. +19.

In Londen heerscht een groot geschil,
 Daar d' een muziek op Zondag wil,
 En d' ander zulks - als zondig kwaad
 En Sabbath-schennis - wederstaat;
 Terwijl de slavenquaestie 't bloed
 Der Yankees heftig koken doet,
 En in 't Congres te menigmaal
 De rotting geldt voor kracht van taal.
 Arabiën in 't krijgsgeweer
 Blijft wederspannig aan zijn heer;
 In Frankrijk vormt, zijn bed ontwassen,
 De landstroom breede waterplassen
 En sleept gehucht en mensch en vee
 Vernielend in zijn dwarling meê.

Ofschoon men 't Christlijk onderwijs
 Nog steeds in Neêrland stelt op prijs,
 Aan alle zaken komt een end,
 Dus ook aan 't petitionnement.

Juni.

De kiespijn heerscht weêr, die als dol
 De zwakke hoofden brengt op hol;
 Terwijl het dagbladschrijversgild
 Zijn inkt en pijlen dapper spilt.

+ De groote dag, de dag der keur
 Is eindelijk daar; de Redacteur
 Van Holland, mijn intiemste vriend, +10.
 Kr gt zijn *congé* - 't was wel verdiend.

Terwijl komt Prins Maximiljaan
 Van Oostenrijk in d' IJstad aan,
 En staart er op de wapenpronk,
 Die hem weleer zijn grootva r schonk,
 Die Keizerskroon, zoo fraai verguld,
 ... Maar och! hoe mooi, zij dekt geen schuld.

+ De zoon des Keizers wordt gedoopt,
 Dies heel Parijs op stelten loopt: +14.
 De Keizer en de Keizerin,
 Prinses Mathilde, heel 't gezin,
 Besteedt een ruime som in geld
 Voor 't vee aldaar ten toon gesteld,
 Een mooie rente wordt beloofd,
 Een tonne gouds in 't jaar per hoofd
 Aan 't vrouwelijk oir van Orleans;
 Maar 't gaat den neus voorbij der mans.

Hier schijnt het Kabinet verdeeld;
Schoon niemand weet, waar 't recht aan scheelt.
Het spat uiteen: een derde deel

+ Verwijdert zich, terwijl 't geheel
- Een ieder staat er van verstomd -
Op eens een groenen tint bekomt. +23.
De samenkomst der Tweede Kamer
Wordt uitgesteld van week tot week,
De President verlaat zijn hamer
En al het werk blijft in de steek.

Inmiddels protesteeren
De Dames en de Heeren
Van 't Orleansche Huis,
Zij willen recht, geen gratie,
En zeggen: 'Zoo'n dotatie
Is zeker een abuis.'

Juli.

+ De Kamers zijn vergaêrd en op 't gegeven teeken
Rijst Simons op en zegt: 'De zitting wordt bekort.'
De rest luidt, als 't discours van vader Willebrord: +5.
'De hopliên wenschten dick het leger op te breeken
Naer dien, na veel *gepraet* en endeloos geveght
Het heele ronde jaer niet meer werd uytgereght
Als moeite en geit verspilt en tijt onnut versleten.'

Voorts doet hij aan de Leden weten:
'De Koning stelt bijzondren prijs
Op Christlijk, bijbelsch onderwijs
En heeft het onzer zorg bevolen.
Toch blijven de gemengde scholen

Naar onzen wensch in stand en gunst.
 Hoe 't een en 't ander zal geschieden,
 Dit, goede lieden!
 Is juist de kunst.' -

+ 't Loopt al den Franschen Keizer meê:
 Hij heeft geen wensch, hij doet geen beê, +12.
 Of ziet dien straks verhooren,
 Begeert men hiervan nader blijk?
 Zijn zoontje wordt, in Oostenrijk,
 Een vrijstertje geboren.

+ In Haarlems wallen viert men feest,
 Met marschen, zang, muziek en bloemen, +15, 16, 17.
 Maar wie in Coster's vinding roemen,
 De dagbladschrijvers allermeest.
 Dat volkje voelt zich 't hart verrukken,
 En waarlijk, 't meent ter goeder trouw,
 Vriend Coster zag zijn proef gelukken
 Opdat men *hun* artikels drukken,
 Ja zelfs - wat sterk is - lezen zoû.

+ De partij van Espartero
 Spartelt nog, maar krijgt de bons, +15-26.
 En, na droeve straatgevechten,
 Heerscht Odonnel bij de Dons;
 Maar dat al geeft nog geen welvaart
 En geen rijzing van coupons.

+ Een korporaal met zeven Russen
 Die 't Slangeneiland houdt bezet, +17.
 Heeft weer Europa's diplomaten
 Op eens in rep en roer gezet.
 Al schijnt de zaak vrij onbeduidend,
 Toch wekt zij twist naar allen schijn,

Een quaestie over 't Slangeneiland
Moet uit den aard venijnig zijn.

- + De nabuur heeft met blijden geest
Zijn vlaggen uitgerold, +20.
En viert het zilvren jubelfeest
Van Koning Leopold.
Zes, zeven weken achtereen
Duurt de ongestoorde pret.
Men schaft de Vorst in alle steên
Een luisterrijk banket.
Maar, is zijn hart met recht verheugd,
Toch rijst bij mij de vraag,
Hoe of hij 't, onder al die vreugd,
Kan stellen met zijn maag?

Augustus.

Ongelukken met den spoorweg
Zijn aan de orde van den dag,
En men hoort uit alle landen
De eigen reden van beklag.

- + De Pruisische zeemacht, op glorie belust,
Ging roovers kastijden op Afrika's kust. +9.
Men stak er aan wal en men roerde de trom;
Maar, denk eens, die roovers, zij schoten weerom.
Wie had er gerekend op zulk een onthaal? -
'Wij keeren naar huis,' sprak de Prins Amiraal.
- + Twee maanden lang moest Leiden kiespijn lijden,
Eer 't zich daarvan gelukkig ziet bevrijden. +12.
- + Naar Amsterdam stroomt alles heen:
Men woelt en wart er blij dooreen +25.

Op 't volksfeest van 't metalen kruis
 Geen kreupel besje blijft in huis,
 Het monument, met springfontein
 En standbeeld, wordt onthuld op 't plein:
 Men redeneert en juicht en zingt
 En joelt en danst en eet en drinkt,
 Maar wie er blij zijn bij dit feest,
 De parapluiverkoozers 't meest.

September.

- + Men pakt elkander bij de keel
 In 't klein Kanton van Nieuw-Kasteel. +2, 3.
 De saâmverbonden Pruisgezinden
 Vermeesteren de stad en 't fort,
 Maar ach! hun vreugde duurt maar kort,
 Daar door de Foederatievrinden
 Straks alles weer herwonnen wordt.
- + Dit was de groote dag van Alexander's kroning,
 Ik ben er niet bij geweest; maar 't was zeker een mooie vertooning. +7.
- + De Kamers zijn bijeengekomen +15.
 En 's Konings aanspraak wordt vernomen:
 Zijn Majesteit stelt grooten prijs
 (Dit blijkt) op 't bijbelsch onderwijs;
 Men wachte dus in dezen zin
 Ontwerpen bij de Kamer in, -
 Maar deze, waar de meerderheid
 Een ander stelsel heeft bepleit,
 Kijkt bij die nieuwe plannen zuur.
 In Gent is mede een pot te vuur;
 Daar stelt de Bisschop hoogen prijs
 Op echt Katholisch onderwijs,

En eischt, dat al wie anders leert
Van de Academie zij geweerd.

+ 't Adres van antwoord luidt wat kras.
En wordt, waar 't al te heftig was,
Gerevideerd, gecorrigeerd,
Gemitigeerd, geämendeerd.
Toch blijkt aan 't Ministerie ras:
De Kamer stelt volstrekt geen prijs
Op bijbelsch lager onderwijs,
En nimmer stemt zij met den zin
En strekking der petitie in.

+24-26.

De beide groote Mogendheden
Van 't Westen, toonen meer en meer
Zich over 't innerlijk beheer
Van 't Rijk van Napels ontevreden.
Zij willen, dat het daar voortaan
Op andere wijze toe zal gaan,
En zoo men er de constitutie
Niet inricht op een beetren trant,
Dan dreigen ze met executie
Den armen koning Ferdinand.
Dan Rusland zegt van zijnen kant:
'Gij hebt in Napels niets te maken.
Bemoeit u met uw eigen zaken.'

In België is de pret gedaan
En vangt een bittre ruzie aan:
Op 't voorbeeld van het mandement,
Hetwelk de Bisschop gaf van Gent,
Roept ieder Kerkvoogd overluid:
'Voortaan is 't met den godsdienst uit,
Indien men 't hooger onderwijs
Aan ongodisten geeft ten prijs,

De valsche leeringen verdraagt,
 De ketterij niet buiten jaagt,
 [E]n niet van nu af elk student
 Ter Leuvensche Academie zendt.’

October.

't Is al - of 't scheelt niet veel, zoo 'k meen -
 Nog als het was een maand geleên.
 (Zie d' almanak van 't vorig jaar):
 Men blijft gebeten op elkaâr.
 De Brit en Franschman kijken zuur
 En Napels Koning strak en stuur.
 En op den Gentschen Kerkprelaat
 Is 't gros der Academie kwaad.
 De Pruis zetforsch de snorren op:
 't Onlangs gebeurde in Neufchatel
 Steekt hem - is 't wonder? - in den krop:
 De Zwitser wil den vrede wel,
 Maar toont nogtans een stijven kop.
 Geen mind're haspling heerscht in 't Oosten,
 Waar, uit zijn lange rust gewekt,
 De Pers zich 't strijden wil getroosten
 En Herats muren binnentrekt.

+ Uit het Zuiden, uit het Noorden,
 Saëmgestroomd naar Aemstels boorden, +11.
 Geeft een breede feestschaar blijk
 Van haar onuitwischbren eerbied voor den grooten Bilderdijk.

+ Min eerbied betoont, op dien eigensten dag, +11.
 De Steêvoogd van Kanton aan de Engelsche vlag.
 Men wisselt geschriften; - maar och! als het gaat,
 Ook bommen en kogels, nu 't schrijven niet baat.

- Men weet, bombardeeren is 't kras argument,
 Bij England vanouds als het wichtigste erkend. -
 Maar, werd het voor dezen gebruikt met *succes*,
 Geen Snees, die zich stoort aan zoo'n Engelsche les.
 Een oorlog ontstaat uit d' onzaligen twist.
 Een oorlog - wie weet in hoe lang niet geslist! -
 Hetzij Sir John Bowring gelijk had of Yeh,
 't Gaat vast, uit een beuzling ontsproot al dat wee.
 Een lor van een *lorcha*,.... een *lor* met een staart!....
 Was die al dat moorden en branden wel waard?

- + 't Ministerie in Spanje heeft veel van een Russischen schop;
 Waar elk op zijn beurt om d' as wordt naar boven gedreven. +12.
 Pas was Espartero gedaald, en Odonnel verheven,
 Of daar voert een nieuwe omzwaai Narvaëz in top.
- + De langgewenschte dag is eindelijk gekomen:
 Men kan langs 't ijzren spoor uit Duitschland herwaarts stoomen. +18.
 Men rijdt van Keulen uit en weêr naar Keulen toe.
 De pret duurt dagen lang: wie niet heeft zitten droomen,
 Heeft braaf champagnewijn aan disch bij disch zien stroomen,
 Een tal discoursen met of zonder slot vernomen,
 En keert nu, 't sporen, maar vooral het *toasten*, moê.
- + De maar weêrklinkt: 'hij is geweest!
 De groote Tollens gaf den geest.' +21.
 Zoo wekte hij voor 't eerst de smart
 In 't Neêrlandsch hart.

November.

Nog duurt het gehaspel over Neufchatel:
 Niet zoozeer om de knickers, als om 't recht van 't spel,

Ook Luxemburg, welks Constitutie
 (Die 't nog van acht-en-veertig hiel)
 Sinds lang den Duitschen Bond misviel,
 Beleefd een contra-revolutie.
 Men schuift de Kamer - en daarbij
 De Grondwet - een voor een op zij.

Intusschen oogst, op 't Binnenhof,
 Ons Ministerie weinig lof:
 Ja 't loopt er soms wat al te grof.
 'Een wet, een wet op 't Onderwijs,
 Begeeren wij tot elken prijs!
 (Zoo klinkt het luid uit mond bij mond)
 'Volbrengt het, waar ge u toe verbondt.
 Eerst dan, als gij die wet ons geeft,
 Dan weet men wat men aan u heeft.' -
 - 'Nu ja,' is 't antwoord: 'hebt geduld.
 Belofte, weten wij, maakt schuld;
 En wat beloofd is wordt vervuld;
 Maar Rome - 't spreekwoord is al oud -
 Is niet op eenen dag gebouwd.'

⁺ Na den Nederlandschen dichter stierf de Nederlandsche held,
 Perponcher, wiens naam en glorie Quatre-Bras vermeldt.

⁺25.

December.

Het Hoofdstuk wordt gestemd
 Van Binnenlandsche Zaken:
 Men ziet - is dat niet vreemd? -
 De stemmen tweemaal staken.
 Reeds ongesteld en krankjes
 Van zooveel bittere drankjes

En pillen als hij kreeg,
 Werd Simons ziek ter deeg.
 't Gaat zeker, dat, wie heden
 Zijn dagen wil besteden
 Op 't veld der politiek,
 Diens voorhoofd moet vereelt zijn,
 En hem een maag bedeed zijn,
 Die zonder ooit te schrikken,
 Verduwen kan en slikken,
 Van bersten weet noch stikken -
 Of anders wordt hij ziek.

Na vader Mattheus, die geen borreldrinker verschoonde,
 Sterft Cabet, die de lieden naar Ikarië troonde,
 En de Heilige Olifant, aan wien Siam zijn hulde betoonde.

Aan China's kust blaakt op den duur
 Het tweedrachts- en het oorlogsvuur.
 Nog kijken Brit en Franschman zuur
 En Napels Koning strak en stuur.
 Nog blijft men over Neufchâtel
 Aan 't haspelen om 't recht van 't spel.
 Terwijl tot heden te Amsterdam
 Het cijfren nog geen einde nam,
 En de Amsterdammers, bij het hooren
 Van 't woord *equivalent*, zich krabben achter de ooren.

1857.

Januari.

Weêr wordt het in Parijs gehoord,
 Weêr rolt het door de straten voort,

- Dat eigen zielsontzettend woord
- Voor vierpaar jaar nog eens gehoord: -
- + 'Wee, wee, d' Aartsbisschop is vermoord.'
- Bij krijgsumoer en staatsmisbaar +3.
Viel d' Affre, als willig martelaar
Gesneuveld voor een heil'ge zaak; -
Maar 't was een blinde en woeste wraak,
De dolk eens moorders, wreed en laf,
Die aan Sibour den doodsteek gaf.
- Simons leefde een korte wijl
Stil en afgezonderd;
Eindelijk dacht hij: - 'zoo ik keer,
't Loopt nog meer in 't honderd.
'k Blijf niet in die hooge sfeer,
Waar 't gedurig dondert.' -
- + Zoo maakt hij zijn ambt zich kwijt,
En, indien het iemand spijt, +12.
't Heeft geen mensch verwonderd.
- + Napoleon III heet binnen zijn paleis
Feruck-Khan welkom na diens lange reis. +25.
Men begrijpt, hoe de Fransche dames nu kijken,
Nieuwsgierig, waar toch zoo'n Persiaan wel op zoû lijken.
- Nog immer duurt - om 't recht van 't spel -
't Gehaspel over Neufchâtel.
In 't Noorden voeren, als altijd,
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.
- In Amsterdam hoopt men gansch uit den brand te raken,
Door de nieuwe brandkeur, die men daar ging maken.
't Is net zoo'n prospectus, als de Directeur van een schouwburg zendt,
Met uitkoop, en afkoop en abonnement.

Maar wie er vreest, dat het blusschen van een brand in de stad hem te veel verhit,
Die moet den brand helpen blusschen, waar de stad in zit.

Februari.

De quaestie, waaraan de diplomaten hun aandacht nu wijen,
Zoowel Rusland als Frankrijk, Oostenrijk, Engeland en Turkijen,
Is, of Moldaviën zal vereenigd worden met Wallachijen.
Dit vraagstuk veroorzaakt een langdurig twisten en strijen
- Gelukkig maar met woorden - tusschen al de partijen.
Wat mij betreft, ik zal den bescheiden lezer niet vervelen,
Door langer over een quaestie te praten, die ons geen van beiden kan schelen.

't Is de oude leer: men hoû zijn buurman zich te vriend.
Maar zie, Sardiniën, op Oostenrijk gebeten,
Zegt: 'k heb nog nooit die leer vergeten
Omtrent een buurman, die mij dient.'

+ Bij Koos-Sjap wreekt de Britsche vaan
Den hoon, haar door den Persiaan
In Herats muren aangedaan.

+8.

+ Van Bree, sinds tal van jaren
Als roem der kunstenaren
Gehuldigd door de scharen,
Legt heden 't leven af.
Gij feestelijke rijen,
Die u voorheen zaagt leien,
Komt d' uitvaart hem bereien,
Verdringt u, onder 't schreien,
Om lauwren neêr te spreien,
Die voegen op zijn graf.

+14.

Ons Neêrland stelt voortdurend prijs
 Op 't onwaardeerbaar Onderwijs:
 Het Ministerie wordt verlost
 Van 't langgewenschte wonderkind.
 Maar hoort, hoe 't vitten straks begint:
 'Is 't anders niet? - Dat's oude kost.
 "Heet gij nog volkj" uit onze school?"
 Vraagt d' een: 'heb ik 't u zoo geleerd,
 Dat gij uw opgestoofde kool
 Voor versche waar ons presenteert?
 Al geeft ge er ook een sausje bij,
 Die kool - is kool, en niet voor mij.' -
 - 'Nu,' zegt een ander, 'schoon de spijs
 Niet waard is, dat haar iemand prijs,
 Nog kan ze er door; - maar, opgelet,
 Dat gij de saus op zijde zet.' -
 Zoo redeneert nu d' een, dan d' aêr.
 Mij was de zaak van d' aanvang klaar,
 Het Ministerie - rekt maar -
 Was nog geen zeven maanden zwaar
 En 't werd verlost met kunst en pijn....
 Wat kon het als een miskraam zijn?

In 't Noorden voeren, als altijd
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd,
 En immer duurt, om 't recht van 't spel,
 't Gehaspel over Neufchâtel.

Te Londen is 't, in 't Lagerhuis
 Voor 't Ministerie lang niet plus:
 Terwijl het de Oppositie
 Van Tory en van Radicaal,
 Vereenigd ziet voor de eerstemaal.
 Wat vreemder coalitie!

Maart.

Immer heftiger weert Radicaal zich en Tory,
 En men brandmerkt die lorrige lorcha-historie
 Als een feit, dat geen voordeel verschafte noch glorie.
 En spijt Palmerston's geest en talent en memorie,
 En welsprekendheid-zweeten uit iedere porie,
 De Oppositie behaalt voor 't moment de victorie.

In Engeland staat d' atmosfeer,
 Gelijk men ziet, naar buiig weêr;
 Maar d' invloed der Parijsche lucht,
 Schenkt rijpheid aan een goede vrucht.
 Het vreêverdrag getuigt er van,
 Dat Cowley sluit met Feruck-Khan.

Het nieuwe Drukpers-reglement,
 Dat, zegt men, Java's rechten schendt,

Veroorzaakt veel geschrijf in 't land,
 Vooral de bijlap, door een Krant
 Op vreemde wijs aan 't licht gebracht.
 Veel stemmen eischen, dat met kracht
 De Kamer zich op 't stuk verklaar,
 Haar ongenoegen openbaar
 En 't Ministerie streng bestraf,
 Dat aan die prullen 't aanzijn gaf.
 Doch zie! na wissling van schriftuur,
 Bekoelt allengs dat blakend vuur.
 Wel is 't rumoer nog altijd groot;
 Maar 't is - de berg in barensnood.
 Zoo gaat, na al het verschoten kruit,

+ Het vuurwerk met een sisser uit.

+9.

+ Het Parlement te Londen,
 Wordt door de Kroon ontbonden,

+21.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd;
 En immer duurt, om 't recht van 't spel,
 't Gehaspel over Neufchâtel.

April.

+ Het was voorheen met kruit en lood,
 Dat Kortenaer de Sond ontsloot;
 Maar de ondervinding leerde ras,
 Dat zulk een argument, hoe kras,
 Slechts tijdelijk werkte, en kostbaar was.
 Een beter weg wordt thans begaan:
 Men brengt den gouden sleutel aan:
 Die komt, nu hij de Sond ontsluit,
 Nog beter koop dan d' ijzren uit.

+1.

Schoon 't nu den Deen voorspoedig ga,
 Al raak', met zoo'n gekapita....
 (Zoo'n woord maakt licht een rijmer dol)
 Gekapitaliseerden tol,
 Zijn schatkist tot de randen vol,
 Nog heerscht bij hem geen stille rust,
 Nog is het twistvuur niet gebluscht,
 Nog voeren - och! gelijk altijd -
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd.

Ook duurt nog, om het recht van 't spel,
 't Gehaspel over Neufchâtel.

Mei.

Het voorjaar wekt bij velen lust tot reizen:
 De groote lui verlaten hun paleizen.

De Paus begeeft zich naar Romanje heen:
 De Grootvorst Konstantijn komt zich vertreên
 In Frankrijk: waar hem straks de Koning volgt van Beieren,
 Dat geeft den herbergiers niet weinig gouden eieren.

De Kaimakan Vogorides
 Geeft stof tot politiek gekles;
 Het regent notaas zonder ende.
 Wie, die voorheen dien Heer ooit kende?
 Voor mij, ik kom er rond voor uit,
 Noemt vrij mij dom, maar 'k ben een guit,
 In dien ik immer hoorde van
 Vogorides den Kaimakan.

In België heerscht een bedroefde konfuzie:
 Daar heeft het ontwerp der liefdadigheidswet
 Alom de gemoed'ren aan 't gisten gezet,
 De Kamer vertoont ons een schets van die ruzie,
 Daar valt menig woordje, niet vriendelijk altoos,
 Daar zijn liberalen en Ultramontanen
 (Die wij hier te lande zoo broederlijk wanen)
 Elkander niet weinig vijandig en boos.
 De wet gaat er door; maar nu kwalijk tevrede,
 + Raakt spoedig te Brussel 't kanalje op de been:
 - Fatsoenlijke luï doen natuurlijk niet mede -
 'Komt,' buldert en tiert het baldadig gemeen:
 'Komt doen wij als onze papaatjes voorheen.' -
 Nu straks aan het smijten en plund'ren en rooven.
 Zoo komt steeds - al sluimerde 't ook voor een poos -
 Het echt-liberale beginsel weêr boven,
 De grondleus, die zich de Vrijzinnige koos:
 'k Wil vrijheid, in alles, altijd en voor allen;
 Maar weg met de dingen, die mij niet bevallen.'

+28.

Maar wat, wat zegt die Belgische oploop,
 (Een stroovuur, dat weêr uit moet gaan)
 Dat straatruoer der liberalen
 Dat ijvren van d' Ultramontaan,
 Bij d' opstand, vreeslijk losgebarsten
 Aan Ganges verren oeverboord?
 Bij 't gruwzaam woeden der Cipayers,
 Wier staal hun eigen hopliên moordt?
 Of bij de dweepzucht, die de volgers
 Van Mahomet tot strijden spoort?
 Een kreet van schrik wordt opgezonden
 Uit Indiën, die bijstand vergt:
 Een noodkreet, die uit duizend monden
 Weërkaatst van Englands krijtgebergte.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.
 En 't hasplen over Neufchâtel
 Duurt voort, schoon meest om 't recht van 't spel.

Juni.

In België blijft het een mislijke boël:
 In steden en dorpen heerscht drukte en gewoel;
 Men koelt er zijn wrevel aan geestlijke scholen:
 Vernielt er de meubels en steekt die in brand,
 Mishandelt de Paters, ja smijt ze op de kolen,
 Of de eeuw van Sint Laurens gekeerd waar' in 't land.
 En 't blijkt nu - wat soms wel in stilte gedacht is -
 't Blijkt, hoe in den Staat ook het Oproer een macht is,
 (Al staat dit in geen Constitutie vermeld)
 Die boven Ministers en Meerderheid geldt.
 Wat middel toch heeft de Regeering gevonden,

Waardoor men het woelen en de ergernis stuit?
Wat middel? - De Kamer verneemt het Besluit

+ Waarmeê haar vergaad'ring naar huis wordt gezonden:
Wie tijd wint, wint veel! - maar het spel is niet uit. +13.

De Kaimakan Vogorides
Geeft stof tot nota's en gekles.
Och! dat ik nooit gehoord had van
Vogorides den Kaimakan.

Nog voeren in het Noord altijd
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd;
Een wijl nog duurt, om 't recht van 't spel,
't Gehaspel over Neufchâtel;
Maar Frankrijk zegt: 'genoeg getwist!'

+ En de oude veete wordt geslist. +13.

+ De wereld moest dees dag vergaan,
Doch fopt de luî en blijft bestaan. +15.

+ Intusschen woên aan Ganges boord,
Verraad, vernieling, plund'ring, moord, +16.
En gruwbre vrouweschennis voort.
En binnen Delhis koningswal,
Groeit meer en meer der muitrental.

+ *Qu'on se batte, qu'on se déchire,*
In den Haag heerscht vroolijkheid. - +16-18.
Ziet, de feestdisch wordt gespreid;
Want het is de wensch van Sire,
Dat men blij de erinring viere,
Hoe voorheen de Franschman kwam
En den 'Vijfhoek' ons ontnam.

Kabylië wordt veroverd: voor den Keizer een heuchlijke tijding.
Maar Cavaignac wordt gekozen: dat geeft hem minder stof tot verblijding;

Men ontdekt een aanslag tegen Napoleon den Derde.
Zoo'n aanslag brengt men soms niet geheel ten onpas te berde.

+ Dees dag ziet op den Oceaan
De stoomboot Montreal vergaan.

+26.

Juli.

Op het Kalabreesche strand
Komt een Mazzinist geland,
Door den ijden waan gedreven,
Dat hij, met zijn schooierstroep,
Napels Koning zal doen beven
En het sein tot opstand geven.
Neen, wie bij zoo'n wilden koop
Wensch, dat voorspoed hem becroone,
Zij voor 't minst geen Pisacone,
Maar Napoleon genaamd;
En dan zal het nog de vraag zijn, of hem de uitkomst, niet beschaamt.

In 't Noorden voeren, als altijd
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.

De Kaimakan Vogorides
Geeft altijd stof tot nieuw gekles.
Geen indiscreeter Landvoogd dan
Vogorides de Kaimakan.

Het wetsontwerp op 't Onderwijs
- Dat ieder mijn discretie prijs
Zoo ik er hier niet meer van zeg;
Maar 'k laat dat over aan bekwamer -
+ Wordt aangenomen door de Kamer.

+1.

Leef 't gemeenschaplijk overleg!
 'Na zulk een fraai besluit,' schrijft Groen,
 'Heb ik hier verder niet van doen.'
 Hij zendt zijn brief in en blijft weg.

Door Indië heerscht immer voort,
 Verraad, vernieling, schennis, moord.
 Oud England zendt, tot wraak en straf,
 Zijn wakkre zonen derwaart af.
 De Kaapstad, Hongkong, elke post,
 Moet krijgsvolk leevren en geweer,
 Opdat men spoedig, wat het kost',
 Den muitren hun gesnoef verleer.
 En 't Hemelsch Rijk wordt dezen keer
 Van 't dreigend krijgsgevaar verlost.

+ Zij is verstomd, de tong,
 Die zoo bevallig zong:
 En Frankrijks boschkoraal
 Beschreit zijn nachtegaal.
 Maar zwijg hij ook voortaan,
 Zijn glorie blijft bestaan;
 Zoolang een plek op aard
 Nog Frankrijks taal bewaart,
 Zoolang vergeet men 't lied
 Des echten Zangers niet,
 En zingen groot en klein
 Zijn vroolijk referen.
 Schrijf thans op 't lijkgesteent,
 Waar heel een natie weent:
 'Hij, die Anakreon
 Als zanger overwon,
 En nieuwe kracht en zwier,
 Verleende aan Flakkus lier,

+16.

Die heel zijn leven lang
 Steeds vrij bleef in zijn zang.
 Als 't vogeltj' op den tak,
 En nimmer vleitaal sprak
 Dan tot het ongeluk,
 Thans vrij van aardschen druk,
 De Béranger, de vreugde en lust
 Van Frankrijk, is het, die hier rust.'

Augustus.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd:
 De Kaimakan Vogorides
 Geeft stof tot politiek gekles:
 En Ghika, bang, dat hij ons meê
 Vervelen zou, als de andre deê,
 't Gehaspel moede, geeft het op,
 En schiet zich zei ven voor den kop.
 Maar wie zal ons verlossen van
 Vogorides den Kamaikan.

In België blijft men voortdurend disputeeren.
 't Loopt nu over een degen, dien men Capiaumont wil vereeren.
 Omdat hij, als Generaal kommandeerende te Gent,
 De orde gehandhaafd en de straatruoeren heeft afgewend.
 Een daad, waarvoor hij, naar 't oordeel der Clerikalen, beloond moet worden, -
 'Neen,' zeggen de Liberalen, 'men mag de orde niet handhaven zonder orden.'
 Hierover kijft men, terwijl de krant u menige lijst
 Met vele namen van Pastoors en Onderpastoors wijst,

Die geteekend hebben om 't bedrag van de som te doen stijgen:
Nu! voor vier- à vijfduizend franken kan men nog een mooien degen krijgen.

+ Weêr is 't oogenblik gekomen,
Dat in 's Lands Vergaderzaal +26.
't Woord van 'sluiting' wordt vernomen;
Weer herklinkt 's Ministers taal,
Wel *vox clamans in deser to*;
Want de man voert weêr het woord
Tegen zes of zeven hoorders;
Maar hier geldt het: 'zegt het voort.'
'Heeren!' zegt hij in substantie,
'Dank voor wat gij hebt verricht,
Voor uw zoo welwillend pogen,
En 't door u verspreide licht.
Zie, wie had het durven denken,
Dat we een wet op 't Onderwijs
Aan de Natie zouden schenken?
Zeker stelt gij dit op prijs:
Zeker, zoet is uw belooning,
Zijt gij zoo voldaan als ik.
Ja, mijn Heeren! ook de Koning
Is bijzonder in zijn schik.' -
Dit is 't roerend slot der aanspraak. -
Zalig 't land waar iedereen
Voor 't genotene altijd dankbaar,
Zich met weinig stelt tevreên.

Intusschen duren plundring, moord
En gruwlen, nooit voorheen gehoord,
Aan Ganges droeven oeverboord,
En holt de dolle muiltucht voort.

September.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd,
 De Kamaikan Vogorides
 Geeft altijd oorzaak tot gekles;
 Maar 'k neem voor dit jaar afscheid van
 Vogorides den Kaimakan.

+ Een Besluit van den Koning van België vernietigt een Besluit
 Van den Gemeenteraad te Gent, dat vrij sterk was gekruid, +2.
 En waarbij die zich ongunstig over de Autoriteiten had geuit.
 Capiaumont bedankt voor zijn degen, en de intekening wordt gestuit;
 Maar al is nu dat incident voor het oogenblik uit,
 Dat het muisjen nog een staartje zal hebben, daaronder verwed ik een duit.

Intusschen duurt verraad en moord
 En schennis in het Oosten voort.
 Ach! kunnen Ierlands groene dreven
 Den kreet weêrgalmen, aangeheven
 Aan Ganges oeverboord?
 Is dat de klank, dien Erins harp moest geven?

+ De herfst is begonnen en geel wordt het loover: +21.
 De School- en de Kamervacantie zijn over.
 De zitting begint weêr. Tot blaam en tot lof
 Geeft weêr aan de Kranten de Troonrede stof.
 Voor mij, ik zie hier geen bijzondere reden,
 Om nog *en détail* heel dat staatsstuk te ontleden.
 Maar toch, 'k wil niet zwijgen, hoe wijs ik het acht,
 Dat nu 't Ministerie met werken wat wacht.

‘Er zijn nog ontwerpen genoeg te verknoeien,
 Eer dat we u met nieuwe projecten vermoeien:
 In waarheid, er is nog genoeg voor het mes,
 Al neemt gij van 't jaar geen acht dagen reces.’
 Zoo zegt het: en zoo plach ik zelf ook voordezen
 Aan tafel de les aan mijn kindren te lezen:
 ‘Neen kindren! gij maalt om pastei en gebak,
 Misschien dat zij komen; doch houdt uw gemak.
 Je zoudt niet gelooven, hoe lekker die gort is:
 Eet eerst dus ordentlijk wat nog op uw bord is.’

+ Op dezen dag bezweek Manin aan een krampkoliek, +22.
 In achtenveertig President der Venetiaansche Republiek.

Een paar Departementen in Frankrijk loopen onder,
 Als 't aardrijk splijt van droogte, dan schijnt dat wel een wonder.

+ Napoleon en Alexander +25.
 (Maar hunne Keizerinnen niet)
 Ontmoeten welgemoed elkander
 In 't Wurtembergsch gebied.
 't Is me onbekend wat zij besloten;
 Maar, als aan Niemens breedten vliet
 Voorheen hun ooms en landgenooten
 Herhaalden zij gewis (*entr'eux*):
L'amitié d'un grand homme est un bienfait des Dieux.

Nooit is het liedje afgezongen
 Van ‘aap, wat heb je mooie jongen.’

Voorts een lente, zomer en herfst met mooi weêr en zonneshijn,
 Mocht daarmee de zedelijke wereld ook zoo gezegend zijn.

- In 't Oosten duurt nog steeds de moord,
 Het vechten en het plund'ren voort;
 Toch scheidt de Brit weêr nieuwen moed,
 + Daar Wilson Delhi vallen doet;
 Maar Hav'lock zit van zijnen kant +20.
 Nog steeds te Luknow in den brand.
 In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.
 De Kaimakan Vogorides
 Verliest bij 't kiezen, zijn proces.
 Licht zal ons dit verlossen van
 Vogorides den Kaimakan.

October.

- + Pleegt mouterij, rot schendig saâm en randt +1.
 Uw schipper aan, de wapens in de hand,
 En steekt zijn schip baldadig in den brand:
 Ziedaar 't recept, hoe vreemd het schijn,
 Om in den Haag *lions* te zijn.
- + Zeg lezer, kent gij Canja Hanum? +10.
 Het is een Kurdische Vorstin.
 Ik wou niet, dat ik opgescheept waar'
 Met zulk een vruchtbre gemalin,
 Die, als zij deed, en t' eener dracht.
 Acht kinderen ter wereld bracht.
- + Hij, die in Frankrijk tucht en orde wederkeeren, +31.
 En, d' oproerdraak ten spijt, het recht der wet deed eeren,
 Door bandeloosheid beide en dwinglandij gevreesd,
 De groote Cavaignac geeft op dees dag den geest.
- In Zweden en Pruisen dezelfde vertooning:
 Een tijdelijk gebieder vervangt er den Koning.

Voorts voeren nog; gelijk altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd
 En heerschen in het Oost de moord,
 De ziekte en oorlogsrampen voort;
 Maar, wat, nog meer dan krijgsgeweld,
 Den geest in 't oud Europa ontstelt,
 Dat is de schaarste van het geld:
 En waar men van de crisis hoort,
 Wordt ieder ander kreet gesmoord.

November.

- Steeds blijven fel de staatspartijen
 In België elkaâr bestrijen;
 De Clerikaal in dezen twist
 Den Liberaal voor Ongodist,
 En deze hem voor Domper schelden.
 Misschien werd hier ('t gebeurt niet zelden)
 De bal van weêrszij niet gemist.
 Hoe 't zij - de meeste stemmen gelden:
 En, toen de kranten 't luid vermeldden
 Hoevele in steden en in velden
 Er de oppositiemannen telden,
 Was 't lot van 't Kabinet beslist.
- + 't Gelukt Rogier, na al die stormen,
 Er eindelijk een nieuw te vormen. +9.
- + 'Kan 't wezen,' treurt de Hertog van Nemours,
 'Dat ik mijn gaê zoo spoedig mij ontrukkt zie!' - +11-13.
 Zij is niet meer. - Ook zien zich Abatucci
 En Kruseman aan 't eind van 's levens koers.
- + Ziet Hav'lock zich verlost uit zijn ellende,
 Neemt Campbells macht het muitend Lucknow in, +15-17.

Helaas! dit is 't begin nog niet van 't ende,
Het is alleen nog 't end maar van 't begin.

- + 'Wie in rechterlijke functies
Eens zijn tijd heeft doorgebracht,' +23.
Zegt Dupin, 'wenscht ook te sterven
Bij de rechterlijke macht.' -
't Komt dan wel ter goeder ure,
't Ambt, dat hem de Keizer geeft,
Immers, voor zijn reputatie
Heeft Dupin genoeg geleefd.
- + De Brit moest Havelock het heldengraf bereiden.
Geen staal, geen moordend lood +25.
Was de oorzaak van zijn dood.
De geest was afgebeeld, en moest van 't lichaam scheiden.
- + En Brit en Franschman te gelijk,
O Yeh! +28, 29.
Klopt aan de poort van 't Hemelsch Rijk,
O Yeh!
En 't snoeven ziet gij u verleerd,
Nu Kanton wordt gebombardeerd,
O Yeh! o Yeh! o Yeh!
- Nauw is het Antwerpsch Entrepôt
In puin ter neêr gestort,
Als wederom met nieuwen schrik
De stad geslagen wordt.
- + Men hoort een magazijn vol kruit
Met doffen knal ontploffen. +2.
+ Straks wordt ook Warschau, Ments¹ daarna,
Door d' eigen ramp getroffen. +17, 18.

1 De stad aan den Rijn, welke de courantiers, die door 't veel lezen van vreemde bladen hun eigen taal vergeten, voortdurend *Mainz* bleven te noemen. Waarom ook niet *Wien* en *Mailand*?

+ En hoort! nog is de maand niet uit,
 Daar springt ook te Vincennes 't kruit. - +30.
 Maar wat er springe of niet, men vreest
 Het springen steeds der koopluï 't meest.

Intusschen voeren, als altijd
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.

December.

+ In Napels keert zich 't aardrijk 't bovenst onder,
 En dreunt en davert als een rommelende donder. +17.
 Een troep van dames wordt gezien,
 Die sidderend naar buiten vliên,
 En dat wel, zonder...
 - Nu komt het grootste wonder -
 Ja, zonder krinolien!

+ In Mexiko keert, op dienzelfden dag,
 Wel 't aardrijk niet, maar 't staatsgezag, +17.
 En Comonfort verheft zich tot Dictator.

Intusschen wil de grootste visch,
 Die, naar ik meen, te vinden is,
 De Leviathan, niet te water.

Don Carlos! uw hoop op de kroon is verloren,
 Naardien Isabella een zoon wordt geboren.

De Britten vinden in het Oost,
 Spijt al hun glorie, schralen troost;
 Schoon ook de kat het muisje vang,
 't Beest heeft een staart; en die is lang.

In 't Noorden voeren, als altijd,
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.

1858.

Januari.

't Is,' zegt Charon, half verwilderd,
't Is een groot geluk voorwaar,
Dat mijn boot met Nieuwe Jaar
Vonkelnieuw werd opgeschilderd.
't Zijn toch schimmen van belang,
Die ik deze maand ontvang.
Zie! daar komen zij in massa,
Op mijn beng'len aangesneld:
'k Zie den Staatsman Reschid-Bassa:
'k Zie Radetsky, d' oorlogsheld:
Voorts, met lauwrên overlâden,
Frankrijks treurspelkoningin,
Nevens Oudes Rijksvorstin
En den roem van 't vorstlijk Baden.
Welkom saêm! als één gezin,
Christen, Hindo, Turk, Jodin!
Stapt, als oude kameraden,
Charons oude veerschuit in.'

+ Ik heb, voor jaren, aan mijn kind'ren steeds geleerd:
Met proppen gooien staat gemeen en 't is verkeerd.
Maar zulke proppen rond te smijten als Orsini,
Dat gaat wat al te ver; althans naar mijn opinie.

+14.

+ '*Victoria!*' roept Pruisen's erfzoon uit,
Wie antwoordt op dien kreet? - Zijn bruid.

+25.

- + Maar op den kreet van *Comonfort*
 Geeft Mexico tot weêrgalm: *Vort!* +28.
 Intusschen voeren, als altijd,
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd.

Februari.

- ‘Toen ik voorheen, ik mijn belang,
 Òntwerpen tegen Frankrijk smeedde,
 Was ik’ (luidt zeker iemands rede)
 ‘Met Englands gastvrijheid zeer tevrede,
 Maar thans zing ik een and'ren zang;
 't Beginsel, dat ik luid bleef roemen,
 Als Groot-Brittanjes veil'ge gast,
 Dat moet ik, ja, afschuwelijk noemen,
 Nu 't op Bernard wordt toegepast.
 Dus, Palmerston! een wet, die 't schendig samenzweren
 Aan wie mijn vijand is, voor eeuwig moog' verleeren.’ -
 Vriend Palmerston kijkt zuur; die beê klinkt als een last:
 Maar toch, men moet zijn bondgenoot believe
 En met een kleinigheid, zoo moog'lijk, hem gerieven.
- + Een voorstel wordt alzoo gebracht in 't Parlement;
 Maar nauwlijks is 't John Bull bekend, +9.
 Of vreeslijk raakt hij aan 't toornen,
 Hij toont, meer dan sinds lang, zijn hoornen
 En lichtgeraakten aard.
- + De wakkre *premier*, hoe vast hij zit te paard,
 Ziet zich met eenen slag ten zadel uitgesmeten, +20.
- + En Derby - wien dit zelf verwondring baart -
 In zijne plaats, en vrij sekuur, gezeten. +24.
- + Maar ondertusschen heeft ook hier
 Het Ministerie geen plezier. +23.

Nu 't zijn tractaat, met België gesloten,
 En 't nieuw ontwerp op 't Personeel,
 Eenstemmig - 't scheelt althans niet veel -
 Door 's Lands Vergaadring ziet verstooten.

Inmiddels wordt de Brit in d' Oost
 Nog altijd door de zon geroost,
 En vindt noch glorie meer noch troost.

Maart.

- + 't Ministerie Van der Brugghe
 Treedt terugge. +3.
- + En een ander Kabinet
 Wordt in zijne plaats gezet. +12.
- + Orsini's hoofd wordt met de bijl
 Van 't lijf gekapt naar Franschen stijl, +14.
 Opdat hij in 't vervolg zich hoede
 Voor moorderij in koelen bloede.
 Intusschen (schoon intijds gestuit)
 Barst bij Chalons een oproer uit.
- 't Is meer dan tijd,' zegt Espinasse,
 'Dat, eer ons zulk gebroed verrasse,
 Men beter op die snaken passe.
 Zij, wie zich ook de minste klacht
 Veroorlooft, of wie maar verdacht
 Ons toeschijnt, daadlijk opgebracht.
 Men moet voortaan mij elken morgen
 Een welgevulde karrevracht
 Schavuiten op 't ontbijt bezorgen.
 'k Hoû, dat voor hen, bij d' Algerijn,
 Nog ruimte in overvloed zal zijn.'

- Zoo spreekt hij en zijn wagen rijdt
Getrouw de stad rond sinds dien tijd.

+ 't Wordt tijd, dat de Montenegrijnen
In onze Kroniek eens verschijnen:
Een volk, dat den moed en de kracht
Nog bewaart van een vroeger geslacht.
Zij twisten gestaâg met hun buurman den Turk
En geven dees reis hem geducht op zijn jurk.

+14.

In Noord-Amerika wordt een kruistocht gepredikt tegen de Mormonen,
Die, naar men beweert, de godsdienst en de zedelijkheid hoonen.
Om die beiden geeft men anders zooveel in Amerika niet; -
Ofschoon men nu per extra aldaar een 'vrome beweging' ziet,
Die echter zich in hun Parlement niet schijnt te vertoonen,
Waar men elkander afranselt als Marionetten in de Vier Kronen.

Sardienje neemt het euvel op,
Dat Napels in het ruime sop
Het stoomschip Cagliari,
En zonder recht, vermeestren dorst.
'Wél had ik recht,' roept Napels' vorst,
'Ja, bij Sint Januari!
Toen Pisacone, een jaar geleên,
Vijandig op de kust verscheen,
't Was met den Cagliari.
Een schip, dat zulke klanten baart,
Wordt steeds naar stijl verbeurd verklaard.
Dus, maak hier geen bombarie.' -
'Wel!' klinkt het weêr van de and're zij:
't Is u bekend, zoowel als mij:

Men *dwong* den Cagliari.
 Gij naamt in volle zee mijn boot:
 Oud-Eng'land is mijn bondgenoot,
 En al uw praten.... larie.'

Tot heden blijft de burgertwist
 In Mexico nog onbeslist:
 In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd,
 En 't Britsche leger vindt in d' Oost,
 Helaas! noch glorie meer noch troost.

April.

Simon Bernard, die fraaie klant,
 Die voormaals uit zijn vaderland,
 Geweken was naar Londen,
 Wordt daar van vuigen moord beticht,
 En voor het crimineel gericht
 Als naar gebruik gezonden.
 'Foei!' roept zijn advocaat: 'wat schand!
 Men legt herbergzaamheid aan band!
 's Lands glorie wordt geschonden!'
 Een daavrend *bravo* kroont zijn reên:
 't Publiek, de Jury, iedereen,
 Is vreeslijk opgewonden.
 En onze maat, als elk voorzag,
 - Het spijte wie het spijten mag -

⁺ Wordt 'zonder schuld' bevonden.

⁺11.

Eens knipte van den tuin der Pannebakkerijen
 Louis Philippe een duimbreed af,
 Een strookje, dat hij met een heg omgaf,
 Om voor 't nieuwsgierig oog der *vrome* burgerijen

De kleêvertrekken van zijn dochter te bevrijen.
 Te droes! dat was niet om te lijen!
 Zoo'n gruweldaad verdiende een strenge straf.
 En 't kostte hem den Koningstaf.
 Men joeg hem weg; - maar Frankrijks uitverkoren
 Neemt van den tuin een derde in pacht:
 En wie zich 't minst daaraan durft storen
 Of maar het flauwst beklag laat hooren,
 Wordt daad'lijk achteraf gebracht.

Opdat hij voor den nood der armen
 Het hart des rijken zoû verwarmen,
 Schreef Tollens zijnen Bedelbrief.
 Navolgenswaardig wordt dit voorbeeld
 Door Frankrijks hoofdpoëet geoordeeld:
 Hij ook, hij heeft het weldoen lief.
 'Maar,' zegt hij, met beraden zinnen,
 'Liefdadigheid moet *t'huis* beginnen,
 En zoo bij and're bedelaars
 De nooddruft zich met *sous* laat stelpen,
 Ik kan onmooglijk mij behelpen
 Met dertigduizend franken 's jaars.
 Dus, rijkaards! geeft! en 'k zal u danken,
 Ja zelfs, ik weiger ook geen franken,
 Die mij de mingeoede biedt.
 'k Heb zooveel verzen u geschonken,
 Zoo fraai als staatsman uitgeblonken....
Och! weiger mij uw aalmoes niet.'

Nog maakt men om den Cagliari
 Van wedersijden veel bombarie,
 En blijft in Mexico de twist,
 Spijt al het vechten, onbeslist.
 In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd,

En voor zijn moeite oogst nog in de Oost
De Brit slechts rook en schralen troost.

Mei.

- + Geen Montenegrijn laat zich tergen:
Hij daalt van zijn bergen +1.
En geeft bij Gronovo den Turk
Op zijn jurk.
- Geeft het opbrengen van den Cagliari
Aan Sardinië stof tot bombarie,
Frankrijk verduurt evenmin
Het opbrengen van de Hemelkoningin.
Ik bedoel de heuschelijke niet;
Maar alleen een schip, dat zoo hiet.
- + De Pène, een Fransche dagbladschrijver,
Had, in gedachteloozen ijver, +15.
Geschreven, dat op feest en bal,
In 't algemeen de Luitenantjes,
De tweede dito bovenal
Zich droegen als gemeene klantjes.
Dit stak die heeren in den krop.
Zij schoppen aan De Pène standjes,
Ja dagen hem ten kampstrijd op.
Ik had geantwoord aan die knapen:
'Mijnheeren! *ik* vecht met de pen,
Bestrijdt mij met hetzelfde wapen,
Waar ik u 't volle recht toe ken,
'k Heb nooit gezegd, dat ge onbedreven
In 't schermen of in 't schieten zijt;
Zoo gij daarvan bewijs wilt geven,
Verspilt gij noodeloos uw tijd.

Stel, dat gij 't staal mij door de nieren
 Of mij door 't hoofd een kogel jaagt,
 Bewijst dit iets voor uw manieren,
 En dat ge als *gentlemen* u draagt?
 Neen! zoekt mijn taal te logenstraffen,
 Toont u voortaan welopgevoed,
 Zoo zult ge u eedler wraak verschaffen
 Dan door het storten van mijn bloed.' -
 - Maar neen: een Franschman houdt van vechten,
 Slaat licht de hand aan 't zijdgeweer
 En - wat het malst is - blijft nog hechten
 Aan 't Middeleeuwsche punt van eer.

+ Alzoo - strijdvaardig is De Pène;
 Hij gaat: hij treft zijn weêrpartij; +15.
 Maar aanstonds roept Monsieur Hyenne:
 't Is nog niet uit: - kom! nu met mij.'
 - En ziet! het is om van te gruwen -
 De Pène moet, spijt recht en reên,
 Op d' eigen stond den strijd hernuwen
 Met zoo bloeddorstig een Hyeen!
 Hij valt: hij wordt naar huis gedragen,
 En, leeft hij nog, 't is bij geluk.
 Nu zoû men, denkt gij, hem beklagen,
 Slachtoffer van zoo schendig stuk.
 Neen! Frankrijks keurige Justitie
 Zegt tot den moorder: 'Keer in vreê,'
 En noemt, bij monde van 't Officie,
 De Pène een lastraar van d' Armée.

+ Wie ooit voortaan een vrouw wil noemen, even groot +18.
 In voor- en tegenspoed, als dochter, echtgenoot,
 Vorstin en moeder saâm, die noemt gewis Helene.
 Neen, eed'le weeuw van Orleans,
 Neen, Frankrijk is 't niet waardig, dat het thans

Uw onvoorziene, uw droeve dood beweene.
 't Beweene 't uur, toen 't schendig u verstiet
 En bandeloosheid heerschen liet.

- + Zoo gaat het hier op aarde altijd
 De een treurt, en d' ander is verblijd. +18.
 Op Clar'mont heerscht de rouw vandaag;
 Maar louter vreugd is 't op den Taag,
 Waar Pedro voor het eerst zijn Bruid
 Verwelkomt en in de armen sluit.
- + Wat hebt gij voor wet of voor rechters, gij Zweden?
 Vijf vrouwen gebannen, van have beroofd, +19.
 Omdat zij ter mis gaan! Een geldende reden!
 Zeg, schort het uliën, met permissie, in 't hoofd?
 Maar zacht! In Belonië gaat het niet beter.
 Daar doopt men een Joodje en moffelt het weg
 En zegt aan den vader (wat fijn overleg!)
 't Behoort jou niet meer, het behoort aan zijn Peter.
 Wij storen ons niet aan je recht en geschreeuw.'
 - Zeg, leven wij wel in de negentiende eeuw?
- + Tegen 't ministerie-Derby +20-22.
 Is een mijntje klaargemaakt.
 'k Vrees, wanneer het eens zal springen,
 Dat de man van 't kussen raakt.
 Cardwell doet een krasse motie;
 Maar wat baart de berg? Een muis:
 En, in steê van klopp te krijgen,
 Triumfeert, na al 't gedruis,
 Derby in het Lagerhuis.

Nog steeds klinkt Lamartines lied:
 Och weiger hem.... *die dreissig dukaten* niet.

Juni.

Nog immer vindt de Brit in d' Oost,
 Bij schrale glorie, schraler troost.
 In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.
 Nog blijft in Mexico de twist,
 Hoe fel men kamp voer', onbeslist.
 De zaak der *Hemelkoningin*
 Loopt nog niet volgens Frankrijks zin,
 En over 't schip de Cagliari
 Maakt steeds Sardinië bombarie.

+ Walewski luistert naar 't gekles
 Van d' ouwen heer Vogorides: +4.
 'k Meen namelijk den pipa van
 Vogorides den Kaimakan.

+ De Brit is van nature koel;
 Maar d' Ier is minnaar van 't gewoel, +5.
 En 't blijft bij hem een wilde boel.
 Te Belfast zitten fel malkaâr
 De twee partijen in het haar.

+ De groote schilder sterft, de glorie van zijn tijd,
 Dien Dordrecht en Parijs zich eigenen om strijd. +10.

Een blinde plonderhoop, in zijn onzinnig woên
 Door snoode woekraars aangedreven,
 Die schendig hunne schuld met kruit en lood voldoen:
 Een vader, wreed beroofd van 't leven
 Voor de oogen van zijn spruit: een meisje, jong en schoon.
 Die, onverschrokken Amazoon,
 Aan 's minnaars zijde kampt, de woeste plonderscharen
 Terugdrijft en verbaasd op hare deugd doet staren:

Een trouwe dienaar, wiens beleid
 Zijn meester, zwaar gewond, aan 't staal der moordenaren
 Ontweldigt en in veiligheid
 Hem voert, waar hulp en laafnis beidt:
 Een huwelijk per slot, waarbij die bloem der schoonen
 Haar heldenmoed met eer en goud,
 De wakkre knecht zijn trouwbetoonen -
 Ziet met een ridderkruis beloonen: -
 'k Wed, gij dit alles voor een treurspel houdt,
 Dat kijkers bij de vleet naar d' *Ambigu* doet loopen: -
 Neen lezer, neen; gij zijt van 't spoor,
 Het *treurspel* viel te Djeddah voor,
 Om in Parijs als *blijspel* zich te ontknoopen.

- + De Cagliari is ontslagen,
 Naar Genua teruggestuurd. +20.
 Zoo komt een eind aan dit gehaspel;
 Het had ook lang genoeg geduurd.
- + De Brit en Franschman, 't onderhand'len +20.
 Met sluwe Mandarijnen moê,
 Besluiten China in te wand'len,
 Zoo regelrecht op Peking toe.
 Zij doen al spoedig met hun bommen,
 Spijt welberaamden tegenstand,
 Aan 's Peiho's boord, elk fort verstommen,
 En China's Keizer krijgt het land.
- + Te Tientsing wordt de vreê gesloten, +26.
 Waarbij welwillend wordt voldaan
 Aan elken eisch der bondgenooten,
 Het vrij verkeer hun toegestaan
 En eind'lijk, met niet weinig franjes,
 Vergoeding van hun schâ bepaald:
 - Maar toch, zij hebben de kastanjes
 Voor Rusland uit het vuur gehaald.

- + De Plonderturk pleegt ongestoord
In Bosnië geweld en moord. +26-28.

Juli.

- + In Londens dokken woedt de vlam;
+ En bij de Raampoort te Amsterdam: +1.
+ In Candia en Canton ook. +2.
- Zoo raakt de wereld vol met rook. - +3.
- + Te Londen ontploffen twee kruitmagazijnen;
De Turken bekampen de Montenegrijnen. +13.
- De Jodenquaestie is in 't end
Beslist in 't Britsche Parlement. -
Nadat men 't moeilijkst punt, den eed,
Waarover zooveel was te koop,
Niet loswond, maar door midden sneed,
Als eens den Gordiaanschen knoop,
En elken weêrstand, dien men bood,
Met glans had weten te overwinnen,
- + Stapt Rotschild, der Monarchen Jood,
Het Lagerhuis zeeghaftig binnen. +26.

De zaak der *Hemelkoningin*
Is nu geschikt naar ieders zin.
Maar zonder einde duurt het strijen
Van Montenegro met Turkijen,
En spreiden Yankee en Mormoon
Hun wederzijdschen haat ten toon;
En voeren, grimmig als altijd,
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd,
En vindt de Brit nog steeds in d' Oost,
Bij schrale glorie, schraller troost,

En blijft in Mexico de twist,
 Spijt al het vechten, onbeslist,
 En klinkt De Lamartines lied:
 ‘Och weiger mij uw aalmoes niet.’

Augustus.

- + Een Joodsche Seïd, die zich dwaaslijk heeft verbeeld,
 Dat nog op de Erwtmarkt komedie wordt gespeeld, +2.
 Daarbij, belust om zich een naam te winnen,
 Treedt, met een opgewonden kop,
 't Voormalige theater binnen
 En voert er met zijn dolk een droevig treurspel op.
 Men doet hem straks naar 't Rode Dorp verhuizen,
 Dat hij voortaan zich wacht' voor zulke abuizen.
- + Antwerpens koopbeurs stort in puin. +3.
 Hoe onrechtvaardig is Fortuin,
 Die zulk een pronkstuk doet vergaan
 En te Amsterdam de Beurs laat staan.
- + Waar kan oprechter trouw en vriendschap schooner blijken, +5-7.
 Dan waar men aan zijn vriend de middelen laat kijken,
 Waarmede, als vriendschap eens in vijandschap verkeert,
 De alsdan te wachten slag zal worden afgekeerd.
 Wel dankbaar mag zich des Victoria betoonen,
 (Wat gij, John Bull! ook pruttlen kunt),
 Dat haar Napoleon vergunt
 Het feest te Cherbourg bij te wonen.
- + Tusschen de Oude en Nieuwe Wereld +5.
 Heeft volharding en beleid

d' Electricen monsterkabel
 Door den Oceaan geleid.
 Vroolijk juichen Brit en Yankee:
 't Wonderstuk is eindelijk klaar.
 Nu, nu zal men oogenbliklijk
 Tijding hebben van mekaër,
 Nu, terstond elk nieuws bekomen,
 Vroeger weken afgewacht; -
 Wel wat heeft al zoo de kabel
 Voor belangrijks aangebracht?
 Al het nieuws bestond tot nog toe
 Uit een ouden Bijbeltekst;
 - Zeker hebben zeemeerminnen
 In heur spijt den draad behekst.

⁺ De Groote Heer geraakt in kwade luim:

Hij was altijd gewoon, zijn vrouwen,
 Zijn dochters en zijn schoonzoons ruim
 Ja zeer fatsoenlijk te onderhouden:
 En toch, hij ziet met spijt
 Hoe hoog, in korten tijd,
 Het keukenboekje is opgelopen.
 't Schijnt dat de modes van Parijs
 Vrij wat gestegen zijn in prijs,
 Terwijl de dames van de snuffjes, die zij koopen,
 De rekening maar sturen aan papa
 En hun gemaals zich evenmin geneeren,
 Voor zijne kosten lustig teeren,
 En onbekommerd zich trakteeren
 Op truffels, wijn, *et cetera*.

Hij wenscht, in zijnen toorn, hen allen naar Sint Felten
 En schopt - dat staat zoo'n grooten Heer niet fraai -

Een allervreesselijkst lawaai.
 Nu raakt het gansch Serail op stelten:

⁺22.

Men weent, men snikt, men huilt,
 Men snottert en men pruilt;
 Doch na den storm (och! lezer! 't is in 't Oosten
 Precies als hier) ziet de arme man,
 Dat hij bij 't fijn hervormingsplan,
 Door hem gesmeed, toch niet volharden kan,
 En best doet door geduld zich in zijn leed te troosten.

+ Nu zal ik u wat vroolijkers doen hooren.
 Een Prinsje wordt aan Oostenrijk geboren. +22.

September.

- + 't Is feest in den lande bij 's Prinsen verjaren.
 - God moge nog lang in gezondheid hem sparen - +4.
 Doch wijl ieder onzer die hartlijke vreugd,
 Dat juichen en springen en zingen nog heugt,
 En zelf ik mij niet onbetuigd heb gelaten,
 Zoo zal ik er hier maar niet verder van praten.
- + Loopt de wijn-komeet eens zien - +9.
 Met haar fraaie krinolien.
 Wat toch vreest men voor kometen?
 - 't Is zoo'n heerlijk woord: *kom eten*.
- + De Ghikaas zijn voor 't ongeluk geboren. +21.
 Een droeve dood is elk van hen beschoren.
 De een wordt onthoofd; een ander hangt zich opr
 Of schiet zich voor den kop;
 Weêr and'ren vallen van een toren
 Of moeten in het water smoren:
 De leste jaagt zijn paarden in galop,
 Doch heeft bij 't mennen zijn balans verloren,

Hij slaat zijn rijtuig uit en raakt, als Hippolijt,
Op straat zijn leven kwijt.

- + Te Brussel ziet men een duizend of wat kwâ-jongens - een dartel zoodje -
Die ieder getrakteerd worden op een kop chocolaad en een broodje, +15.
+ En vervolgens een zwerm boekwurmen en economisten,
Die als geleerden oreeren en als kwâ-jongens samen twisten. +27.

October.

- + Dees dag mag tuigen, hoe Europe
Door 't jong Amerika totaal geslagen wordt, +4.
In acht bataljes op denzelfden dag gestreden....,
Door Morphy, te Parijs, en op 't geruite bord.

Nu eindelijk al de twisten en 't bombarie
Over *Regina Coeli* en den *Cagliari*
Naar aller genoeg zijn afgedaan,
Begint men over den *Karel Joris* van voren af aan.

Intusschen vindt de Brit in d' Oost
Bij schrale glorie schraler troost,
En duurt in West en Zuid en Noord,
Alom nog 't oud gehaspel voort.

Hoe nu! geen nieuws voor mijn Kronijk?
Heerscht vrede en rust in ieder Rijk?
De dagbladschrijvers hebben 't kwaad
En zijn bijna ten einde raad;
Daar zelfs komeet noch watervloed
't Gebrek aan beter stof vergoedt,
Want wie ter wereld kreunt zich hier
Aan 't woelen van den wilden Ier?

Wie, die het minst er zich aan stoort
 Of Servië van vorst verander,
 En zich ontdoe van Alexander,
 Die niet regeert als 't wel behoort?
 Voor mij, 'k beken als eerlijk man,
 Van die Skchtchupftchine, of hoe zij ook moog' heeten,
 Zou 'k evenmin iets willen weten
 Als van Vogorides, den Kamaikan.

'k Bedrieg me: - er is een onderwerp,
 Dat, onuitputlijk, nog den ijver
 Blijft voeden van den dagbladschrijver.
 Tot twistartikels, breed en scherp.
Mortara is de toon, de wijs,
 Gedreund, hergalmd in alle bladen:
 Het is de dagelijksche spijs,
 Waar zij hun lezers meê verzaden.
 Gewis, zoo dankbaarheid nog leefde in Oud Euroop,
 Men had de courantiers zich reeds zien kotizeeren
 En levenslang een rente garandeeren
 Aan 't kindermisje, dat het Joodje aan den doop
 En hen aan twiststof hielp om maanden op te teeren.

Maar zoo in 't laatst van achtenvijftig
 Slechts weinig nieuws onze ooren trof,
 Het Nieuwe jaar, mijn waarde Lezers!
 Verschaft ons dadelijk ruime stof,
 Waarbij zelfs de Skchtchuptchine, of hoe die ook moog' heeten,
 Ja, ook *Mortara*, wordt vergeten.

1859.

Januari.

De Nieuwjaarsdag, waarop de menschen
 Van oude tijden zijn gewoon
 Elkander heil- en zegewenschen
 Te bieden op beleefden toon,
 Brengt deze reis, in plaats van vrede,
 Bezorgdheid en verwarring mede.
 Kan 't mogelijk zijn? Een woord of zes,
 Dat Frankrijks Keizer aan zijn lippen,
 't Zij onbedachtzaam, 't zij expres,
 Op de audiëntie laat ontglippen,
 Doet - eerst - Von Hubner heel ontgaan
 En met een mond vol tanden staan,
 En - straks - verbreed naar alle kanten,
 Herkauwd, besproken in de kranten,
 De effecten naar de kelder gaan.

Sardinië slaat een geweldigen bluff:
 Zijn dappren worden van 't stilzitten duf:
 Frans Jozef begint hen geducht te vervelen,
 Dat hij zoo den baas in Itaalje blijft spelen,
 Zij zaamlen krijgers en wapens en geld
 En reeknen op bijstand van Frankrijk in 't veld;
 Want, zoo dit hun zaak niet verdedigen wilde,
 Waarom dan gevraagd om de hand van Klotilde?
 - Die, wip! in een zwaai wordt gevrijd en getrouwd.
 Het schijnt, dat de vrijer van talmen niet houdt.

Zal 't oorlog worden? of, bij kijven
 En wisselen van nota's blijven?
 Ziedaar de vraag, die op elks lippen zweeft.
 Vooral van hem, die metallieken heeft.

Februari.

‘Haast u langzaam,’ zegt de wijze:
 ‘Zoo slechts kunt gij zeker gaan.’
 Maar 't spreekwoord, hoe men 't prijze.
     Komt bijwijlen duur te staan.
 't Neerland (ach!) van onze dagen
     Overdrijft het al te vaak,
 En wie traagheid preëkt aan tragen,
     Ziet geen end ooit aan de zaak.
 Glimpt des oproers vonk u tegen,
     Straks in 't voortgaan haar gestuit:
 Geen getalm, geen overwegen,
     Of zij slaat in vlammen uit
 Vraagt het Boni, ach! het bleek er
     Wat al schaê vertraging doet
 Langzaam gaat niet altijd zeker;
     Tijdverlies wordt nooit vergoed.
 Maar van een erge dwinglandij
     Maakt Haïti zich eindlijk vrij:
 De Natie toont ons wat zij kan
     En jaagt Faustijn, den aartstiran.
 Zoo zwart van ziel als zwart van huid,
     Met heel zijn broed het eiland uit.

In spijt van 't huwlijk, door Klotilde
     Gesloten met den Franschen Vorst,

In spijt wellicht van wat de Keizer,
     Van wat Turijn verwachten dorst,
 Vertoont zich Frankrijk thans af keerig
     Van lauwren, in den strijd behaald:
 't Vreest, dat, bij 't stijgen van den krijgsroem,
     De prijs der metallieken daalt.

De scheiding van de Donaustaten,
 Een onderwerp van langen twist,
 Scheen door Europa's Diplomaten
 - En onherroeplijk nu - beslist,
 Maar zie! de beide Vorstendommen
 Zijn deze reis Euroop te slim,
 Doen elken Diplomaat verstommen,
 Maar bovenal de Muslemim.
 De stemmen aller staatspartijen
 Herklinken als een enkele snaar.
 Moldavië als Wallachijen
 Kiest Kuza tot zijn Hospodaar:
 En, blijven zij in naam gescheiden,
 Toch - dank zij d' uitgebrachte keus -
 Heerscht, spijt den Turk, voortaan bij beiden,
 Een zelfde Vorst, een zelfde leus.

Zal 't oorlog zijn, of vrede blijven?
 Rijk werd de man, die 't antwoord geven kon. -
 Frans Jozef wil zich door Napoleon,
 Noch wie hetzij, de wetten voor doen schrijven.
 Men wordt het nota's-wisslen moê:
 Lord Cowley gaat naar Weenen toe,
 Om 's jongelings gramschap tot bedaren
 Te brengen, en, kan 't zijn, den vrede te bewaren.

Maart.

Gauw een congres! weêr een congres.
 Daarin alleen ligt de hoop
 Van Euroop.
 (Jauw een congres! nog een congres!
 Slechts door congressen, al waren 't er zes,

Is nog de vrede te koop
 Voor Euroop!
 Jammer dat gij, Béranger! niet meer leeft,
 Die de congressen zoo kluchtig beschreeft!
 Maar zoo uw schim er berichten van heeft,
 Waar zij zweeft,
 'k Wed, dat zij nog, op 't gerucht er van, beeft.

Nauw heeft men 't woord 'congres' doen hooren,
 Of aanstonds klinkt het uit Turijn:
 'Ook wij, wij moeten, als te voren,
 Daarop vertegenwoordigd zijn.' -
 - 'Gij? - bij de groote Potentaten?'
 Luidt straks het antwoord: 'welk een eisch!
 Zaagt gij u éénmaal toegelaten,
 Dat geeft geen recht u deze reis,'
 Slechts Frankrijk steunt Sardienjes zijden;
 Maar nu zegt Oostenrijk: 'welaan!
 Wat mij betreft, ik mag het lijden!
 De vordering zij toegestaan,
 Maar 'k wensch dan ook, met goede reden,
 Dat m' elken Italjaanschen Staat
 Vergun, gelijklijk op te treden
 En stem te hebben in den Raad?'
 Deez' *logica* doet straks de deur toe.
 Sardinië heeft weinig zin,
 Dat m' aan zijn burens zoo'n faveur doe
 En trekt zijn vordring spoedig in.

Uit Napels wordt een tal van braven,
 Die in afschuwbre kerkerdwang,
 Partijschaps deerniswaardige offers,
 Gekluisterd bleven, jaren lang,
 Per schip gestuurd, dat ze op zou brengen
 Naar 't overzeesche werelddeel.

Zoo was de last; - maar tusschen zeggen
 En doen lag steeds een groot verscheel.
 De ballingen in zee gekomen,
 En overmachtig opgestaan,
 Doen 't vaartuig straks van koers verand'ren
 En houden recht op Ierland aan,
 Hier worden zij begroet als vrienden
 En hulde en hulp hun toegedacht.
 - Zoo zag men deze keer de wakers
 Door hun gevangnen opgebracht.

April.

Nog wanen Pruis en Engelschman,
 Dat, door vermaning en vertoogen,
 En groot vertoon van krijgsvermogen,
 Men 't oorlogsspook bezweren kan.
 Nog blijft men van congressen droomen,
 En 't geldt nu, om daartoe te komen,
 Een zaak van loutren vorm alleen,
 Van etiquette, om zoo te zeggen.
 Partijen, twisten, wie van tweên
 Het eerst de wapens neêr zal leggen.

- 'Ontwapen gij!' -Neen, gij. - 'Neen, gij.'
 - *Pardon!* de beurt is niet aan mij.
 - 'Na u.' - Na u. - 't zal nooit gebeuren,' -
 Zoo kon men hasplen uit den treuren;
 Maar hoor! -
 Wat klonk daar van de Donaustroomen
 't Ontsteld Europe in 't oor?
 't Is de oorlogskreet,
 Dien Weenen hooren deed.

Die kreet! hij is vernomen
 Aan Seine- en Dorazoomen,
 En beide galmen blijde en luid
 Het 'oorlog!' uit.

Ofschoon Europa in 't gemeen
 Bij zulke tijdsomstandigheên
 Zijn aandacht slechts aan 't Zuiden wijdt,
 In 't Noorden voeren toch altijd
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.

Hoe snel Frans Jozefs legermacht
 Sardinië kwam binnen stroomen,
 Toch bleek zijn aanval daar verwacht,
 Toch was, op elke kans bedacht,
 Napoleon hem voorgekomen.
 Op, Oostenrijk! - Op! - Nu of nooit!
 Valkaan! - Zet door! - Volhard in 't pogen,
 't Begonnen werk terstond voltooid,
 Of - al uw voordeel is vervlogen. -
 Wat toeft gij? - Over 't breede Meir
 En 't ijs der Alpen aangetogen,
 Verschijnt reeds Frankrijks oorlogsheir,

En, als het uur van strijden slaat,
 Betreurt ge uw traagheid - och! te laat.

'Vrijheid!' klinkt het luid in 't rond
 Door Itaaljes Vorstendommen:
 'Wie wil langer op deez' grond,
 Wie zich onder 't schandjuk krommen?
 't Ga te niet, het Vloekverbond!
 Weg met Vorsten, die, als slaven
 In 't gareel van Weenen draven!
 Op! reeds kwelden ons te lang,
 Priesterlist en vreemdlingsdwang!'

Heel Florence, in revolutie,
 Eischt op peremtoiren toon
 Voor Toskane een constitutie,
 De overdracht daarbij der kroon
 Van den Hertog op zijn zoon.
 ‘Wat zijn dat voor nieuwe kuren?
 Denkje, dat ik abdiceer?’
 Vraagt de Hertog: ‘ik zou veeleer
 Zoo subiet mijn piek gaan schuren.’
 En, 't gezanik spoedig moê,
 Na beraad van twee paar uren,
 Reist hij naar Frans Jozef toe.

‘Wij zullen zonder u de zaken hier wel klaren,’
 Zegt Napje tot zijn neef: ‘wil daar geen vrees voor voên.
 Terwijl ik, met behulp van Garribaldi's scharen,
 De keizerschen uit Lombardije boen,
 Gaat gij eens zien, hoe ze in Toskane varen,
 En pluk er, als wij doen,
 Bij versche lauwerblaëren,
 Ook menigen citroen.’

Mei.

Toon u liberaal op Java! - Vrees niet voor geestdrijverij:
 Maak de reis naar 't graf te Mekka, van bezwaar en kosten vrij:
 Stoor u aan geen volksveroordeel: sla het erfrecht in den wind; -
 Maar geef acht dan, wat gevolgen Bandjermassing ondervindt.
 Modene en Parma volgen dra
 Het voorbeeld van Toskane na,
 En beide in Parma en Modene
 Gaan ook - als ginds - de Vorsten heene.

In 't Noorden voeren als altijd
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.

Juni.

Neef de Keizer wordt verwelkomd met bommen en bajonetten;
 Neef de Prins wordt gebombardeerd met toasten en bouqetten.
 Neef de Keizer slaat er zich met zijn Zouaven en Turco's doorheen,
 En ook door de Sardiniërs wordt *con amore* gestreên,
 Terwijl Garibaldi een klopjacht houdt met zijn jagers alleen,
 En Neef de Prins menige macaroni verslindt en polenta.
 Na de overwinningen te Montebello, te Palestro en te Magenta,
 Ziet men de Oostenrijkers hals over kop naar hun vierhoek gaan,
 En doen de gealliëerden hun intocht binnen Milaan.
 Maar komt mij iemand bij geval nu te vragen,
 Waarom de keizerschen altijd worden geslagen,
 Terwijl zij zich toch overal even dapper gedragen?
 Het antwoord is, gelijk de ondervinding het leert:
 In Oostenrijk worden, uit Graven en Hertogen, Generaals gecreëerd.
 En in Frankrijk is het precies omgekeerd.

Metternich, die geheel zijn stelsel ziet vallen in duigen',
 Denkt: 'mijn rol is hier uitgespeeld', en gaat heen zonder buigen,
 Ook de Koning van Napels treedt af van 't wereldtooneel.
 En zijn zoon vangt aan met suikerzoete woorden,
 Juist als zijn volken vroeger van wijlen den vader hoorden;
 Maar daarom juist tellen zij die niet bijster veel.

De Koningin van Boni
 Moet ijlings aftnarcheeren.
 Dus vlucht zij, met haar harem,
 Bestaande uit twalef heeren.
 O Koningin van Boni!
 Wat moet ge u amuzeeren.

John Bull, van spijt
 Zijn nagels bijt
 Om d' uitslag van den strijd.
 'De politiek
 Van Derby's kliek,'
 Zoo roept hij: 'maakt mij ziek,
 Die Oostenrijk
 Stelde in 't gelijk:
 Men jaag haar aan den dijk,
 En spoedig keer
 John Russel weêr
 Met Palmerston aan 't Rijksbeheer.'
 Maar zal 't iets afdoen aan den loop der zaken?
 Dat kan alleen de toekomst kenbaar maken.

Door het heir der Bondgenooten wordt de zegen opnieuw behaald;
 Maar getuig het, Solferino! tot wat prijs hij werd betaald.

Juli.

Pruisen slaat den kampstrijd gade
 En, ofschoon het heimlijk licht,
 Ja zich kittelt met de schade,
 d' Oostenrijkers toegebracht.
 't Blijft niet zonder reden schromen
 Dat de Fransche legermacht
 Duitschlands grond eens overstroomden

En ook hem op 't lijf mocht komen!
 Eng'land, wat het gelde op zee,
 Heeft geen noemenswaarde armee
 En bespeurt, met nijdige oogen
 Wat de Franschen al vermogen. -
 Beiden zenden hun vertoogen,
 Beiden maken meer en meer
 Zich gereed ten tegenweer.
 Maar de Keizer van de Franschen
 Wilde nimmer, wil ook nu,
 Naar geen anders pijpen dansen:
 Voor bemiddlaars is hij schuw.
 En - wat nimmer nog voor dezen
 Dan bij dichters werd gelezen
 Of op 't hoog tooneel aanschouwd -
 Hij treedt met zijn tegenstander
 In persoonlijk onderhoud.
 Aanstonds maatjes met elkander,
 Met elkander best tevreên,
 Foppen ze al de Mogendheên;
 Steken 't slagzwaard in de schede
 En verbazen iedereen
 Met het tooverwoord van 'Vrede.'

De Brit en de Franschman willen doorvaren op de Pei-Ho,
 De Chinees, die wat Fransch en Engelsch geleerd heeft, roept: *Paie!-Ho!*
 'Gekheid!' zeggen de Gealliëerden, 'maakt spoedig den doortocht vrij
 Of wij schieten je fort en tot gruis en joului er bij.'
 Met wordt van de schepen een aanval begonnen,
 Maar de Chinees geeft het deze reis geheel niet gewonnen,
 En begroet de bezoekers met kogels uit heuschelijke kanonnen.

- 'Wat!' roepen John Bull en zijn maat, terwijl zij keeren naar zee:
 'Trakteer je ons op die manier? Wel daar speelt Joosje meê,
 Wat je ons daar geeft is geen Chineesche, 't is *gemêleerde* thee.' -

Men mag brieven van rouwbeklag naar Stockholm zenden.
 Daar stierf Oskar, Koning der Zweden, Gothen en Wenden.

Augustus.

Als op het oeverzand
 Een walvisch was gestrand,
 Dat was vanouds een gruwzaam teeken
 Van oorlog, vloed, of brand
 Of pestziekte in het land.
 Ik weet niet of het ooit door d' uitkomst is gebleken.
 Maar dat, in onze zee,
 Bij Englands wal, er twee
 Elkaar in fellen kamp, bestreden.
 Kijk! dat beduidt nog meer,
 Dat geeft ons, op mijn eer,
 Om ongerust te zijn, maar al te wisse reden,
 En, in dezelfde maand, de Zeeslang ook ontwaard,
 - Na die komeet, een jaar geleden!
 Zoo 't nu 't niet ras weêr oorlog wordt,
 Schiet mijne wichelarij te kort.

September.

Zij dan ook de vreê gesloten, rustig is het waarlijk niet:
 Woeling, vrees, verwarring, onrust, heerschen in elk rijksgebied:

Alles staat op lossche schroeven: niemand weet meer hoe of wat,
En geen stervling durft zelfs gissen wat de toekomst houdt bevat.

- 'En hier te lande? - Is hier dan niets gebeurd,
Dat uw Kroniek vermeldenswaardig keurt?
Of kan u 't inheemsch nieuws zoo weinig schelen,
Heer Redacteur, dat gij 't niet meê zoudt deelen?' -
Wat antwoord ik? - Och Lezers! ik beken,
Ja, dat ik met de zaak verlegen ben,
Er is hier veel gepraat en veel geschreven
En over Spoorweg-lijnen druk gegeven; -
Maar 't is vooreerst bij 't ouwe nog gebleven;
En misten wij een Spoor-net bij ons,
Het hapert niet aan.... lange *Stations*.

⁺ In verzen past geen woord gelijk *Cochinchineezen*.

Gij hebt dus van den fellen slag,
Waarin door Frankrijk zich dat volk verwinnen zag,
Hier geen verhaal te vreezen.

⁺7.

Sardienjes Koning ziet met tranen
Modena, Parma en Toskanen
Dus gandsch beroofd
Van vorst en hoofd.
Hij wil zich over hen ontfermen
En evenzeer Romanjes Staat
Grootmoediglijk beschermen,
Die zich van 't lastig juk ontslaat.
Hoe zal hij dit beginnen?
- Met welberaamde zinnen
Palmt hij hen allen binnen.

+ In Turkije broeit een aanslag: 't is juist niet voor d' eerste reis.
't Geldt verandering van den staatsvorm: 't dreigt des Sultans hofpaleis: †21.
Dan gelukkig dat intijds nog 't schendig opzet wordt verklapt,
De eedgenooten, Djaffir, Hussein en nog andren meer, gesnapt.
Djaffir, in een zak gestoken, wordt gesmoord in 's Bosfors nat,
Maar den blinden hoop vergeven, die hun spoor betreden had.
Zie! het is een loflijk voorbeeld, dat de Groote Heer verschaft,
Die de duiven vrij laat vliegen, en alleen de kraaien straft.

Oostenrijk moet men waarachtig beklagen.
't Heeft drie lastige pijnlijke plagen,
Waar 't na den krijg meê geschoren zit:
'Venetië, Hongarije, en een decifit.'

In 't Noorden voeren, als altijd
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.

October.

Oud Spanje wordt jaloersch op Frankrijks eereloooveren,
En, om op zijne beurt te brengen aan den dag
Wat wel zijn legermacht in 't open veld vermag,
Bevecht het. fier, de Marokkaansche rooveren.

+ Te Parma brengt, tot weêrwraak aangedreven,
Een woeste hoop Anviti om het leven: †5.
Men martelt wreed zijn lijk, en op den top
Der marktzuil prijkt zijn afgehouden kop.
Sardinië, dat recht en wet blijft huldigen,
Eischt onderzoek en 't straffen van de schuldigen.

Aandachtig ziet nu elk naar de uitkomst om.
Men onderzoekt, en straft de marktkolom.

In Zurich zit, de handen in het haar,
Een deftig troepje bij elkaër.
't Zijn de afgezonden der groote Potentaten.
Zij spelen daar congres; zij rooken, drinken, praten...
Bijwijlen over politiek;
Maar elk begrijpt, dat aan de zaken
Hun onderhandelen toch nooit een eind zal maken:
Ja, 't wauw'len maakt hen zelve ziek.
Een hunner zelfs, wien 't werk, aldaar begonnen,
Reeds lang berouwt, wijl't nimmermeer
Met goed gevolg wordt afgesponnen,
+ Neemt oorlof - voor altijd; zoo blijft de man aan d' eer.

+16.

Oostenrijk heeft nog bestendig te kampen
Met drie vervelende kwellende rampen,
Waar 't na den krijg meê geschoren zit;
'Hongarije, Venetië en een deficit.'

In 't Noorden voeren als altijd,
Het Duitsch en 't Deensch beginsel strijd.

November.

+ Men viert heel Duitschland door, alsmede te Amsterdam,
Den dag, dat, juist een eeuw geleden,
De dichter, overal gevierd en aangebeden,
Dat Schiller in de wereld kwam.
'Eilieve!' denken straks de Leden
Van 't Zurichsche congres, en wis niet zonder reden,
'Nu, onder deze omstandigheden,
Geen stervling ons zijn aandacht wijdt

+10.

En elk, bij feestmuziek en vroolijk snarentokkelen
 Zich in des dichters roem verblijdt,
 Nu is 't voorwaar de beste tijd
 Een eindverdrag de wereld in te smokkelen.'
 't Geschiedt: - maar thans, het stuk, het resultaat
 Van hun diplomatiek getoover?
 Och! 't schaadt gewis niet, zoo 't niet baat.
 Geteekend is 't: - nu *punctum*, zand daar over.

In Engeland ontstaat een kwaal, daar nooit te voren
 Bij 't volk bekend, en die
 Geen stervling spaart, hij zij dan hoog- of laaggeboren,
 Zij heet *gallofobie*.

+ Na vrij wat gehaspel en redeneeren,
 Na lang re- du- tri- en quatripliceeren,
 Gelijk dat hier te lande betaamt,
 Wordt eindelijk de spoorwegwet aangenomen
 In de Tweede Kamer, dus genaamd,
 Omdat er de wetten het eerste komen.

+19.

Oostenrijk voelt nog immer zich kwellen
 Door drie plagen, zwaar te herstellen,
 Die het na den oorlog blijft lijn:
 Het deficit, Venetië en Hongarije.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd.

Overal wordt nu de vraag vernomen,
 Of er niet weêr een congresje zoû komen.

Een viertal Liverpoolsche Heeren,
 Beunhazen van beroep, die gaarne speculeeren,

Mits, met gewisse kans, en nu, tot hun verdriet
 In groote onzekerheid verkeeren
 Of 't beursspel winnen zal of niet,
 Besluit, zich tot den man te wenden,
 Die hunne onzekerheid kan enden
 En aan Napoleon een brief
 Te sturen, nagenoeg van dezen inhoud:

‘SIRE!

Wij wenschen, dat is klaar, dat onze handel tiere.
 Neem 't geen wij vragen dus voor lief.
 De een roemt u als het puik van Englands bondgenooten,
 En de ander fluistert, waar gij aankomt: “houdt den dief.”
 Dien strijd van meeningen zien wij elken dag vergrooten;
 Daarom, vertel ons eens, wat voert gij in uw schild?
 Gij zult dit zelf het beste weten.
 Spreekt openhartig, naar gewoonte: Daardoor stilt
 Gij alle zorg bij hen, die zich met achting heeten
Et 'cetera et cetera'
 (Hun onderteekning volgt hierna).
 Nauw heeft Napoleon dit fraai product gekregen
 Van Liverpoolschen koopmansstijl,
 Of, met de zaak geenszins verlegen
 Dikteert hij 't antwoord in der ijl:

+ ‘k Weet niet waarvoor ik u moet houden,
 Voor liên vol bange vrees, of liên van groot vertrouwen.
 Ik gaf u tot het een noch tot het ander grond.
 En hiermeê, vrienden: - leeft gezond.’

+30.

December.

+ Wat niet en was gebeurd sinds lang vervlogen dagen,
 De Moor wordt - en sekuur - door Spanjes macht verslagen.

+9.

De dweepzucht, die in Hindostan gewoed
 En 't land verdrongen had in 't Britsche bloed,
 Had, sinds zij daar in 't moorden werd verlet,
 Op Neêrlands kroost haar scherpe dolk gewet.
 Bornéos grond getuigde van haar wrok
 Toen zij verwoed naar Banjermassing trok
 En vrouw noch kind voor 't staal mocht veilig zijn,
 Of toen zij, onder vriendschaps valschen schijn,
 + Op de Onrust zich vertoonde en - vloekbre daad! -
 Wat leven had ontzielde door verraad.
 Gewis, eens treft de wraak dien overmoed,
 De felle wraak voor nederlaag en schand.
 Maar ach! wat wraak, die immer Nederland
 Van blaam zal zuivren of 't verlies vergoedt?

+27.

't Gaat nog met de Britten maar slapjes; want zie,
 Zij blijven steeds lijdend aan *gallofobie*.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Deensch en 't Duitsch beginsel strijd.

Oostenrijk zit nog, als te voren,
 Met drie blokken aan 't been geschoren.
 Van Venetië en Hongarije
 Zoû het licht zich kunnen bevrijen.
 Maar om een deficit kwijt te raken,
 Behoort niet onder de maklijke zaken.

Een vlugschrift wordt in Frankrijk uitgegeven
 En aan den Keizer toegeschreven
 't Leert dat men veilig tornen mag
 Aan 's Pausen wereldlijk gezag.

1860.

Januari.

+ ‘Zoolang ik sta aan 't hoofd der buitenlandsche zaken,’
 Herhaalt Walewski overluid,
 ‘Heeft zich Euroop niet ongerust te maken
 Dat ooit een leer, als die dat vlugschrift in zich sluit
 Zoû worden toegepast; ik zal het nimmer dulden.’
 ‘Niet?’ zegt Napoleon: ‘t is wel!
 Dan ruimt ge uw plaats aan Thouvenel. -
 Maar heb geen zorg: ik zal de pil vergulden.’

+1.

De Denen willen volstrekt maar niet lijen,
 Dat met zijn vrouwtje hun Koning gaat rijen.
 Zij zien - en dat is volstrekt geen verzinsel -
 In Mevrouw Von Danner een Duitsch beginsel.

De Italiaansche middelstaten,
 't Zij grilligheid of politiek,
 Benoemen zich voortaan: ‘de firma
Emilia’: dat 's recht classiek.

Wie legde stoutheid als de Keizer aan den dag,
 Die 't gansch Heelal¹⁾ vernietigt met één slag.

In Engeland *gallofobie* bij elkeen.
 In Oostenrijk nog steeds drie blokken aan 't been.
 En - komt er niet haast een congres weêr bijeen?

1) Het dagblad *l'Univers*.

Februari.

+ De zege van Spanje is ten leste volkomen,
Want Tetuan wordt op de Mooren genomen.

+4.

Het nieuw ontworpen spoorwegplan,
Voor het bruggestelsel, kan
Aan de Eerste Kamer niet behagen.
't Wordt afgestemd, 't sleept in zijn val
Het Ministerie meê: wie thans, wie zal het wagen
Een taak te aanvaarden, zoo bezwaarlijk in deez' dagen?
Wie is 't, die 't spoorwegnet aan Neêrland schenken zal?

+ Het antwoord is: 'Van Hall.'

En de echo roept uit Koppenhagen:
'Hall!'

+22.

'Van alle mogendheên
Is tot op onzen tijd
Het Frankrijk maar alleen,
Dat voor een denkbeeld strijdt.
En daarom zullen Wij
Savooiens bergenrij
En Nizza ook daarbij
Aan Frankrijk annexeeren.'
- Dat 's logisch redeneeren. -

In Engeland *gallofobie*
In 't Deensche Rijk disharmonie.
Oostenrijk, dat nog altijd zit
Met twee lastposten en een deficit.

Maart.

Omsloten door een rand
Van hemelhooge rotsen,

Kon 't kleine Zwitserland
 Den grootsten nabuur trotsen.
 Maar komt zij eens tot stand,
 Die voorbereidende *annexie*,
 De steile bergenwand
 Biedt langer geen *protectie*.
 Want ach! 't Geneefsche meer
 Ziet Frankrijk aan zijn zoomen
 En, daadlijk, met zijn heir
 In 't hart des lands gekomen.
 De Raad van 't Eedverbond
 Vereend in Berrens vesten,

+ Beklaagt zich dus met grond
 En zendt alom in 't rond
 Protesten op protesten.

+22.

Protesten, men zal ze beleefdlijk hooren;
 Maar voorts er zich weinig aan storen.

En terwijl men delibereert,
 Zijn de Franschen Savooien reeds ingemarscheerd.

+ De Paus is - wie zoû het ten kwade hem duiden
 Nu hij zich gebracht ziet om land en om luiden? -
 Op Victor Emmanuel bijster verstoord.
 Zijn tuighuis zal, hoopt hij, hem wapens verschaffen,
 Om duchtig den lastigen roover te straffen,
 Die 't erfgoed belaagt, dat Sint Pieter behoort.
 Hij vindt er... een ban, dien hij zonder verschooning
 Straks zendt naar het hoofd van Sardinië's Koning.
 Meer gelden op heden gegleufde kanons
 En zakken met gouden Napoleons.

+26.

Om bij zijn onderdanen
 Zich recht bemind te maken,

Volgt Napels' jonge Koning
 Getrouw zijns vaders voorbeeld
 En zendt, in bei zijn Rijken,
 De vroomste en knapste lieden
 Naar pijnbank heen en kerker.
 O jonge Vorst van Napels!
 O dwaze zoon van Bomba!
 Slecht zal het u bekomen.

In Engeland *gallofobie*,
 In Denemarken ruzie,
 In Emilia anarchie,
 In Hongarije confuzie.
 In 't algemeen zeer weinig vertrouwen,
 Dat men eerlang een congresje zal houen.

April.

't Is nauwlijks vrede met de Mooren,
 Of ziet, op Spanjes eigen grond
 Komt onverwacht een vloekverbond
 Verraderlijk de rust verstoren.
 Montemolin, op 't Salisch recht
 Zich grondend, durft de kroon verlangen.
 Maar och! 't bekomt ons Graafje slecht;
 Men neemt hem, met zijn broer, gevangen.
 Men schiet zijn vriend Ortega dood,
 En, laat men hem goedgunstig loopen,
⁺ 't Is dat hij, om zich vrij te koopen,
 Tot afstand van zijn recht besloot.
 Maar nauwlijks is hij uit den nood,
 Of hij herroept zijn vorig schrijven.
 Hij pleegde, naar hij voorgeeft, raad

⁺23.

Bij menig (smerig) advocaat;
 Doch ik vermaan hem, na dees daad,
 Uit Izabella's klauw te blijven.

+ Savoie en Nizza ook daarneven
 Verklaeren, dat van dezen dag +22.
 Hen Frankrijk binnenpalmen mag.
 Een mensch zijn zin, een mensch zijn leven.

+ Niet wetend, hoe hij 't geld ooit wedervinden zal,
 Hetgeen men Oostenrijk ontstal, +23.
 Berooft Von Bruck zich van het leven.
 Maar och!... Dat laat zich ook niet wedergeven.

+ Het nieuwe Ministerie,
 Nog nauwlijks opgetreden +27.
 In 's Lands Vergaderzaal,
 Ontvangt er van de Leden
 Een bijster slecht onthaal.
 't Is motie daar op motie,
 Emotie en commotie,
 Die weinig goeds voorspelt.

‘k Hoop dat ik 't spoedig dood zie,
 Dat nieuwe Ministerie;
 Zijn uren zijn geteld.’ -
 Zoo fluistert de oppositie
 En ziet zich in verbeelding
 Reeds meester van het veld.
 ‘Hoe meer men zingt en kakelt,’
 Placht Mazarin te zeggen,
 ‘Te milder schaft men geld.’

Om bij zijn onderdanen
 Zich recht bemind te maken,
 Blijft Napels' jonge Koning

Getrouw het voorbeeld volgen,
 Door Bomba hem gegeven:
 Ja zoekt hem te overtreffen:
 Regeert met strop en boeien
 En bombardeert Palermo.

't Blijft bij den Deen onrustig als te voren,
 En de Oostenrijker zit
 Met zijn annexen en zijn deficit,
 Als England met *gallofobie* geschoren.

Mei.

Gelijk, voor dertig jaren,
 Toen uwe zon
 Verrees, Napoleon,
 Euroop het al vergat, om slechts op u,
 Op u alleen te staren,
 Zoo blijft ook nu
 Van Noord tot Zuid, van Oost tot West,
 Elk oog alleen op hem gevest,
 Op 't wakker bendehoofd,
 Op d' onverschrokken held,
 Die in zijn roeping vast geloof,
 En die, schier onverzeld,
 Zich scheep geeft naar Sicilië's kust,
 In 't hart gerust,
 Dat, als de faam
 Zijn aankomst meldt,
 Op 't hooren van zijn naam,
 In 't hart des volks, van druk beknelde,
 De moed herleeft,
 En 's dwinglands beulenhorde beeft. -

En wat zijn geest hem heeft gespeld,
 O! de uitkomst heeft het straks bekoord.
     Alom waar hij zich toont,
     Daar ruimen legers 't veld;
     Daar deinzen vloot op vloot:
 Daar dagen, uit paleis en stulp,
 Daar dagen krijgs- bij krijgsgenoot
 Als door een tooverslag ter hulp:
 Daar is noch stad noch vestingwal,
 Hoe wel bemuurd, hoe sterk bemand,
 Die hem de poort niet oopen zal:
     Daar baat geen wederstand.
 Één man verscheen: van slavernij
     Is heel Sicielje vrij.

Ik merk daar, dat ik waarlijk had vergeten,
 Te zeggen, hoe dat wonder wordt geheeten.
     Doch lezer! neem maar de eerste krant
     De beste bij de hand:
     Zoo zult gij 't weten.

'Garibaldi werft soldaten
     In uw Staten,
     Zamelt krijgsbehoefden, ja
     Zeilt bij dag uit Genua,
 En gij kunt zulks niet beletten?
     Tegen 't geen dat bende hoofd
 Als zijn wil durft uittrompetten
 Niet krachtdadig u verzetten?
     Wie ter wereld, die 't gelooft?' -
 - 'k Vraag u need'rig om verschooning,'
 Zegt hierop Sardienjes Koning:
     'En 't gebeurde spijt mij zeer;
     Maar wie gaat den steen te keer,

Die zich, door zijn eigen zwaarte
 Losgescheurd van 't berggevaarte,
 In de vlakke stort ter neêr?
 - 'Al kan men' - is 't weêrwoord - 'zijn vaart niet weêrstreven,
 Men hoeft aan zoo'n steen juist geen stootje te geven.'

Juni.

De Prins-Regent van Pruisen
 Trekt naar het lieflijk oord
 Waar Badens wellen bruischen
 En melodieën ruischen,
 Dat, eeuwig, ongestoord,
 Der vreugde toebehoort.
 Maar niet om op het bobblen
 Te turen van de wel,
 Of aan de Bank te dobblen:
 Om zang noch snarenspeel,
 Noch blijde feestvermaken;
 Neen - om heel and're zaken
 Trok hij naar Baden heen
 En riep van 't fier Germanje
 De Vorsten daar bijeen.
 Och! evenals Brittanje
 Kwelt hen Gallofobie,
 Waarom zij zich niet storen;
 Aan spel of harmonie.
 Zij komen om te hooren,
 Of ook Napoleon
 Wellicht hen door zijn reden
 Uit hun onzekerheden
 In 't eind verlossen kon.

De Keizer komt; zij treden
 Met hem in onderhoud.
 Maar wat daar werd gefluisterd,
 Dat wordt u niet ontvouwd;
 Want, ik heb niet geluisterd
 En 't werd mij niet vertrouwd.'

De Koning van Napels, van vreeze gedreven,
 Wil thans aan zijn volken hun grondwet hergeven.
 Och! phosphorus wekt soms wat trilling en beven.
 Maar nimmer behield het een stervende in 't leven.

Juli.

De spoorwegwet is weêr aan de orden.
 Moet zij opnieuw een steen des aanstoots worden?
 Geen motie noch commotie heeft gebaat.
 Het Ministerie wil den staf niet nederleggen.
 De Tweede Kamer heeft zich moê gepraat
 En nu geen stem meer, dan om *voor* te zeggen.

In Syrië gruwelen van allerlei aard.
 Daar plund'ren de Druzen, door terging verwoed,
 De weerlooze Christ'nen en drinken hun bloed:
 Daar worden noch vrouwen noch kindren gespaard.
 De Turk wist het twistvuur behendig te stoken,
 En zit er bedaard nu zijn pijp bij te rooken.

Augustus.

Der Franschen Keizer wil, dat aanstonds recht geschieë
 En 't moorden zij gestraft. Straks, waar zijn wil 't gebiedt,
 Staat nu een heir gereed en dreunt het liev'lingslied
 Van 's Keizers moeder op: *Partant pour la Syrie*.

+ Opnieuw een moord: een schendig lood
 Schiet Daniël, den vorst van Montenegro dood.

+12.

September.

Niets dat Garibaldi teugelt,
 Die, schier zonder slag of stoot,
 't Rijk van Napels overvleugelt. -
 Maagschap, hofstoet, leger, vloot,
 Alles heeft den Vorst verlaten:
 Weêrstand kon niet langer baten:
 Nu, beklagbaar in zijn val,
 Trekt hij naar Gaëta's wal.
 Straks als redder ingeroepen,
 Komt, zoodra de Vorst verdween,
 Garibaldi, zonder troepen,
 Napels hoofdstad binnentreên.
 Slechts een enkele medestander
 Volgt des veldheers voetspoor ras.
 't Is - gij raadt het - Alexander,
 Niet ('de Groote' maar) Dumas.

Sardienjes Koning zendt zijn heir de grenslijn over,
 Die 't van den Staat des Pausen scheidt,
 'k Hoop,' zegt hij, 'dat uw Heiligheid,
 Mij niet beschouwen zal als vijand of als roover,
 Mijn doel, geloof mij, is niet kwaad.
 Ik kom alleen, omdat ge uw Staat,
 Naar mijn begrip, niet kunt regeeren
 Als 't wel betamen zoû; dit moet ik u eens leeren.'
 Al weêr een heerlijk staaltje, ja,
 Van vorstelijke logica.

En toch beklagenswaard is, met dat al, die
 Arme Garibaldi.

Tegenover hem houdt de vijand het veld;
 Van ter zijden wordt hij bitter gekweld
 Door zijn bondgenooten Cavour, Fanti en Farini;
 En van achteren duwt hem Mazzini.

Ik vraag, daar ik zuidwaarts en westwaarts zie:
 ‘Wat is zoo aansteeklijk als *gallofobie*?’

‘Garibaldi trok in Napels,
 En al moge ik,’ zegt Cavour,
 ‘Met Itaalje mij verblijden
 Om zijn overwinnaars-*tour*.
 Toch, blijft *hij* den baas daar spelen,
 ‘t Is met *ons* dan gansch verbruid.
 ‘k Moet dus op een middel peinzen,
 Dat zijn verdren invloed stuit!
 Cialdini, die Romagna,
 Die de Marken voor ons won,
 Hij, dien zelfs Lamoricière
 In zijn vaart niet stuiten kon,
 Haaste met des Konings troepen,
 Zich terstond naar Napels' Rijk,
 Om er 't krijgsbestuur te aanvaarden
 Eer nog Koning Frans bezwijk,’ -
 En 't gebeurt wat hij gelaste,
 En nog juist te rechter tijd
 Komt zich Cialdini mengen
 In den fellen worstelstrijd.
 Fel; want, wordt bij 's vaders misdrijf
 Eigen schuld meteen geboet,
 Koning Frans was niet verbasterd
 Van 't aloude heldenbloed.

October.

- + Laat Vulturno dit getuigen,
 En dat bloedig kampgevecht, +1.
 Waar alreê voor 's Konings vanen
 De overwinning scheen beslecht,
 Toen van pas Sardienjes krijgshoofd
 Garibaldi steunen kwam
 En den zege hem bezorgde,
 Maar zijn toovermacht benam.
- Aan de erfgenaam van Milano
 Schenkt Garibaldi een pensioen;
 - Men schijnt van 't recht daar in het Zuiden
 Geen helder denkbeeld nog te voên.
 En zoo de leer der Carbonari
 Tyrannemoord lofwaardig acht,
 'k Zie liever in beschaafde Staten
 Haar nimmer in praktijk gebracht.
- Die fraaie leer: 'de moord heeft niets misdadigs in,
 Mits 't doel slechts wettig zij;' heeft aanstonds vrucht gedragen.
 Straks durft op Spanjes Koningin
 Een dolleman een aanslag wagen.
- + Na vruchtelozen wederstand
 Wordt China's hoofdstad overmand, +18.
 't Paleis van den Keizer (hoe jammer) verbrand,
 En, hoorde men vroeger van 't woên der Wandalen,
 't Schijnt, de Engelschen willen dien naam thans behalen.
- + Men durft zijn oogen nauw betrouwen
 Bij al de wondren, die we aanschouwen, +20.
 Zelfs Oostenrijk wordt, wel wat laat,
 Een ('t woord klinkt in een vers niet kwaad)
 Con-sti-tu-ti-o-nee-le Staat.

Vergeefs beproefden Gal en Brit
 In Syrië den baas te spelen.
 Naijverig op zijn machtbezit,
 Laat Fuad-Bassa hen krakeelen
 Om 't meesterschap, heerscht door verdeelen
 En streeft volstandig naar zijn wit.
 De grootste schurken laat hij loopen
 Om kleine diefjes op te knoopen.

Hoe men ook moge vechten en schrijven,
 Vooreerst zal de Franschman in Rome nog blijven,
 En laat ook de Paus zich vandaar niet Verdrijven.

In 't Noorden voeren, als altijd,
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.

November.

+ Te Napels komt 'op algemeen verlangen'
 (Tooneel-affiche-stijl) Victor Emmanuël
 Zijn intreê doen, en Koning Frans vervangen.
 Maar nog wil deze hem het spel
 Zoo daadlijk niet gewonnen geven.
 Neen! strijden zal hij tot op 't lest:
 En, met den kleinen hoop, hem nog trouw gebleven,
 Verdedigt hij Gaëta's vest.

+8.

De Roodhemden, zij, die den aanval begonnen
 En 't Napelsche Rijk voor Italië wonnen,
 Zijn, spijt hun verdiensten, nu overcompleteet.
 'Signor Garibaldi, vaarwel, *buona sera!*
 Ik wensch je voorspoedige reis naar Caprera,
 Daar heb ik voor u een *surprise* gereed.
 Je huisje was klein en je tuin lag verwilderd,

Thans vindje je woning behangen, beschilderd,
 Van kostbre tapijten en meubels voorzien:
 Je paden geharkt en je hagen geschoren,
 Je tuin in een lusthof van weelde herboren,
 Met de eêlste producten die Flora kan biên:
 In 't kort,' zegt de Koning, 'zoo schoon boven maten,
 Dat jij dien, zoo 'k hoop, nooit zult willen verlaten.' -

+ Napoleon kan op zijn troon

    Noch op zijn bed gerust meer slapen,
     Sinds Oostenrijk die eerekroon
     Van constitutie-lauweren wist te rapen.
 Hij ook, hij wil, grootmoedig in het end,
     Wat vrijheid aan de tongen laten.
 En decreteert hierom, dat in zijn Parlement
 Men als vanouds - men was het schier ontwend -
     De politiek weêr zou bepraten.

+22.

Al stelt men een gunstiger uitzicht hun open,
 Toch zijn de Hongaren bij lang niet voldaan:
 't Verkregene doet op veelmeer nog hen hopen,
 En daaglijks groeien hun vordringen aan.
 Zij willen fluweelen noch ijzeren koorden,
 Maar, daadlijke erkenning van eigen bestaan.
 - Het schijnt nu een quaestie van vormen en woorden;
 Helaas! daarom juist zal het moeilijker gaan.

De Franschman zal vooreerst te Rome blijven
 En ook de Paus laat zich vandaar niet drijven.

December.

Palermo begroet de herhaling van 't spel,
 Te Napels vertoond met zoo groote sensatie:
     'Gala-representatie
     En intocht van Victor Emmanuël.'

Mazzini schrijft brieven en zegt, hoe 't moet gaan,
Maar, wordt er gevochten, daar blijft hij vandaan.

In 't 'Land der Vrijheid' heerscht geweldige confusie
En krijgen Zuid en Noord een schrikkelijke ruzie.

't Geschiedboek levert menig voorbeeld
Van lieden, onverhoord veroordeeld.

Met Rochussen is 't anders om:
Men stond hem toe, te redeneeren;
Maar toen men zou gaan discuteeren
Scheen plotslings de Kamer stom,
En, kroop Van Hall ook door de mazen,
Hem trof de dood - en zonder frasen.

Steeds lastiger en lastiger zijn de Hongaren,
Met wie 't maar de Keizer volstrekt niet kan klaren.

In 't Noorden voeren, als altijd,
Het Deensch en Duitsch beginsel strijd.

1861.

Januari.

Nog altijd handhaaft Koning Frans
Zich in Gaëta's wal,
En naast hem, met den moed eens mans,
Staat, bij de hachlijkste oorlogskans,
Zijn trouwe gade pal.
Maar vreeze zij den vijand niet,
Die over de arme stad
Een hagelbui van bommen giet,
Het *corps diplomatique* ziet

Dat krijgsumoer met groot verdriet
 En amuseert zich ganschlijk niet
 In gang of kazemat.
 En de eene voor en de and're na
 Verlaat de veege vest weldra.

Gewis, wie ooit van vreemde zaken
 Uit lang verlopen eeuw verhaal,
 Geen eeuw, die wondren ons kan noemen
 Als waar zich de onze op mag beroemen;
 Nu wordt zelfs Tunis liberaal,
 De Bey, en zonder revolutie,
 Schenkt aan zijn volk een constitutie.

Het zag er bij de Yankees
 Vrij sjoeltjes en krankjes
 In 't vorig jaar al uit.
 Maar heden: - niets kon baten,
 Men ziet de Slavenstaten
 Het oud verbond verlaten:
 Niets dat de scheuring stuit.
 De Republiek, voordezen
 Bewonderd en geprezen,
 Als voorbeeld aangewezen
 Hoe vrijheid voert tot macht en eer,
 Is, lijder! geen modelstaat meer.

Een ramp komt nooit alleen: nauw is de maar verbreid,
 Hoe 't woest geweld van de opgezwollen stroomen,
 Door dijk noch kisting in te toomen,
 Zich over veld en beemden spreidt
 En mensch en vee ellendig om doet komen,
 Of zie, terstond heeft de ijdelheid
 Het weldoen tot *pretext* genomen
 En haast zich over Nederland

Een tweeden stortvloed uit te gieten
 Van flauwheên in Frans Baltes trant,
 Van waatrig rijm, dat maat en geest mist en verband,
 Dat stokt en hapert onder 't vlieten.
 Die eerste ramp kwam ons van Hooger hand:
 Wij moeten zwijgen en verdragen. -
 Maar moest het menschlijk onverstand
 Nog, nutloos, met de tweede ons plagen?

Steeds lastig en lastiger zijn de Hongaren,
 Met wie het de Keizer maar gansch niet kan klaren.

Februari.

Het ziet er bij de Yankees
 Al droef en droever uit.
 De kansen op verzoening
 Zijn meer en meer verbruid.
 Van 't Noorden afgescheiden
 Gaat zich het Zuiderdeel
 Ten oorlog toebereiden.
 Wie slist dat landkrakeel?

+ Gaëta is gevallen,
 Gevallen; doch met glans,
 En alle hoop verdwenen
 Voor d' armen Koning Frans.
 Hij gaat te Rome rusten
 Van al dat oorlogswoên.
 't Zal tijd en meer dan tijd zijn,
 Dat we een collecte doen
 En voor die weggejaagde,
 Verarmde vorstenrij

+14.

Een proveniershuis bouwen
Op 't eiland Sint-Helena,
Of op de Vughter hei.

+ Wapenloos, maar onheilspellend, saëmgevloed op 't Oude Plein,
Slingert over Warschau's straten zich een onafzienbre trein. +25.
Ruitren stormen op hun rangen, en getroffen door 't geweer,
Stort nu zwijgend, zonder weêrstand, hier en ginds een offer neêr.
Eindelijk is de stoet gebroken en voor de overmacht verstrooid;
Maar geen krans, voor zulk een zege, die den overwinnaar tooit.

+ Stil weêr, somber en plechtstatig, trekt een honderdduizendtal,
Maar ten lijkstoet nu vereenigd, langzaam voort door Warschau's wal. +28.
Zonder stoornis gaan zij verder; ginds op 't kille lijkgesteent
Worden hun vermoorde broeders, Polen 't meest, door hen beweend.

Steeds lastig en lastiger zijn de Hongaren
En voegen bij de oude steeds nieuwe bezwaren.

Geen parlementeeren noch schrijven
Kan den Paus uit Rome verdrijven,
Waar ook de Franschen voortdurend nog blijven.

Maart.

‘Wat nieuws! wat nieuws!’ roept immer elk publiek.
‘Wat nieuws! wat nieuws! dat zien wij graag.’

Dien wensch voldoet in 's-Gravenhaag
Dan ook de Groote Rarekiek.

Pas werd - het waarom en het hoe
Weet ook de knapste kijker niet,
Die door 't beslagen kijkgat ziet,
En 't doet er dan ook weinig toe -
Pas werd er weêr een kabinet,
Heel vonkelnieuw, dat wonderbaar
En kunstig was ineengezet,
Vertoond aan de opgewonden schaar,
Of zie, daar werd het met een ruk,
Nog eer men 't goed bekeken had,
Weêr weggeschoven, snel en rad,
En 't klinkt: 'Rtt! weêr een ander stuk.'

+ Terwijl men in 't classieke land der vrijheid
Blijft ijvren voor 't behoud der slavernij,
Maakt de Autokraat, in 't land van 't despotismus,
Wie slaaf was vrij.

+4.

Nog laat de Paus zich uit Rome niet drijven
Alwaar ook de Franschen bij voortdoring blijven.

Ook kan 't met zijn Hongaren
De Keizer nog niet klaren
En voeren nog, gelijk altijd
Het Duitsch en Deensch beginsel strijd.

April.

Garibaldi verschijnt te Turijn,
En hij houd er een *speech* in de Kamer.
Maar de man schijnt als krijgshoofd bekwamer
Dan hij immer als spreker zal zijn.

Hij keert straks weér terug naar zijn eiland,
 Maar toch, staande dat korte *séjour*.
 Mocht hij weder zich met Cialdini
 Verzoenen, en ook met Cavour.

De Hertog van Aumale
 Verspreidt een bits geschrift.
 Dat wekt des Keizers gramschap:
 Dat wekt zijn neefjes drift.
 De een laat het stuk verbieden;
 Maar d' ander protesteert.
 'Ik heb, zegt hij, het schrijven
 En 't schermen ook geleerd.
 Duld, dat ik hem betale,
 Dien Hertog van Aumale!'

Maar is, met pen en degen
 De held bekwaam en reê,
 De pen bleef in den koker,
 De degen in de scheê.

⁺ In Amsterdam en Warschau

Daar loopt het volk te hoop.
 Daar is in beide steden
 Al wonder wat te koop.
 In Warschau geldt het Polen,
 Het dierbaar vaderland,
 Verkwijnend en verstervend
 In Ruslands ijzren band.
 In de IJstad geldt het Onsteê,
 Den keurigen stilist,
 Den man, die zoo ongaarne
 Een enklen beursdag mist,
 't Geldt ginds een Steê, die heilig
 En dierbaar is en lief.

⁺7, 8.

De Steê, die 't hier op 't Beursplein
Ontgeldt, is negatief.

Bij de Hongaren, noch ook te Romen,
 Is er de minste verandering gekomen.

Mei.

+ 't Ministeriëel programma

Aan de Kamer voorgeleid,
 Luidt, dat ook dit Ministerie
 Door homogeneiteit
 Zich bijzonder onderscheidt.
 Maar men zal het toe gaan passen
 En een ieder staat versted:
 Zoo verschillen saëm de leden
 Nu 't de tekstverklaring geldt.

+1.

De Franschen, 't gezanik van Engeland moede,
 Vertrouwen weêr Syrië aan 's Muzelmans hoede.
 Heel hartelijk luidt Fuad-Bassa's vaarwel:
 Hij wrijft zich de handen en heeft weêr vrij spel.

In 't classieke land der Unie
 Blijft een droeve handelsquaestie
 Zuid en Noord verdeelen.
 In 't classieke land der vrijheid
 Blijven om een slavenquaestie
 Zuid en Noord krakeelen.

Ook voeren nog, gelijk altijd,
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd,

En kan Sardienje 't met den Paus niet klaren,
Noch Oostenrijk met de Hongaren.

Juni.

- + Daar stierf een man, door raad en daad verheven,
Wiens naam bij 't nageslacht onsterfelijk zal leven - +6.
Cavour was edel, wijs en groot.
Vraagt gij naar de oorzaak van zijn dood?
't Was niet zijn rusteloos, zijn geestvermoeiend streven
En tobben voor Sardienjes eer,
Neen, 't was een Dokter, naar Sangrado's leer.
- + De Sultan Abdul-Mejid +25.
Was lang reeds wee en ziek.
Hij hield niet van de kwelling
Der dwaze politiek.
Schrijf, nu hij is gestorven,
Op 't marmren lijkgesteent:
'Hier rust van Sultan Abdul
Het vorstelijk gebeent.
Hij bleef geheel zijn leven
Een echte filosoof.
Voor al wat zorg kon wekken
Steeds wijslijk blind en doof.
Hij leidde een maklijk leven
Naar Epikurus leer.
Beminnen, rooken, smullen....
Wat wil een stervling meer?'

'Dat zal ik u anders leeren,'
Roept de nieuwe Sultan uit:
'Al te lang reeds heeft die warboel,
Heeft die herrie mij gestuit!'

Aanstands grijpt hij naar zijn bezem
 En hij drijft, met grammen zin,
 Al zijn broeders mooie weeuwtjes
 Straks de wijde wereld in.
 Maar, zij ook 't Serail gezuiverd,
 Heel Turkije blijft een stal,
 Die, naar 'k vrees, geen macht op aarde,
 Zelfs geen Hercules, zuiveren zal.

Genoeg getreurd om 't overstroomen,
 Genoeg, tot leniging van 't leed,
 Aan liefdegaven 't geld besteed!
 Ons wat verzet! wat pret genomen!
 Wat geld gegeven voor *pleizier!*
 'Wel!' zegt nu Haarlem: 'komt dan hier.
 Ik roep u binnen mijne muren,
 En 'k sta u borg - de pret zal duren.'

't Verveelt mij, langer hier neêr te schrijven,
 Dat Paus en Franschen te Rome steeds blijven,
 En steeds de Hongaren met Oostenrijk kijven.

Juli.

⁺ Dat sterke drank, dat hooploos minnen.
 Soms werkend op ontstemde zinnen,
 Den mensch tot razernij verwek,
 Of godsdienstmijmring maak hem gek,
 De hoogmoed maakt hem eindloos gekker,
 Dit blijkt opnieuw aan Oscar Becker,
 Wat anders toch dan eigenwaan
 Drijft hem, d' ontzinden jong'ling, aan
 Die Gode zich gelijk durft stellen,
 Die over Vorsten vonnis vellen,

⁺14.

En 't lot van 't Duitsche vaderland
 Wil regelen met eigen hand?
 ‘Neen,’ redeneert hij, ‘Pruisens Koning
 Naar *ik* 't begrijp, is niet de man,
 Die, bij zijn onderstelde kroning
 Tot Kelzer, 't werk besturen kan:
 Daarom zal *ik* hem, zonder temen
 Hoe eer hoe liever 't licht ontnemen.’ -
 Een logica, die, op mijn woord,
 Alleen in 't dolhuis 't huis behoort.
 En daarom geef men Oscar Becker
 Maar gauw een plaats naast.....?

Binnen Haarlems muren
 Blijft de pret steeds duren.

Steeds lastig en lastiger zijn de Hongaren:
 Zij willen niet zoet zijn, eer al hun bezwaren,
 't Zij billijk of niet, zijn ter zijde gezet.
 Zij scheppen nu eenmaal in wêerstand behagen:
 Volharden uit louter plezier in het klagen:
 Hun pret overtreft nog de Haarlemmer pret.
 Men ziet hen, terwijl zij hun zaken verzuimen,
 Zich tooien met hoeden vol wapprende pluimen:
 Hun waait om den hals een veelkleurige doek:
 Het lijf wordt omhuld in 't oud-modische jasje:
 De laars is voorzien met een wapprend kwastje,
 En nimmer gedragen dan boven de broek.
 En, ruiter of niet, reeds van ver doen zij hooren
 Het luide geratel van rinklende sporen.

De Paus, naar 'k heb vernomen,
 Blijft nog altijd te Romén.

Augustus.

Maakte ook Sardienje Napels vrij
 Van 't knellend juk der dwinglandij,
 Schraal bleef tot heden toe het loon,
 Dat Napels gaf voor 't hulpbetoon:
 En 't klaagt, vergetend vroeger leed,
 Gelijk eens zeker vrouwtje deed,
 Dat van haar echtvriend afgerost
 En door haar buurman werd verlost:
 'Wat drommel ging het u toch aan,
 Zoo 'k mij verkoos te laten slaan?

Schenkt het Napelsch volk maar noode
 Aan den Sard een goed onthaal,
 Niet veel heuscher is Merode
 Jegens Frankrijks Generaal.
 Wie als bondgenoot wil voorgaan
 Druk' men soms de hand als vriend;
 Wil hij voor beschermer doorgaan,
 Niemand blijft van hem gediend.

De naam van Manasses blijft eeuwig vermaard:
 Die tuijt van een slag van bijzonderen aard.
 Het leger der Noordzij trok moedig en vlug
 Ten strijde op, doch keerde nog sneller terug.
 Maar wie 't ook verdacht, voor den vijand te vliên,
 Ik niet; want het had nog geen vijand gezien.

In Duitschland wordt dapper gepraat en getwist,
 Het geldt er gewis een der neetligste zaken:
 De moeilijke vraag dient te worden beslist.
 Of Pruisens Monarch, voor wiens eer men moet waken,
 Een contra-visite aan den Keizer zal maken.
 Dees laatste, zoolang hij den gastvriend nog mist,

Ontvangt midderwijl toch den Koning van Zweden
En stelt bij provisie zich daarmee tevreden.

Aan alles op aard is een grens gezet:
En eindelijk dus ook aan de Haarlemmer pret.

September.

De Napelsche insurgenten
Slaan meer en meer aan 't plundren,
Aan 't blaakren, moorden, branden,
In naam van Koning Frans.

De Veldheer Cialdini
Slaat meer en meer aan 't plundren,
Aan 't blaak'ren, moorden, branden,
In Koning Victors naam.
O zoete sympathieën!
Zoo streelt men wederkeerig
En wint elkanders harten:
Itaaljes Eenheid leef!

Nog wordt er altijd over 't vraagpunt getwist,
Of Pruisens Monarch, voor wiens rust men moet waken,
Een contra-visite aan den Keizer zal maken.
De zomer gaat om eer het pleit is beslist.

Die fraaie leer: 'de moord heeft niets misdadigs in,
Mits 't doel slechts wettig zij', heeft nogmaals vrucht gedragen.
Een derde dolleman durft op de Koningin
Van Griekenland een aanslag wagen.

Spijt al wat in het breede is gepraat en geschreven,
Wordt nog door de Hongaren voortdurend gegeven,

Zijn de Franschen nog immer te Rome gebleven,
Is de Paus in 't geheel niet vandaar nog verdreven,
En ga ik in de Abruzzzen vooreerst nog niet leven.

Nog altijd wordt druk in de bladen gekeven
Of Pruisens monarch voor het eerst van zijn leven
Een bezoek aan den Keizer der Franschen zal geven:
Nog is 't zuchtende Polen van 't juk niet ontheven,
Kwelt verwoesting en strijd Noord-Amerikaas dreven,
Is de Fransche bezetting te Rome gebleven,
En de Paus in 't geheel nog vandaar niet verdreven.

October.

- + De Koning van Pruisen beslist het kraakeel:
Hij brengt op Compiègnes kasteel
Den Keizer een contra-visite. +6, 8.
Nu zijn zij *quite*.
- + En opdat er de pret nog volkomener werde,
Verschijnt daar eerstdaags ook Willem de Derde. +14.
- + 't Pruisisch volk raakt op de been:
't Stroomt naar Koningsbergen heen; +18.
Want daar levert Pruisens Koning
De uitgelezen praalvertooning
Van een ouderwetsche kroning,
Heel curjeus en ongemeen.
En tot slot, met bijstre gratie,
Nog een middeleeuwsche Oratie.
- + Was het ons ginds veel te deftig en stug,
Spoedig gekeerd dan van Pregel en Wyssel, +22.
Weêr naar ons land, naar ons tijdvak terug,
Daar onze Koning ons toeft aan den IJsel,

Waar hij den grondsteen wil leggen der brug,
Die eens de stoomtreinen voert op haar rug.

Wat nieuw Bestuur ook reis op reis
In Mexico het oude mocht verjagen,
't Gaf schaarsch om volkenrecht of plechtige verdragen,
En stoorde zich aan geen vergoedings-eisch.
Het liep te grof in 't end, en zoo verklaart nu Spanje,
Geruggesteund door Frankrijk en Brittanje,
Het zal dien onbeschaamden liën
Eens fiks de tanden laten zien:
En daadlijk rust, tot dees campagne,
Naar 't onderling gevormd besluit,
Elk Rijk zijn vloot en benden uit.

November.

't Homogene Ministerie
Is 't oneens hoe langs hoe meer
In 't verklaren van 't programma,
Waar 't meê optrad aan 't beheer;
Loudon schreef het woord 'Vooruitgang'
Wederzijds op zijn banier.
Hij verklaart: 'k wil liberaal zijn
In Oostinje zooals hier.'
Zuylen zegt: 'mijn oude leuze
Blijf ik immer trouw als goud;
Geldt het echter 't batig saldo,
Neen, dan stem ik voor 't 'Behoud.'
Eindelijk vindt bij zijn collega's
Loudon hulp en steun in 't rond,
En, gelijk een tweede Samson,
Licht hij *zuilen* van den grond.

Groote twist of de Fransche natie,
 Dan wel de Zwitsersche confederatie
 Het batige saldo behouden zal
 Van 't onbekende Dappendal.

- + 't Was England, dat de leer *vrij schip vrij goed*
 Vanouds het langst en heftigst heeft bestreden; +8.
 't Was de Unie, die, gekweld door Englands overmoed,
 Het eerst die leer op 't krachtigst heeft beleden.
 Maar nu de Trent, het Britsche stoompakket,
 Zich door een brik van de Unie ziet verlet,
 Doorzocht, bedreigd, ja van twee passagieren
 Met dwang broofd, nu keert het blaadje om:
 Wat vroeger recht was, wordt nu krom,
 Zoo hier als daar: men slaat van weërszij aan het tieren,
 Tot zich in 't end
 De President
 Verstandig toont en consequent
 En bei de heeren, die men uit de Trent
 Gelicht had, vrij geeft en naar England zendt.
- + Een treurgalm rijst aan de oevers van de Taag:
 Een Koning sterft in 's levens eerste vaag: +11.
 Hij volgt in 't graf zijn jonge en lieve gade.
 Het blind gemeen vermoedt hier snood vergift:
 Het vliegt te hoop. 't Vergeet in woeste drift,
 Hoe elk, 't zij slaaf of Koning, vroeg of spade,
 Op 't onverwachtst kan sterven. 't Is door Feit,
 En, meen ik, ook door and'ren, al gezeid.
- + De deur van de Delftsche Academie gaat toe;
 Geen stervling begrijpt het waarom en het hoe. +23.

December.

Het Hoofd der Binnenlandsche zaken
 Trotseert gelijk een vaste muur
 Een vrij barbaarsch kartetschenvuur,
 Al weet hij, dat zijn uiterste uur
 - 'k Meen als Minister - moet genaken. -
 De Kamer toont, gelijk voorheen
 Wat liefde en zucht haar in 't gemeen
 Voor Kunst en Wetenschap doen blaken.

't Eskader, door Spanje ten strijde gerust,
 Kwam reeds zich vertoonen aan Mexiko's kust.
 Daarmede is het voorspel begonnen
 Van 't stuk, dat men ginter ons voorstellen zal,
 En Vera-Cruz wal
 Bij d' eerste sommatie gewonnen.

1862.**Januari.**

Het Haagsche Ministerie heeft
 - Verbazend is 't om aan te hooren -
 Alreeds zijn tiende maand doorleefd
 En nog twee leden maar verloren.
 Dat gaat zoo niet! - 'Een andre troep!'
 Vraagt nu 't publiek met luid geroep.
 't Zij. - Dit gezelschap worde ontbonden;
 Maar 't nieuwe is niet zoo licht gevonden.
 Wel steunt men op 't beleid eens ouden Regisseurs,
 Maar och! zij die het trouwst hem steeds ter zijde stonden
 Ontzeggen thans hun hulp op vreemd gezochte gronden.

Verwacht dus binnen kort - de man had weinig keurs -
 Het eerst debuit van splinternieuwe Acteurs.

In Mexico raken de poppen aan 't dansen;
 Daar zijn nu de Spanjaard, de Britten, de Franschen,
 Maar och, reeds oneenig van 't eerste begin.
 De Franschman wil Juarez braden of hangen,
 Ten minste hem door Miramon doen vervangen;
 Doch dat is noch Spanjaard noch Brit naar den zin.
 Van Juarez wacht men, beweren die beiden,
 Een billijk accoord, en het voegt, dat hij blijf.
 Men weet Miramon van de planken te leiden:
 Hier eindigt het Eerste Bedrijf.

De Hessen liggen met hun Keurvorst
 Sinds jaar en dag in groot geschil,
 Zij klagen, dat het Autocraatje
 Van geen vooruitgang weten wil,
 En toch, mij schijnt die klacht onbillijk;
 Want, zij de man ook dwars en stug,
 Niet hij voorwaar, maar wel de Natie,
 Wil 't verst naar d' ouden tijd terug.
 Piepjong toch is de Constitutie,
 (Twee jaartjes maar) daar hij bij zweert,
 En volle dertig jaren telt reeds
 De Grondwet, die zijn volk begeert.

Februari.

+ 't Gezelschap, als de affiche ons meldt,
 Is thans volledig saëmgesteld.
 Slechts een Acteur zal straks bedanken;
 Twee andren moeten van de planken
 Als 't jaar vier maanden verder telt,

+1.

Hoe lang zal - mag men billijk vragen -
 De rest ons wuft publiek behagen?
 Ik weet het niet: het speelseizoen
 Zal 't ons van 't najaar kennen doen.

In Mexico blijven de poppen aan 't dansen;
 Thans wordt het een geldzaak en eischen de Franschen,
 Dat Juarez eventjes twalef miljoen
 (En dollars!) hun zal uit zijn schatkist voldoen.
 'Neen!' roept nu én Spanjaard én Brit: 'niets van dezen!
 Uw vordering is niet gestaafd of bewezen,
 En *hang me*, indien ik die ooit onderschrijf.'
 Zoo eindigt het Tweede Bedrijf.

Maart.

⁺ Bij Mouroe, waar 't eskader ligt
 Der Unie, doet zich voor 't gezicht
 Een ongewoon verschijnsel op.
 Daar nadert over 't ruime sop
 Een vaartuig, neen, een drijvend dak
 Van ijzer: 't is de Merrimak.
 Hij tast - niets kan zijn vaart weêrstaan -
 De hechtstgebouwde schepen aan,
 Doorboort ze met zijn scherpe snuit
 En geeft, zelf in zijn schildpadhuid
 Onkwetsbaar, uit zijn batterij
 De volle laag hun van nabij.
 't Stuipt alles voor hem weg in 't rond,
 En wat niet afdeinst, gaat te grond.
 Zoo vloten ook in d' ouden tijd
 De naakte dorpers uit den strijd,
 Wanneer een Ridder daar verscheen
 Door 't staal gedekt van top tot teen.

⁺8.

Maar toch - de nacht is nauw voorbij,
 Of 't monster vindt zijn weêrpartij.
 Want zie! - daar komt, met de Unievlag,
 Een tweede stoomschuit voor den dag:
 Ook deze is masteloos en kaal
 En draagt een gladde huid van staal.
 De Monitor is 't: - wie hem ziet,
 Die twijfelt, of de bouwheer niet
 't Model daarvoor in Amsterdam
 Van een der waterleggers nam.
 Dit vaartuig vreest op 't watervlak
 Geen aanval van den Merrimak;
 Maar, valt het zelf dien vijand aan,
 Het kan hem even weinig schaên.
 Zij meten dus elkanders kracht
 Van verre.... en daarmee, goede nacht!

Ratazzi verving te Turijn Ricasoli;
 Maar 't vordert Italiëns eenheid geen zier
 En doet Garibaldi in 't minst geen plezier.
 Hij gunt den Ministers geenszins 't monopolie
 Van 't reg'len der zaak onder 's Keizers bestier.
 Het zwaard - geen geschrijf meer - beslisse dus hier.

- + Te Genua zweert men opnieuw zijn banier
 Te volgen. - Mazzini van verre giet olie +9.
 In 't blakende vier.
- + Te Antwerpen is men reé ten strijd zich aan te gorden,
 Omdat men - 't klinkt ons vreemd - er niet versterkt wil worden. +11.
- + Wat het Delftsch besluit beteekent zou ik hier wel gaarne u zeggen;
 - Maar ik ben geen Edipus, die raadseltjes uit kan leggen. +12.

Der Pruisen Vorst ontbindt een lastig Parlement.
 Is dan de fabel van de vos hem niet bekend?
 Zij wou de bijen, die haar kwelden, niet verjagen,
 Opdat geen tweede zwerm haar erger nog zou plagen.

April.

- + Korinthe - niet het Grieksche, wel te weten -
 Aanschouwt het gruwbre moordtooneel, +6.
 Waarop weêr Zuid- en Noorderdal
 Elkaêr vernielen als bezeten.
 Ach! trekt zich niemand hunner aan,
 Het zal ten leste met hen gaan,
 Als 't met die honden ging, waarvan (als 'k vond geschreven)
 Na 't strijden maar alleen de staarten overbleven.
- In Griekenland wil men van Otto niets weten,
 't Is klaar: welke Griek heeft ooit Otto geheeten?
- In Mexico is de verwarring volkomen;
 Daar heeft nu Almonte de rol opgenomen,
 Die eerst Miramon (schoon met weinig geluk)
 Had gespeeld in het stuk,
 En Frankrijk stuurt aanstonds zijn wakkere bende
 Het land in, opdat zij 's mans aanspraken stijf.
- + Maar Spanjaard en Brit acht het drama ten ende +9.
 En keert weêr naar huis. Slot van 't Derde Bedrijf.
- De Aartsbisschop van Toulouze
 Gewaardigt zich, op 't plechtigst,
 Een dankdag uit te schrijven
 Waarop men burgerslaching

En broedermoord zal vieren.
 Aartsbisschop van Toulouze!
 Gij zaagt precies drie eeuwen
 Te laat het levenslicht.

Mei.

- + In Londen is het feest, bij de opening aldaar
 Van 't Nijverheids-bazaar. +1.
 En vraagt gij mij, waardoor, bij die gelegenheid
 Zich Neêrland onderscheidt?
 De prijzen tuigen 't: - 't Is elk ander volk de baas
 Met bitter, koek en kaas.
- + 't Water gaf een jaar geleden, 't Vuur schenkt nu aan Nederland +7.
 Stof tot klacht en kreupele verzen. Enschedé ging op in brand.
 Ieder toont zich, Vorst en burger, rijke en arme, straks gereed,
 Dat hij hulp en laafhis aanbreng tot verzachting van het leed.
 Oorlog stelt zijn legertenten, tot voorziening in hun nood,
 Ter beschikking dier bedrukten, dus van huis en dek ontbloot. -
 Maar geenszins tot huis of dekking bezigen zij de eerste Tent.
 - 'Waartoe dan? tot kerk of gasthuis?' - vraagt hij, die ons volk niet kent.
 Moest men, pas der vlam ontkomen, niet wat drinken voor den schrik?
 - Dus vóór alles - een *cantine*, waar zich 't hoopje wat verkwikk'.

+ In Mexiko rukken de Franschen vooruit
 En wanen de hoofdstad eerlang te bezetten. +7.
 De dappren, die Rus noch Kroaat heeft gestuit,
 Wat vijand zoû hier hun het naad'ren beletten?
 Ach! hen, die dus bouwen op kracht en geluk,
 Hen toeven te spoedig beschaming en druk:
 De vijand, dien zij in hun hoogmoed verachten,
 Hij durft niet alleen hen in 't strijdperk verwachten,
 Maar jaagt hen terug naar hun vroeger verblijf.
 Daar kniezen zij. Slot van het Vierde Bedrijf.

Juni.

+ In de Kerkvergadering te Rome hoort men de Japansche martelaren +8.
 - Ik vergis me, ik meen de Bisschoppen - zich voor 't wereldlijk gezag van den Paus
 verklaren.

Zij de Pruisische Regeering
 Autocratisch in haar land,
 Dat men elders aan den volkswil
 Niet gehoorzaamt, acht zij schand.
 En, na vruchteloos vermanen,
 Brengt zij troepen in het veld,
 Met den eisch aan Hesses Keurvorst:
 'De oude Grondwet zij hersteld.'
 De ander laat ze paradeeren,
 Exerceeren,
 Maneuvreeren,
 Aan de grens zich amuseeren,
 Nutloos Pruisens geld verteeren,
 En geeft eindelijk schijnbaar toe;
 De uitkomst zal ons leeren, hoe.

Een vijand, geduchter dan Rus of Kroaten,
 De koorts, die verwoede, pakt Frankrijks soldaten
 In 't heete klimaat onplezierig bij 't lijf.
 Wat Moskou den Oom is geworden voordezen,
 Zoû Mexiko 't nu voor den Neef moeten wezen?
 Dat leert eens de ontkenning van 't Laatste Bedrijf.

In Rusland woeden gruwzaam
 De fakkels der vernieling
 In onbekende handen.
 Geen stad die haar gestichten,
 Haar huizen en paleizen
 Niet in ontelbre branden
 Te deerlijk zag verslonden.
 De brandklok klept uit Londen.

+ Weêr strijden Zuid en Noord te zamen, fel verwoed
 En kleurt zich bij Fair-Oaks het veld met burgerbloed.

+31.

Juli.

Garibaldi, 't dralen moede van Itaaljes Rijksbestier,
 Geeft zich naar Sicieljes hoofdstad en ontplooit zijn krijgsbanier.
 't Blijft zijn strijdleus: 'Eén Italië, onder 's Konings hoog gebied.'
 Maar den Keizer van de Franschen spaart zijn bittre toespraak niet.
 't Italjaansche Ministerie vaardigt straks bevelen uit,
 Dat terstond Caprera's kluizenaar in zijn voortgang zij gestuit,
 Maar 't gebeurde een jaar geleden heugt een ieder nog te wel,

De Overheên op 't eiland vragen: 'is 't geen doorgestoken spel?'
 En Europa vraagt als zij doen: 'is 't geen doorgestoken spel?'

Pistool en dolk, gemunt op hen, wien 't hoog gezag
 In Warschau's wal wordt opgedragen
 Zijn thans aldaar aan de orde van den dag.
 Bedrukte Polen, ach! hoe groot uw stof tot klagen,
 Hoe zwaar uw lijden zij, zorgt, dat ge een schoone zaak
 Niet dus bezwalkt door woeste wraak.
 Geen vrijheid, geen geluk of zegen,
 Werd ooit door 't moordgeweer verkregen.

Augustus.

Hoe durft onze eeuw zich nog beroemen.
 Dat zij tot leus 'Vooruitgang' heeft,
 Bij al de middeleeuwsche dwaasheên,
 Die dag aan dag men thans beleeft.
 't Is nu de Koning van Hanover,
 Die tot Profeet of hemeltolk
 Zich opwerpt en een katechismus
 Zoekt op te dringen aan zijn volk.
 Ach! 't is te klaar, het oude spreekwoord
 Blijft waar, al schaft het weinig troost,
 Dat de ondervinding van de vaadren
 Steeds ging verloren voor hun kroost.

Vraag: Waarom hebben de *Negers* nu eindelijk hun vrijheid bekomen?

Antw.: Omdat men voor 't eerst *Blanken* in 't bestuur heeft genomen.

Caprera's held is weêr aan 't Kalabreesche strand,
 Gelijk in 't vorig jaar, met de eigen leus geland.
 Toen zag hij van alom als redder zich begroeten
 Nu moet hij reeds terstond zijn blind vertrouwen boeten.
 Las hij dan nimmermeer, wat droevig lot voorheen
 Anjello trof, als hij den afgod van 't gemeen,
 ‘Die 't kitteloorigh Paert van Napels help aen 't hollen,
 ‘En, op zijn Faëtons geraeckt aen 't zuizebollen,
 ‘In eenen oogenblik ging plotseling te gront,
 ‘Gehoorzaamt, als een vorst, doorschooten als eenhont.’¹⁾?
 Hem, dien men eens aanbad als Napels' heilbewerker,
 Wacht thans, op Napels' grond, kwetsuur en boei en kerker.

September.

Wat baat nu, sinds de krijg begon,
 Die zooveel jamren baren kon,
 Den Yankees uit het Noorden
 't Vergoten bloed, 't gespilde geld,
 Het woest en plonderziek geweld,
 't Vernielen en het moorden?
 Op d' eigen plek, vanwaar hun heir
 Krijgshaftig optrok in 't geweer,
 Nu juist een jaar geleden,
 Zwerft bij de wislende oorlogskans
 Het overschot dier benden thans,
 Verstrooid en afgestreden,
 En, blijf de Noordsche winkelier
 Vrij zwetsen, blijf zijn taal zoo fier

1) De met, gemerkte regels zijn niet van mij, maar van Vondel, wat ieder trouwens wel merken zou.

En bout als vroeger luiden,
 Toch ziet hij licht - wat nieuwe schand! -
 Op 't Kapitoel de vaan geplant
 Der *gentlemen* van 't Zuiden.

Heeft eens Cavour - 't herklonk uit aller monden -
 Zich bij zijn artsen bijster slecht bevonden,
 De vraag rijst nu, of Garibaldi's wonden
 Wel naar den eisch verpleegd zijn en verbonden,
 En daarom, toen in 't licht wantrouwend Londen
 Zijn vrienden 't lot, dat hem weêrvoer, verstonden,
 Werd straks door hen een meester hem gezonden,
 Die wat hem deert behoorlijk zal doorgronden
 En, hopen zij, ras zijn herstel verkonden.

Spijt al wat dit jaar is gedrukt en geschreven,
 Is de Fransche bezetting te Rome gebleven,
 Is het zuchtende Polen van 't juk niet ontheven,
 Kwelt verwoesting en strijd Noord-Amerika's dreven,
 En ben ik maar tevreên, dat we in vrede hier leven.

Nog is 't zuchtende Polen van 't juk niet ontheven,
 Kwelt verwoesting en strijd Noord-Amerika's dreven,
 Is de Fransche bezetting te Rome gebleven,
 En Ortega nog niet uit Puébla verdreven.

Het hielp niet veel, of Pruisens Koning
 Zijn oude Kamer al ontbond,
 Helaas! zijn oorlogsbudget vond
 Ook bij de nieuwe geen versoening:
 Het Ministerie neemt terstond
 - Dat past zoo, bij dien loop van zaken -
 Zijn afscheid - om nu plaats te maken
 Voor een, dat zich in 't Staatsbeleid
 Zal schikken naar de meerderheid?

Och neen! - om zich door geestverwanten
 Te zien vervangen, meer bereid
 Zich tegen 't Parlement te kanten,
 En die, wat krasser in hun doen,
 Den geesel in den schorpioen
 Verandrend, ons eens zullen leeren,
 Hoe, met de grondwet in de hand
 Men, in 't belang van 't vaderland,
 Recht vaderlijk (*dasz heisst* despotisch) kan regeeren.

October.

Die arme Koning Otto!
 Hij had nu dertig jaren
 In Griekenland gesleten,
 En echter alle dagen
 Steeds Beiersch bier gedronken
 In plaats van *hydromel*:
 Dat kon in 't end niet langer
 De Grieksche trots verduren,
 En, zonder verdren omslag,
 Wordt hij naar huis gezonden.
 Nu mag hij, de arme drommel,
 Met Koning Frans gaan jassen,
 Of anders zich te Munchen
 Aan Beiersch bier verkwikken.
 Die arme Koning Otto!

De Pruisische Staatsdienaars laten
 Couranten en Kamers maar praten;
 Zij hebben de Jonkerpartij,
 En 't leger daarbij,
 Op hun zij.

November.

De Grieksche Rudimenta
 Zoo niet de Grieksche fondsen,
 Zijn hoog in prijs gestegen.
 Want legio van Prinsen,
 Die zonder vast emplooi zijn,
 Zijn bezig Grieksch te leeren.
 Men kan vooruit niet weten,
 Of 't, bij dees vacature,
 Hun ook te pas zal komen.

⁺ Hoe raast men dus aan de oevers van het Schelt, en
 Hoe staat de aeloude koopstad dus op stelten!
 Zij wenscht haar vestingwerken voor Sint Feiten.

⁺7, 8.

December.

Men nam het eens aan Zuylen kwalijk
 Dat hij voor Neêrland liberaal,
 Voor d' Oost behoudend wilde wezen;
 Maar Bismarck voert een andre taal:
 'Ik bied,' zoo spreekt hij, 'in Keur-Hessen,
 Den liberalen trouw de hand;
 Maar wee hem, die het onderstaan dorst,
 Het ook te zijn bij mij in 't land.'

Men waag zich in geen land of kenn' vooraf de kaart:
 De waarheid van die spreuk wordt in Japan verklaard:
 Wie op verdragen, door den Taikoen onderteekend,
 Zijn hoop gevoed had, dien wordt thans geopenbaard,
 Hoe dat hij buiten - ik had haast gezegd 'den waard,'
 'k Meen, buiten den Mikado, had gerekend.

1863.**Januari.**

- + Opnieuw komt de Kamer bijeen in Berlijn
 En och! men behoeft juist geen ziener te zijn,
 Om, als men aan weêrszij de pijpen ziet stellen,
 Gerust te voorspellen:
 Nog erger gewis dan de vorige keer
 Begint er het eigenste leventje weêr. +14.
- + Een gruwzame lichtung, uit Warschau bevolen,
 Vermeedert den wrok in 't geteisterde Polen. +14, 15.
 De weêrstand wordt opstand en barst te gelijk
 In vlammen omhoog aan elk oord van het Rijk.
- Nog is er in Griekenland niemand gekomen,
 Die Otto's *affaire* heeft overgenomen.

Februari.

- + Neêrland brak voor vijftig jaren 't juk der dwinglandij:
 Moedig eischte 't weer zijn standplaats in der volken rij. +3.
 De oude vete was begraven: - met Oranje aan 't hoofd,
 Werden weêr geruste dagen aan ons volk beloofd.
 Landgenooten, wis, het voegt ons, dankbaar en verblijd,
 Saêm de erinnering te vieren van dien grootschen tijd.
 Uit den Haag komt reeds de roepstem, en zij komt met kracht:
 'Op! vereenigt u te zamen. *Eendracht* toch *maakt macht*.'
- Maar over deze zaak is reeds zooveel geschreven,
 Gepraat, gehakketeerd, gehaspeld en gepleit,

Dat ik er hier niets nieuws weet over uit te geven,
Wie 't schiklijkst er van zwijgt heeft allerbest gezeid.

Het stout ontworpen plan, door Holland op zijn smalst
Van Amsterdam naar zee een diep kanaal te graven,
    Verbonden met een Noordzeehaven,
    Werd jaren lang beschouwd als 't allermaalst,
Waarvan een maker van projecten ooit kon droomen:
't Was onbeschaamd, er zelfs mee voor den dag te komen,
    Maar zie! hoe snel verandert toch de mensch;
    Wat m' eerst belachelijk vond, wordt algemeene wensch.
Ministers, luï van 't vak, kooplieden, kamerleden,
    Zelfs zij, die 't meest voorheen de zaak bestreden,
    Zijn thans om strijd er meê tevreden.
    Wie zwarigheên durft opperen of maar
    De vraag bescheiden doet, vanwaar
Het geld zal komen, krijgt tot antwoord: 't geld ligt klaar,'
    En zoo hij van de zaak nog meer wil weten,
    Hij wordt voor domkop uitgekreten,
Ja zal, of 't scheelt niet veel, een landverrader heeten.

+ En nu staat Amsterdam in gloed
    Voor 't water, dat er komen moet.

+19.

Polen levert een verschijnsel, ongehoord en ongezien;
Landkroniek noch volkslegende kan de weerga daarvan biên:
Nevens 't dwangbestuur van Rusland heeft, stoutmoedig, onverlet,
Zich een eigen Staatsregeering aan het hoofd des lands gezet;
Hoe 't ontstaan is, wie het vormen, waar het zetelt, weet men niet;
Maar 't bestaat; en geen despoot ooit voerde stouter 't rijksg gebied.

't Geeft bevelen; - 't wordt gehoorzaamd; 't schrijft een cijns uit; - elk betaalt;
 Wee hem, 't moog dan Rus of Pool zijn, op wiens hoofd zijn gramschap daalt;
 't Spreekt zijn vonnis, boete of doodstraf - en aan de uitspraak wordt voldaan,
 Moog' de slag in 't duister treffen, snel en zeker komt hij aan.
 Zelf onzichtbaar als een luchtstroom, heeft het de oogen overal:
 Cel noch koets, die, voor zijn blikken, wie ze schuwt, verbergen zal,
 Zelf ontastbaar, onbereikbaar, als een ijdel schaduwbeeld,
 Tast en reikt het wijd in 't ronde, als met reuzenarm bedeed.

En daarom, van al zijn dieverijen,
 Van zijn telegraafdraden-afsnijen,
 Van zoo menigen gruwzamen moord,
 Gepleegd met pistool, of dolk of koord,
 Spreek ik hier liever geen enkel woord,
 Uit vrees, dat het eens in zijn kop mocht krijgen,
 Mij ook op zijn manier te doen zwijgen.

De Daimios in Japan spelen verbaasd op hun poot,
 En slaan er den vreemdeling om een haverklap dood.

Maart.

+ Heden trouwt de Prins van Wallis:
 En, gelijk dat meer 't geval is,
 Bij gelegenheên als deze,
 Krielt het nu van prulgedichten

+10.

(Verg niet, dat ik ze immer leze),
 Brandt men gas- en and're lichten,
 Geeft men vuur- en waterwerken
 Voor de Bruid uit Denemarken.

Langiewics was tot Dictator verheven,
 Had zich heldhaftig voor Polen geweerd;
 Maar toen te spoedig de kans was gekeerd,
 Zag hij zich over de grenzen gedreven,
 En kreeg er, al was 't hem slechts half naar den zin,
 Vrij logies met zijn Adjudantin.

Nog altijd blijft de troon vacant
 En booi is baas in Griekenland.

April.

De dag, met ongeduld verwacht, is eindelijk daar!
 Gij, die voor 't Zeekanaal zoo trouw petitionneerdet,
 Zoo dapper schreeuwdet en zoo mooi illumineerdet,
 Komt! haast u thans; de dag is daar!
 Project, Commissie en statuten eindelijk klaar;
 Alleen het geld ontbreekt nog maar. -
 - Gij toont hem ook, den zucht, waardoor gij u voelt drijven,
 Den zucht voor 't heil van stad en land,
 Die gloeiend u door d' aadren brandt,
 Gij toont hem thans - door naar den Burgerlijken Stand
 U heen te spoeden en om strijd er in te schrijven? -
 Neen: - door eenvoudig weg te blijven.

'Foei!' klinkt het nu van d' eenen kant:
 'Die schriele geld-aristocraten,
 Die nooit iets doen voor 't vaderland!' -

Van de and're zijde hooit men praten:
 'k Had mij niet onbetuigd gelaten,
 En gaarne voor een half miljoen,
 Misschien voor meer nog, ingeschreven:
 't Is mij geenszins om geld te doen:
 'k Heb voor de Hypotheekbank ruim gegeven; -
 Maar, 'k vraag u, hebje van je leven
 Ooit zoo'n Commissie meer ontmoet?
 En die statuten? - 't Is een schande.
 Vast, geen Regeering, dan alleen maar hier te lande,
 Keurt zulke reglementen goed.'
 Zoo hoort men nu de liên malkanderen verwijten
 - Niet malsch voorwaar - naar de ooren smijten;
 Zoo scholden reeds voor duizend jaar
 De pot en ketel op malkaêr.

Men kiest in 't eind te Athenen,
 Tot Koning der Helleenen,
 Een Prinsje van de Denen.

De Mogendheden, met Polen begaan,
 Melden, met heel gemoedelijke brieven,
 Keer op keer zich bij Gortschakoff aan:
 Zij hopen, het zal Alexander believeen,
 Een anderen weg dan tot heden te gaan.
 Weinig mag echter het antwoord hun smaken.
 Duidelijk luidt het in goed Nederduitsch:
 'Vrienden, bemoeit je met je eigene zaken,
 't Spreekwoord zegt: ieder zij baas in zijn huis.'

'Zelfs uit den Haag,' hoort men Gortschakoff krijten:
 'Dat men bij Frankrijk een plasdank verdien',
 'Waagt men 't, een loodje in 't zakje te smijten!
 'Nu, klein maar dapper, dat kan men wel zien!' -

Gelukkig is dat Haagsche epistelkje spoedig vergeten:
Althans vijf minuten later scheen Victoria er niets van te weten.

Mei.

- + De Vice-President
Van 't Pruisisch Parlement +11.
Wil d' Oorlogsminister het spreken beletten:
Dees zegt, dat hij hoest in de Kamerwetten;
Waarop al de leden een keel op gaan zetten:
En, daar een eenig man
Geen Kamer, die schreeuwt, overschreeuwen kan,
Zoo kiest hij de wijste partij, en gaat heen;
Maar schildert nu, met zijn collega-ministers,
De Kamer bij Sire als een bende Filisters:
- + En wederom drijft haar de Koning uiteen. +27.
- + 't Is veiliger, de voerman van een aschkar +12.
Dan Koning nu te zijn, althans van Madagaskar.
Dáár vergenoegt zich 't oproer niet
Een vorst, wiens wijs van doen der natie kon mishagen,
Eenvoudig van het Rijksg gebied
t' Ontslaan en uit het land te jagen,
Och neen! men schaamt zich niet, met bulderend geschreeuw,
Te dringen in 't paleis, vorst Rádama te vangen,
(Of is 't Radáma?) en te hangen;
Terwijl zijn 'troostelooze' weeuw
Met een bekwamen knecht, op algemeen verlangen,
De *affaire* voortzet. - Wat vooruitgang in deze eeuw!
- .... En Dr. Fabius ontvangt de blijde boodschap,
Dat zij lid is geworden van 't Afschaffings-Genootschap.

+ Dewijl aan alle dingen een eind moet komen,
 Wordt bij verdrag Puébla ingenomen. +17.

't Kanaal! 't kanaal! - Hoe! is men niet in staat,
 Het geld, dat nog ontbreekt, in Amsterdam te vinden?
 Vereenigt u te zamen, welgezinden!
 En doet als wij: wij geven.... *goeden raad.*

Juni.

+ 'Wacht maar' zegt Bismarck: 'ik zal je wel krijgen,
 't Gaat leer om leer hier. Met schaamtelozen kop +1.
 Wildet ge een Pruisisch Minister doen zwijgen;
 Ik leg uw drukpers het stilzwijgen op.'

'k Begrijp niet, wien toch, met al haar schrijven,
 Frankrijks of Engelands politiek,
 Als zij de zaken niet verder wil drijven,
 Per slot van rekening denkt te gerijven:
 Niet Polen; - maar de papierfabriek.

+ De Fransche krijgsmacht heeft getriomfeerd +10.
 En trekt de hoofdstad in der blijde Mexicanen.
 Die groeten jubelend en zegnen hunne vanen:
 Of, wie niet jubelt, wordt geëmoveerd,
 En, in een wip, zijn boël geconfisceerd.
 Nu zullen zij, in vrijheid en in vrede,
 Een vorst zich kiezen, die voor goed hun zaken redt.
 De Franschman steekt zijn bajonet
 Terwijl men kiest, natuurlijk in de schede?

+ 't Nieuw-Yorksche *canaille* vermoordt de arme negers, die in zijne handen raken;
 Maar 't is uit menschlievendheid, opdat er de Zuidenaars geen slaven van maken. +13.

Toen zich de Japanners bevonden bij ons,
 Toen wilden ze als vrienden met ieder verkeeren,
 En gooiden en strooiden, om 't volk te amuseeren,
     Met keur van *surprises* en fijne *bonbons*.
 Maar minder beleefd in Japan zijn die heeren;
     Zij dreigen den rassen van 't Westen den dood.
 Zij willen uit Nippon voor eeuwig hen weren
     En gooien en strooien met kogels en schroot.

Juli.

Om hun aanstaanden Koning
 Intijds een schets te geven
 Van wat hem staat te wachten,
 Beginnen weêr de Grieken
 Geweldig saêm te hasplen,
 En wel mag Koning George
 Psalm negentien gaan zingen:
 ‘Wat is 't vooruitzicht schoon!’

Aartshertog Maximiliaan
 Gij, wie de *vrije* Mexikaan
 Zoo uit zich zelf tot Keizer heeft verkoren,
 Zeg, zult gij naar die roepstem hooren?
 Ik heb geen plan, 't u af te raên;
 Want mij gaat deze zaak niet aan.
 Maar, als ik bij mij zelven reken,
 Had ik uw rang en schatten, 'k weet
 Voorwaar niet wat ik liever deed,
 Dan me in zoo'n wespeneest te steken.

Wat nieuwe geest of thans de hersenen bewoont!
 Zij, wien men heden (och! men zou zich wel bedroeven)
     De meeste sympathie betoont,

Zijn - hier te lande zelfs - de boeven!
 Hoe, als men nog altijd met eere hem becroont,
 Die duizenden door zwaard of kogel deed ontzielen,
 Ja zelfs met goud en ridderkruis beloont
 Wie 't gruwzaamst moordtuig scheidt dat menschen kan vernielen,
 En nauwlijks deernis heeft voor wie op 't slagveld vielen,
 Zoo liefderijk den boef verschoond!
 Soldaten, ja, die mag men wonden, dooden, kerven:
 Die worden toch daarvoor betaald; dat 's immers klaar;
 Maar o! 't zoû jammer zijn voorwaar,
 Indien zoo'n arme boef moest sterven.
 Wie weet, of daar geen eerlijk man,
 Geen zendeling zelfs, uit groeien kan.
 Terwijl in Utrecht zich de heeren
 Zoo krachtig voor de boeven weren,
 Gaat m' in den Haag een buitenplaats
 Voor diefjes en voor diefjesmaats
 Heel netjes, bij de wet, organiseeren.
 Daar zullen zij zich nu, als prinsjes, diverteeren.
 Op, arme knapen! weest niet zot,
 Gij die in kelder en in krot
 Ellendig wegmuft en verrot,
 Op! steelt en krabbedieft! gelijk aan de invalieden,
 Zal men ook u tot loon een tweede Bronbeek bieden.
 Wie 't blij vooruitgezicht niet streelt
 Is van gezond verstand misdeeld.

Augustus.

† Een schouwspel, waarvan in de dagen
 Van d' eersten Napoleon

†17.

Men overal hoorde gewagen
 Als 't schittrendst onder de zon,
 En dat wij nimmer geloofden
 Ter wereld weder te zien,
 Een publiek van gekroonde hoofden
 Komt Frankfort heden ons biën.
 Frans Jozef riep hen te zamen
 (Geen sterveling had het verwacht):
 Zij zullen er middlen beramen
 Voor Duitschlands eenheid en macht.
 Zij kwamen uit alle Staten,
 Die vorsten, zoo groot als klein.
 Men mist slechts drie potentaten
 Aan d' oevers der blijde Mein.
 'Ik laat mij door u niet verbidden.'
 Zegt Pruisens vorst: 'ben je dol?
 Denkt iemand, dat ik in uw midden
 Wil spelen een tweede rol?' -
 'Ik had,' zegt de Koning der Denen,
 'Van Duitschland nooit als verdriet.
 Zoo 'k mij met u ging vereenen,
 Ik stuurde mijn zaak in 't riet.'
 Ten derde is nog weggebleven
 De Koning van Nederland.
 De redenen, daarvoor gegeven,
 Ik las ze nog niet in de krant.

September.

⁺ 't Is weêr sluiting onzer Kamers.
 De aanspraak van Zijn Excellentie,
Vox clamantis in deserto.
 Komt hoofdzakelijk hier op neêr:

⁺18.

‘Ik bedank u, mijn getrouwen!
 'k Mocht steeds op uw bijstand roemen:
 't Jaar alzoo is *goed* te noemen:
 Maandag zien we elkander weêr.’

+ Heropening, en met een nieuwen troon,
 Heel kostlijk en schoon, †21.
 Rijk aan goud en aan franje,
 Maar zonder Oranje:
 Het diskoers, mooi en goed,
 Ofschoon de vraag bij ieder rijzen moet,
 Of 's Lands Regeering 't feest dan ganschlijk is vergeten,
 Dat in 't verschiet ons is bereid,
 Zoodat zij niet een woordje zeit
 Van Neêrlands onafhankelijkheid;
 Of zoû ze alleen van die van Polen willen weten?

Voor 't mislukken der kanaalzaak behoeft niemand te schromen:
 Alleen het noodige geld is nog niet gekomen.

Door de Yankees van het Noorden
 En de Gentlemen van 't Zuiden
 Werd aan schrijvers van kronieken
 Daaglijks nieuwe stof geleverd,
 Maar te eentoonig en verdrietig
 Om die telkens op te teeknen,
 't Was altijd het oude thema:
 Vechten, moorden, bloedvergieten,
 Branden, plundren, rooven, hangen,
 En wij zijn niet heel veel verder
 Dan een jaar geleden - *minus*
 Zooveel honderdduizend menschen.

Nog voeren, heftig als altijd,
 Het Duitsch en Deensch beginsel strijd:

Nog houdt de Fransche legermacht
 In Romes wal politiewacht:
 Nog zweert de Yankee, stout en hoog,
 Dat hij weldra, hoe 't loopen moog',
 Den Gentleman de baas zal zijn:
 Nog blijft de Kamer, te Berlijn,
 Met 's Lands Regeering slecht tevreên
 En zegt ze op 't oorlogsbudget: *neen*:
 Nog kwijt zich Frankrijk frisch en fier,
 Nog kwijt zich Engeland - op 't papier,
 Of in een toast - voor 't Poolsch belang:
 Nog gaan, voor dat geblaas niet bang,
 Muravief en Berg hun gang.

October.

‘Wat helpt het, of men Denemarken,
 Jaar in, jaar uit, vertoogen zendt,
 Wanneer die nimmer iets bewerken?
 Zoo raakt’ - verklaart de Bond - ‘het taaist geduld ten end.
 ‘t Is tijd, en meer dan tijd, te handlen,
 Te dwingen wie niet luistren wil,
 En met een leger, tot beslechting van 't geschil,
 ‘t Verdrukte Holstein in te wandlen.’ -
 Ja, maklijk neemt men zoo'n besluit,
 Maar niet zoo maklijk voert men 't uit:
 Reeds twisten Saxen en Hanover
 Om 't hoog bevel, en blijft, in elk geval,
 De netelige vraag nog over,
 Wie van den tocht de kosten dragen zal.

Engeland dreigt nu den Bond met zijn toren:
 't Wil van die Bonds-executie niet hooren,

Troepen te zenden! foei! dat 's geen manier.
 Neen! dat gaf oorlog: dat moet men beletten,
 't Zal zich daartegen op 't heftigst verzetten,
 Altijd op 't papier.

November.

‘Al dat schrijven kan niet baten,’
 Zegt opeens Napoleon:
 ‘Neen! hoort aan, wat ik verzon:
 Zustermogendheden, laten
 Wij de zaken eens bepraten,
 'k Weet vooraf, dat ge al te zaêm
 't Voorstel om te confereeren
 Met plezier zult adopteeren;
 WANT IK SPREEK UIT FRANKRIJKS NAAM.’

Prins Satsuma krijgt tot zijn nut
 Een practische les in 't gebruik van 't geschut.

Het juichend Neêrland viert met broederlijken geest,
 Ten spijt van wie het spijt, het blij verlossingsfeest.

Christjern en Joris, vader en zoon,
 Stegen ieder ten troon;
 Gewis dat luidt schoon,
 Maar lijder! hun kroon is een doornekroon.

December.

Na 't lange voorspel zal in 't eind het stuk beginnen.
 Het Bondsbesluit
 Voert Saxen uit:
 Zijn heir trekt Rendsburg binnen.

De Hertog van Augustenburg
 Ontving eens een miljoen,
 En daarvoor zoû hij van zijn recht
 Op Holstein afstand doen:
 Nu zegt zijn zoon: 'wat vader deed,
 Geen lor gaat mij dat aan:
 Zijn eigen recht en verder niet
 Vermocht hij af te staan.
 En 'k heb hem nooit vergund, dat hij
 Van 't mijn zoû afstand doen.
 Ik eisch dus Sleeswijk-Holstein op
 En ik behoû 't miljoen.

Lukas XIV: 18 kunt gij
 't Antwoord lezen nagenoeg,
 Dat de Mogendheden geven
 Op hetgeen, uit naam van Frankrijk
 Hun der Franschen Keizer vroeg.
 Ach! geen enkle schier wil hooren
 Naar 't door hem gezongen lied:
 Zelfs het kleine Neêrland zend hem
 Met een kluitje in het riet.

De Yankee-President wil eindelijk eens pogen
 Wat hij op 't Zuidervolk door zachtheid zal vermogen,
 Nu hij nog door geweld zijn zin niet krijgen kan.
 Hij is zoo goed, mits zij de wapens nederleggen,
 Een amnestie hun toe te zeggen -
 Die lieve man! -

Een zon van voorspoed is voor Mexico gerezen:
 Men roept de burgers bij elkaêr,
 Opdat elk hunner vrij verklaar
 Wat Vorst en welk Bestuur het welkomst hem zal wezen,

Maar wie niet stemt voor Max
 En 't Keizerrijk zal straks
 Zijn dwazen weêrstand boeten
 En naar den kerker moeten.
 Heet dat een vrije keus? - Ja, zoo
 Verstaat men die in Mexiko.

1864.

Januari.

+ 'k Zond, zegt Bismarck, de oude Kamer,
 Nu een verreljaar geleên,
 Voor de derde reis uiteen,
 En de nieuwe toont - wat hamer!
 Zich nog veel onaangener,
 Baart ons de eigen moeilijkheên.
 Wie kan op zoo'n wijs regeeren?
 Maar *pots tausend!* door die Heeren,
 Die zoo telkens mij temteeren
 Met zinledig declameeren,
 Met gehaspel en gedruis,
 Laat ik mij niet meer trotseeren:
 'k Wil doen zien aan dat gespuis,
 Dat men best hen kan ontberen:
 'k Jaag voor goed hen thans naar huis.
 Laat die kale troep doctoren,
 Advocaten, Professoren,
 Lang van stof en lang van ooren,
 Luide in 't rond hun klacht doen hooren.
 'k Zal mij aan 't geschreeuw niet storen,
 En ik heb, om dat te smoren,
 Reeds het middel bij de hand.

+25.

'k Zal hun leeren, dien Sinjeuren,
't Oorlogsbudget af te keuren:
'k Weet opeens, aan allen kant,
d' Oorlog *populair* te maken:
Ieder zal van krijgsvuur blaken:
Glorie schenk ik aan het land.
Bij 't geroffel van de trommen,
Bij 't gebulder van 't kanon,
Zal straks elk geroep verstommen
Dat tot nog mij hindren kon.
En, als dan de zegekreten
Galmen over land en stad,
Zal ons Pruisen wel vergeten
Dat het ooit een Kamer had.

Februari.

En, met Oostenrijk vereenigd,
- Wie, die 't niet verbaast? -
Roept nu Pruisen aan den Bond toe:
'Maak toch maar geen haast,'
Zenden zij te zaëm hun troepen
Over d' Eider heen,
Gaan er krijgslaurieren plukken,
Zeven tegen een.
Weêr dreigt England: 'foei! 't is schande:
Eindigt ras dien strijd,
Of ik zal me er meê bemoeien...'
Op 't papier altijd.

Geen raadsel; geen geheim op aard,
Dat vroeg of laat niet wordt verklaard.
Niets blijft verborgen op den duur.
Het onnaspeurlijk Poolsch Bestuur

Wordt nagespeurd, en, in het end,
 Raakt ieder lid daarvan bekend.
 Een vijftal wordt gevangen
 En - 't sprak van zelf - gehangen.

De *Yankees* zijn steeds welgemoed
 En kennen geen bezwaren,
 En zullen 't met de *gentleman*
 Dan ook wel spoedig klaren.

In België is 't hasplen
 Aan de orde van den dag:
 Daar twisten twee partijen
 Op 't heftigst om 't gezag.
 Halsvrienden van 't jaar dertig,
 Vergeet gij dus geheel
 De aloude vriendschapsbanden
 Bij 't hedendaagsch kraakeel?

Maart.

Voor 't arme volk van Jutland,
 Dat Pruisens euvelmoed
 En elke plaag des oorlogs
 Onschuldig lijden moet,
 Weert Engeland zich dapper
 In menig manifest.
 Ministers en Couranten
 Doen voor den Deen hun best,
 Schept moed, verdrukte Denen,
 Hoe diep uw heilzon zinkt,
 De Brit zal hulp verleen:
 Hoort, hoe zijn stem herklinkt.
 Hij stort, om u te redden,
 Zijn lesten droppel.... inkt.

Mazzini, schareslijp in 't groot,
 Zwerft op zijn ambacht rond van 't Zuiden naar het Noorden:
 Hij slijpt geen scharen - foei! - neen, dolken, om te moorden,
 Waarmeê hij rechts en links in 't rond zijn jongren zendt.
 Zij moeten, op zijn last, de dwinglandij belagen:
 Houdt hij zich buiten schoot, zij mogen 't leven wagen
 En tarten 't strafschavot, als dit zijn stem gebiedt.
 En, zoo ze in 't moedig opzet sneven,
 Dan kan hij zonder hen wel leven,
 Maar zonder schareslijp leeft held Mazzini niet.

April.

- + Garibaldi's aankomst in Londen
 Brengt er alle hoofden op hol, +11.
 Had men niet gauw hem weêr heengezonden,
 + Vast waar' heel England nu stapel dol. +23.
- + Weêr kan het Pruisisch heir met lauwren zich bekransen.
 Vermeesterd zijn de Duppler schansen, +18.
 Verwonnen alle moeilijkeên.
 Gewis had niet de 'Heer der legerscharen'
 - Lees wat hun Koning sprak - aan hunne zij gestreên
 Zij hadden 't nooit zoo handig kunnen klaren.
 Bedenk! zij waren
 Niet meer dan zeven tegen een.
- + Een conferentie komt in Londens wal bijeen,
 En neemt er meenge resolutie; +28.
 Maar toch per slot zal 't voor den Deen
 Maar uitstel zijn van executie.

Mei.

+ Weêr wordt in Noord-Amerika
 Een bloedbad aangerecht +12.
 En sneuvlen zestig-duizend man
 - Of meer nog - in 't gevecht.
 Maar wie den slag won, Grant of Lee,
 Blijft nog de vraag altijd;
 Elk staat precies weêr waar hij stond
 Vóór d' aanvang van den strijd.

Juni.

+ Keizer Max is te Mexico aangeland:
 Ontzettende geestdrift.... in de courant. +12.

Staan, in het vierde werelddeel
 Partijen steeds gelijk,
 Wij zien hetzelfde, op kleiner schaal,
 Vertoond in 't Belgisch Rijk:
 (Gelukkig, dat men daar tot nog
 Alleen met woorden vecht)
 't Is in de Kamer ééne stem
 Die elke zaak beslecht,
 Licht kan de weegschaal overslaan;
 Dus heeft, hoe vreemd het schijn,
 Elk lid van zijn partij in last
 Om nimmer ziek te zijn.

Juli.

+ De clericale bent
 Verschalkt haar weêrpartijders, +5.
 En bij gebrek van strijders
 Is nu de strijd ten end.

‘Jelui hebt in Rendsburg niets meer te maken,’
 Zegt de Pruis aan den Bond:
 ‘Pakt je biezen terstond.’
 En afgemarcheerd is generaal Haken.

Augustenburg, Oldenburg, Wasa en Hessen,
 Elk eischt den door Pruisen veroverden buit, -
 Wat waar' hier al stof tot civiele processen!
 Maar, wat eens de klauw van den Arend omsluit,
 Dat krijgen zoo gauw er de Raven niet uit.

Augustus.

De Deen, gedrongen door den nood,
 Lei 't hoofd al zuchtend in den schoot
 En wordt nu, allen weêrstand moê,
 Gevild tot over de ooren toe.
 De Hertogdommen zijn verlost:
 Maar 't heeft een beetje geld gekost.
 Voor 't *Schleswig-Holsteyn meerumschlungen*
 Wordt nu een andre deun gezongen,
 En hoort men, door heel Duitschland heen,
 Eenstemmig alle Mogendheên
 Het oude lied herhalen
 Van
 ‘Wie zal dat betalen?’ enz.

+ De liberale bent

Neemt glansrijk haar *revanche*:
 Twaalf stemmen meer in 't Belgisch Parlement!
 Dat is een buitenkansje.

+11.

+ In Belfast heerschen twist en moord:

Verwarring stijgt ten top.
 Wat heeft aldaar de rust verstoord?
 't Verbranden van een pop.

+12.

+ Ook in Genève zit m' elkaër
Met onbesuisde drift in 't haar. +23.

September.

Nog houdt een Fransche legermacht
Als vroeger bij den Paus de wacht:
Nog duurt de felle broedermoord
Der Noord-Amerikanen voort:
Nog blijft in 't veld de Mexikaan
Het nieuw gevormd bewind weêrstaan:
Nog ligt de Fransche pers aan band:
Nog blaast en bluft ze in Engeland:
Nog duurt bij ons, al schijnt het raar,
De Kamerzitting 't ronde jaar:
Nog, al verwon men ook den Deen,
Is 't Duitsche vaderland niet één.

+ Verder nog dan waar voor dezen +4-8.
Koen of Speelman lauwren won,
Spreekt weêr Neêrland op de waatren
door de stem van 't krijgskanon.
Tuigt het Franken, Britten, tuigt het:
op Samonosakes wal
Plant ons volk zijn vlag naast de uwe,
klinkt zijn blij triomfgeschal.

+ Italië en Frankrijk sluiten +15.
Een nieuw, en zonderling tractaat,
Ik zet u, leert gij 't ook van buiten,
Dat gij de strekking recht verstaat.
Slechts dit moet ieder duidelijk wezen:
Niet Rome, evenmin Turijn.

Florence zal vooreerst na dezen
 De hoofdstad van Itaalje zijn;
 Voorts, Frankrijks heir zal 's Pausen Staten
 Als 't volgend jaar zijn kring volendt,
 En dan *pour tout de bon*, verlaten.
 't Kan zijn; maar... wie den Franschman kent!...
 Wanneer hij zelf de deur zich sluit te Romen,
 Wil hij er vast door 't raam weêr binnenkomen.

October.

D' Elbe-Hertogdommen, dommen, dommen, dommen,
 Nu bevrijd van 't juk,
 D' Elbe-Hertogdommen wenschen zich geluk.
 Om d' Augustenburger, burger, burger, burger,
 Roepen ze als om strijd.
 Om d' Augustenburger? - Och! dat heeft nog tijd.
 'Voor alsnog,' zegt Pruisen, Pruisen, Pruisen, Pruisen,
 'Ben ik hier de baas:
 'En ik ruim,' zegt Pruisen, 'niet zoo licht de plaats.'

Binnen Eisenach, *ueber Schleswig-Holstein*,
 Redeneert heel mooi 't *National Verein*,
 En hoe die eerlang, naar regel en orden,
 Een zelfstandig deel van den Bond moeten worden:
 'Redeneert vrij,' zegt Bismarck, 'waar 't uren lang;
 Ik ga ondertusschen met handlen mijn gang.' -

November.

+ 'Neen,' roepen de Yankees: 'geen vreê met het Zuiden,
 Tenzij eerst, goedschiks of desnoods door geweld,

+8.

De muiters gedwee zijn en de Unie hersteld:
 En wat ook verraders ons willen beduiden,
 Wij schonken ons geld en wij stortten ons bloed;
 Dat wordt met geen modd'ren en schikken vergoed,
 't Was Lincoln, op wien wij tot heden vertrouwden:
 Dies willen wij Lincoln als leidsman behouden.' -

Toen men binnen Amsterdam
 't Eerst¹⁾ het eindbesluit vernam:
 't Wijker Duin wordt doorgegraven
 En gij krijgt een Noordzeehaven,'
 Scheen 't, of nooit aan Amstels boord
 Blijder tijding was gehoord: -
 Heel de stad, van blijdschap dronken,
 Was in glans en gloed verzonken; -
 Maar men ging vermoeid naar bed,
 En - verdwenen was de pret.

Alle lust om in te schrijven
 En daarmee het werk te stijven,
 Was - wie had het ooit geloofd? -
 Met de lampions verdoofd.

+ Thans - nog eenmaal durft men 't wagen,
 Geld voor d' eigen zaak te vragen,
 En - 't gaat alles omgekeerd -
 Niemand, die illumineert:
 Kalm en stil zijn straat en grachten,
 Wie te voren 't gunstigst dachten
 Over 't voorgestelde plan,
 Zijn er thans afkeerig van. -
 't Wordt dus zeker opgegeven? -
 Neen, de lijst wordt volgeschreven.

+20-26.

1) In 1865.

De Franschman weert in Mexico zich kloek,
 En Juarez wordt op de vlucht gedreven;
 Maar straks weêr weet hij, uit een andren hoek,
 Aan zijn vervolgers werk te geven.

December.

‘Wie zal van 't bitter lijden,’
 Klaagde eenmaal Sleeswijk-Holstein,
 ‘Wie zal ons toch bevrijden?
 Wie jaagt den Deen
 Toch heen?’ -

‘Wie zal van 't bitter lijden,’
 Zoo klaagt weer Sleeswijk-Holstein,
 ‘Wie zal ons toch bevrijden?
 Wie jaagt den Pruis
 Naar huis?’ -

+ Tegen tachtig dwaalbegrippen,
 Kerklijk, geestlijk, politiek,
 Waarschuwt heden Pio Nono,
 In een zalvende encykliëk.
 ‘t Stuk is mooi,’ zegt Frankrijks Keizer,
 ‘En de strekking gansch niet kwaad;
 Maar het komt, naar mijn gevoelen,
 Slechts een eeuw of wat te laat.
 Daarom, leze een ieder veilig
 In de kranten uw sermoen;
 Maar de drommel zal hem halen,
 Die het in de kerk durft doen.’

+8.

Pas hebben voor 't Noordzeekanaal de goede liên geteekend,
 Of, bons! daar gaat een noodkreet op: ‘men heeft zich
 |erg misrekend!’

't Geredeneer, 't geschrijf, 't gesmaal, 't gehaspel houdt niet op:
 Men smijt elkaër in bittre taal *sottises* naar den kop.
 't Is of men weder Quimcampoix aan d' Amstel ziet herleven,
 En 't Zeekanaal de Stichtsche Vaart ons weër terug moet geven.

Opnieuw is Juarez verplicht, het veld te ruimen;
 Maar, Franschen, houdt u goed; hij ligt nog op zijn luimen.

1865.

Januari.

Sleeswijk-Holstein zendt adressen
 bij de Bondsvergaadring in,
 't Wil zijn lot in 't eind beslist zien: -
 dat is niet naar Pruisens zin.
 'Spreekt gij,' zegt het, 'nu van 't eind reeds?
 Wel! wij zijn pas aan 't begin.' -

+ Weër komen de Pruisische Kamers bijeen
 En weër ook begint er het vroolijke leven, +15.
 En weer ook herhaalt men er 't lied van voorheen:
 Men denkt den Ministers hun zin niet te geven.
 'Slaat door maar!' zegt Bismarck: 'geen koekkoeksgezag
 Maakte immer tot heden den adelaar bang.' -

+ De doorgravingszaak geeft weër stof tot geschrijf, +18.
 Gehaspel, geleuter, gesmaal en gekijf:
 In Kamers, in kranten, in klubs en kantoren.
 Men moet overal van 't Zeekanaal hooren;

Maar eindelijk geven, het pruttelen moê,
Al zij 't ook onwillig, de pruttelaars toe.

Juarez, wat klucht,
Tijgt weêr op de vlucht.

Februari.

Napoleon, nog niet voldaan met de faam,
Die krijgs- en regeerkunst hem geven,
Begeert, dat daarbij, ook als schrijver, zijn naam
Voortaan op de tongen zal zweven.
Hij is dit, zoo meent hij, zijn glorie verplicht.
En, onder den titel van 'Cezars Leven,'
Geeft hij een historisch romannetje in 't licht.

Het Brandenburgsch Huis heeft, naar men zegt,
Op Sleeswijk-Holstein een erflijk recht.
Daar moeten, in oude schrifturen en boeken,
De kroon-advocaten bewijzen voor zoeken.
Zij zetten hun bril op, gelijk 't behoort,
En snuffelen en studeeren nu voort.

Juarez is nu voorgoed verdreven.
Zal hij ooit weder bericht van zich geven?

Maart.

Neem Otto, of George, of wie gij wilt,
De woeling in Hellas wordt niet gestild;
De Natie blijft er voor reden doof:
Steeds heerschen er onrust, moord en roof.

Eerst als men er knappe gendarmes zendt,
Komt aan dien toestand misschien een end.

Prins Rainitoninahitriony, met zijn lieve gâ,
Was gebannen naar Ambohidrominanidriana:
Daar verwees hem, in haar gramschap, Madagaskars Koningin.
Langer in dat vlek te blijven, was, naar 't schijnt, niet naar zijn zin.
Hij ontsnapte aan zijn bewakers: maar het was een korte pret;
Straks wordt hij opnieuw gevangen en sekuurder vastgezet.
Wilt gij een ballade schrijven op dit voorval, mij is 't wel.
Waar 't verhaal zoo bijster dor is, heeft de fantasie vrij spel.

De kroon-advocaten studeeren steeds voort;
Maar vinden nog over het erfrecht geen woord.

April.

+ De *gentlemen*, alreê verstrooid,
Zien nu door Richmonds val hun nederlaag voltooid. +3.
Zij leggen 't krijgswaard af, van overal besprongen:
Zoo is hun macht, maar niet hun wrok bedwongen.

+ Twee Heeren schelden op elkaêr
In 't Belgisch Parlement, +8.
Straks zijn zij met pistolen klaar,
- Men is die oude mode daar
Tot heden niet ontwend.
Hier maakt men, op het Binnenhof
Het soms met woorden ook wat grof,
Maar als 't op vechten aankomt, neen!
Wat ook gebeur, dat doet er geen.

+ Juarez vlucht steeds, en de muitelingen zal men verdelgen: -
Intusschen groote slachting onder de vrijwillige Belgen. +11.

+ In Washington, met ijzing aangehoord,
Klinkt en herklinkt een kreet van dubblen moord, +14.
En 't oud Europa galmt Amerika
Dien bangen kreet met bange ontzetting na:
Een kreet van afschuw voor 't ontzind gebroed,
Dat weiden gaat in 't edelst burgerbloed,
Een kreet van rouw om d' offers, t' onverwacht,
Uit driesten wrok dolzinnig omgebracht. -
- Gewis, hem die zoo waardig de eereplaats
Bekleed had aan het hoofd eens vrijen Staats,
Hem, Lincoln, had geen aardsche kroon gestreeld:
Zoo wordt hem die des martlaars toebedeeld.

Nog kunnen Germanjes Middelstaten
't Pruttlen en protesteeren niet laten;
Toch helpt den Hertogdommen heel luttel
Al dat geprotesteer en gepruttel.

In Amerika's Zuidelijk deel,
Dat zich wat rustiger toonde tot nu,
Heerscht thans ook rumoer en krakeel.
Haïti, Paraguay en Perú
Strekken voortdurend tot oorlogstooneel.

De kroon-advokaten studeeren steeds voort,
Maar vinden alsnog over 't erfrecht geen woord.

Mei.

+ De Pruisische Kamer blijft stijf als een stok,
Verwerpt de projecten van oorlog *en bloc* +5.

En wil van concessie noch schikkingen hooren.
 'Ik zal me aan uw *votum*,' zegt Bismarck, 'niet storen:
 'k Beklaag slechts den tijd, met dat kibblen verloren.'

Terwijl Napoleon in Algerije
 Zijn tijd geeft aan die bastaardmaatschappije,
 Den Koran bij den Arabier citeert,
 En hem daaruit (misschien wel wat sophisticated)
 Den heiligen plicht der onderwerping leert,
 Voert Neef, in Korsika, heel Mazzinistisch,
 + Een andre taal - en krijgt verlof, voortaan
 Te zwijgen, en op reis te gaan. +23.

De kroon-advocaten studeeren steeds voort,
 Maar vinden alsnog over 't erfrecht geen woord.

Juni.

+ Een sleep van zwartgerokte luiden
 Trekt d' Amsterdamsche straten door, +19.
 En, vraag ik, wat dit mag beduiden,
 Men geeft er goede reden voor.
 Men viert den dag na vijftig jaren,
 Toen, met Brittanjes oorlogscharen.
 Ons heir des vijands kracht verbrak,
 En 't heil, bij Waterloo verworven. -
 Gewis, waar zooveel dappren storven,
 Daar past alleen 't begraafnispak.

Juarez wordt weêr gedwongen te wijken;
 Maar, of hij weg is, zal nader wel blijken.

De kroon-advocaten studeeren steeds voort,
 Maar vinden tot nog over 't erfrecht geen woord.

Juli.

+ Te Keulen wilde men banketteeren,
 En *speeches* houden en toasten slaan,
 ‘Wat! zal men ook buiten de Kamers oreeren?’
 Zegt Bismarck: ‘dát gaat waarachtig niet aan.’
 De pret wordt verboden; de feestvierders vinden,
 Waarheen zij zich wenden, de deuren op 't slot.
 Zij trekken Rijn op, en Rijn af, en Rijn over:
 Maar overal is het de dood in de pot.
 Och! had hen toch Bismarck met vrede gelaten;
 't Waar zeker gebleven bij drinken en praten.

+21.

Heel Parijs is op de been
 En verdringt, als uitgelaten,
 Zich om Abdel-Kader heen.
 Maar wanneer Lamoricière,
 Hij, zoo luid gevierd weleer,
 Somtjids langs de straten wandelt,
 Kent hem, ach! geen stervling meer;
 De overwinnaar is vergeten;
 Den verwonling brengt men eer.

In Haïti, Paraguay en Perú
 Blijven nog immer de poppen aan 't dansen;
 Juarez vlucht nog steeds voor de Franschen,
 Waar zit hij nu?

De kroon-advocaten studeeren steeds voort;
 Maar vinden tot nog over 't erfrecht geen woord.

Augustus.

Op de Keulsche feestmaalhouders,
 vaardig, als Germanjes wrekers,
 Voor de zaak van 't recht te strijden
 met oraties en met bekers,
 Op de dagbladredacteuren,
 die, in warme drift ontglommen.
 Wakker in de bres zich stellen
 voor de zaak der Hertogdommen,
 Op de Volksrepresentanten,
 die 't vermetel durfden wagen,
 Den Ministers van hun handling
 rede en rekenschap te vragen,
 Op de rechters, door wier flauwheid
 de oppositie stout durft zijn,
 Wordt met wissen arm de bliksem
 neêrgeslingerd uit Berlijn.

Kappelman, uit Multatuli's 'Minnebrieven' bekend,
 Krijgt van zijn bewonderaars een mooien beker present.

Na maanden studeerens, zijn met hun rapport
 De kroon-advocaten toch eindelijk vaardig.
 Vooral de conclusie is bijster merkwaardig.
 Hier volgt zij in 't kort:
 'Op Sleeswijk-Holstein heeft, rechtuit gezegd,
 Augustenburg geen recht,
 't Huis Oldenburg geen recht,
 't Huis Brandenburg geen recht,
 En Hessen ook geen recht;
 Maar Koning Christiaan alleen had daarop recht,
 't Was bij vergissing dus, en zonder goede reden,
 Dat Oostenrijk en Pruisen hem bestreden;
 Maar nu zij 't eenmaal deden,

Wordt, door 't verovringsrecht, zijn recht, hun recht,
Dat 's recht.' -

Van Juarez is niets meer te duchten:
Die is altijd nog bezig met vluchten; -
Slechts hakken zijn benden nu en dan
Een Franschman in de pan.

Pruisen en Oostenrijk hebben van banden
Lauenburg, Holstein en Sleeswijk bevrijd;
Maar het toekomstige lot van die landen
Dient wel geregeld: waarachtig, 't is tijd.
En de bevrijders, om dit te beramen,
Komen te Gastein vriendschaplijk te zamen,
Was ook de hulp, aan die landen betoond,
Louter belangloos, toch dient zij beloond,
't Middel daartoe is gereedelijk te vinden:
Door het bevrijde te deelen als vrinden,
Sluit men den weg af voor twist en krakeel.
't Veerijke Holstein zij Oostenrijks deel;
Pruisen houdt Sleeswijk: - van Lauenburg mede
Ziet, voor een steekpenning, Oostenrijk af;
Daar zwaait voortaan Koning Willem den staf: -
En op die wijs zijn partijen tevrede.
Elk vindt die schikking vast billijk en braaf:
't Eind is als de aan vang, en Bismarck is Graaf.

September.

't Kan zijn; maar toch, er is op aard
Nog veel, dat zorg en onrust baart.
Beginnen wij wat ver van huis
Dan is 't in China gansch niet pluis.
(Op Java is men best tevreên,
Maar 't is slechts 'over 't algemeen'):

In Afrika rust, heet op buit,
Zich weêr tot roof de Kaffer uit.
In Haïti en Paraguay
Staan ook de zaken gansch niet fraai.
Men voert er krijg ter zee, te land.
Perú sprong dreigend uit den band,
En Juarez, die altijd vlucht,
Blijft, wie hem nazit, steeds geducht.
In 't Noorden heeft de strijd gedaan;
Maar ach! de naweên houden aan.
Het woelig Ierland ziet zich thans
Bestookt door wilde Fenians.
Heerscht in ons oud Euroop nog rust,
Toch is het zich te wel bewust,
Hoe t'allen tijd de noodorkaan
Door stilte wordt voorafgegaan.
Gespannen, ongedurig, ziek,
Is overal de politiek. -
Gewaag ik dan nog, voor het lest,
Van cholera en runderpest?
Neen, liever wend ik de oogen af
Van al wat stof tot klagen gaf,
En denk maar, dat, in elk geval
Een troost ons overblijven zal,
Te weten, dat van 't jaar de wijn
Heel keurig en goedkoop zal zijn.